

## KARAYOLLARI TRAFİK KANUNU

**Kanun Numarası** : 2918  
**Kabul Tarihi** : 13.10.1983  
**Yayın Tarihi ve Sayısı** : 18.10.1983-18195

### Değişiklik Tarihleri

(3058/16.10.1984-19.10.1984/18550), (KHK 245/18.01.1985-14.03.1985-18694), (3176/28.03.1985-04.04.1985/18715), (3315/04.11.1986-15.11.1986/19282), (3321/18.11.1986-22.11.1986/19289), (KHK 330/25.06.1988-05.08.1988/19890), (3493/03.11.1988-11.11.1988/19986), (3538/19.04.1989-28.04.1989/20152), (3672/31.10.1990-03.11.1990/20684), (3759/27.08.1991-07.09.1991/20984), (4199/17.10.1996-27.10.1996/22800), (4262/21.05.1997-25.05.1997/22999), (4535/23.02.2000-27.02.2000/23977), (4550/08.03.2000-12.03.2000/23991), (4629/21.02.2001-03.03.2001/24335-M) (4785/08.01.2003-15.01.2003/24994-M)(4896/17.06.2003-24.06.2003/25148) ) (4916/03.07.2003-19.07.2003/25173) (5217/14.07.2004-23.07.2004/25531) (5228/16.07.2004-31.07.2004/25539) (5265/02.12.2004-07.12.2004/25663) (5335/21.04.2005-27.04.2005/25798) (5378/01.07.2005-07.07.2005/25868) (5398/03.07.2005-21.07.2005/25882) (5495/03.05.2006-10.05.2006/26164) (5537/05.07.2006/26219)

### BİRİNCİ KISIM

#### Genel Esaslar

### BİRİNCİ BÖLÜM

#### Amaç ve Kapsam

##### Amaç

**MADDE 1-** Bu Kanunun amacı, karayollarında can ve mal güvenliği yönünden trafik düzenini sağlamak ve trafik güvenliğini ilgilendiren tüm konularda alınacak önlemleri belirlemektir.

##### Kapsam

**MADDE 2-** Bu Kanun, trafikle ilgili kuralları, şartları, hak ve yükümlülükleri, bunların uygulanmasını ve denetlenmesini, ilgili kuruluşları ve bunların görev, yetki ve sorumluluk, çalışma usulleri ile diğer hükümleri kapsar.

Bu Kanun, karayollarında uygulanır. Ancak aksine bir hüküm yoksa;

a) Karayolu dışındaki alanlardan kamuya açık olanlar ile park, bahçe, park yeri, garaj yolcu ve eşya terminali, servis ve akaryakıt istasyonlarında karayolu taşıt trafiği için faydalanılan yerler ile,

b) Erişme kontrollü karayolunda ve para ödenerek yararlanılan, karayollarının kamuya açık kesimlerinde ve belirli bir karayolunun bağlantısını sağlayan deniz, göl ve akarsular üzerinde kamu hizmeti gören araçların karayolu araçlarına ayrılan kısımlarında da,

Bu Kanun hükümleri uygulanır.

### İKİNCİ BÖLÜM

#### Tanımlar

##### Tanımlar

**MADDE 3-** Bu Kanunda kullanılan terimlerin tanımları aşağıda gösterilmiştir.

**Trafik:** Yayaların, hayvanların ve araçların karayolları üzerindeki hal ve hareketleridir.

**Karayolu:** Trafik için kamunun yararlanmasına açık olan arazi şeridi, köprüler ve alanlardır.

**Karayolu yapısı:** Karayolunun kendisi ile karayolunun üstünde, yanında, altında veya yukarısındaki; ada, ayırıcı, oto korkuluk, istinat duvarı, köprü, tünel, menfez ve benzeri yapılarıdır.

**Mülk:** Devlete, kamuya, gerçek yada tüzelkişilere ait olan taşınmaz mallardır.

**Karayolu sınır çizgisi:** Kamulaştırılmış, kamuya terk veya tahsis edilmiş karayolunda, mülkle olan sınır çizgisi,

Diğer karayollarında, yarmada, şevden sonra hendek varsa hendek dış kenarı, hendek yoksa şev üst kenarı, dolguda şev etek çizgisi,

Yaya yolu ayrılmış karayolunda ise, yaya yolunun mülkle birleştiği çizgidir.

**İki yönlü karayolu:** Taşıt yolunun her iki yöndeki taşıt trafiği için kullanıldığı karayoludur.

**Tek yönlü karayolu:** Taşıt yolunun yalnız bir yöndeki taşıt trafiği için kullanıldığı karayoludur.

**Bölünmüş karayolu:** Bir yöndeki trafiğe ait taşıt yolunun bir ayırıcı ile belirli şekilde diğer taşıt yolundan ayrılması ile meydana gelen karayoludur.

**Erişme kontrollü karayolu (Otoyol-Ekspres yol):** Özellikle transit trafiğe tahsis edilen, belirli yerler ve şartlar dışında giriş ve çıkışın yasaklandığı, yaya, hayvan ve motorsuz araçların giremediği, ancak izin verilen motorlu araçların yararlandığı ve trafiğin özel kontrole tabi tutulduğu karayoludur.

**Geçiş yolu:** Araçların bir mülke girip çıkması için yapılmış olan yolun, karayolu üzerinde bulunan kısmıdır.

**Bağlantı yolu:** Bir kavşak yakınında karayolu taşıt yollarının birbirine bağlanmasını sağlayan, kavşak alanı dışında kalan ve bir yönlü trafiğe ayrılmış olan karayolu kısmıdır.

**Anayol:** Ana trafiğe açık olan ve bunu kesen karayolundaki trafiğin, bu yolu geçerken veya bu yola girerken, ilk geçiş hakkını vermesi gerektiği işaretlerle belirlenmiş karayoludur.

**Tali yol:** Genel olarak üzerindeki trafik yoğunluğu bakımından, bağlandığı yoldan daha az önemde olan yoldur.

**Taşıt yolu (Kaplama) :** Karayolunun genel olarak taşıt trafiğince kullanılan kısmıdır.

**Yaya yolu (Yaya kaldırımı):** Karayolunun, taşıt yolu kenarı ile gerçek veya tüzel kişilere ait mülkler arasında kalan ve yalnız yayaların kullanımına ayrılmış olan kısmıdır.

**Bisiklet yolu:** Karayolunun, sadece bisikletlilerin kullanmalarına ayrılan kısmıdır.

**Yaya geçidi:** Taşıt yolunda, yayaların güvenli geçebilmelerini sağlamak üzere, trafik işaretleri ile belirlenmiş alandır.

**Kavşak:** İki veya daha fazla karayolunun kesişmesi veya birleşmesi ile oluşan ortak alandır.

**Banket:** Yaya yolu ayrılmamış karayolunda, taşıt yolu kenarı ile şev başı veya hendek iç üst kenarı arasında kalan ve olağan olarak yayaların ve hayvanların kullanacağı, zorunlu hallerde de araçların faydalanabileceği kısım.

**Şerit:** Taşıtların bir dizi halinde güvenli seyredebilmeleri için taşıt yolunun ayrılmış bir bölümüdür.

**Alt geçit:** Karayolunun diğer bir karayolu veya demir yolunu alttan geçmesini sağlayan yapıdır.

**Üst geçit:** Karayolunun diğer bir karayolu veya demir yolunu üstten geçmesini sağlayan yapıdır.

**Demiryolu geçidi (Hemzemin geçit):** Karayolu ile demiryolunun aynı seviyede kesiştiği bariyerli veya bariyersiz geçitlerdir.

**Okul geçidi:** Genel olarak okul öncesi, ilköğretim ve orta dereceli okulların çevresinde özellikle öğrencilerin geçmesi için taşıt yolunda ayrılmış ve bir trafik işareti ile belirlenmiş alandır.

**Ada:** Yayaların geçme ve durmalarına, taşıtlardan inip binmelerine yarayan, trafik akımını düzenleme ve trafik güvenliğini sağlama amacıyla yapılmış olan, araçların bulunamayacağı, koruyucu tertibatla belirlenmiş bölüm ve alanlardır.

**Ayırıcı:** Taşıt yollarını veya yol bölümlerini birbirinden ayıran, bir taraftaki taşıtların diğer tarafa geçmesini engelleyen veya zorlaştıran karayolu yapısı, trafik tertibatı veya gereçtir.

**Park yeri:** Araçların park etmesi için kullanılan açık veya kapalı alandır.

**Karayolu üzeri park yeri:** Taşıt yolundaki veya buna bitişik alanlardaki park yeridir.

**Karayolu dışı park yeri:** Karayolu sınır çizgisi dışında olan ve bir geçiş yolu veya servis yolu ile taşıt yoluna bağlanan park yeridir.

**Otomobil:** Yapısı itibariyle, sürücüsünden başka en çok yedi oturma yeri olan ve insan taşımak için imal edilmiş bulunan motorlu taşıttır.

**Minibüs:** Yapısı itibariyle sürücüsünden başka sekiz ila ondört oturma yeri olan ve insan taşımak için imal edilmiş bulunan motorlu taşıttır. (Değişik: 16.10.1984-3058/1 md.)

**Kamyonet:** İzin verilebilen azami yüklü ağırlığı 3.500 kg.'ı geçmeyen ve yük taşımak için imal edilmiş motorlu taşıttır.

**Kamyon:** İzin verilebilen azami yüklü ağırlığı 3.500 kg'dan fazla olan ve yük taşımak için imal edilmiş motorlu taşıttır.

**Otobüs:** Yapısı itibariyle sürücüsünden başka en az onbeş oturma yeri olan ve insan taşımak için imal edilmiş bulunan motorlu taşıttır. (Değişik: 16.10.1984-3058/1 md.)

Trolleybüsler de bu sınıfa dahildir.

**Çekici:** Römork ve yarı römorkları çekmek için imal edilmiş olan ve yük taşımayan motorlu taşıttır.

**Arazi taşıtı:** Karayolunda yolcu veya yük taşıyabilecek şekilde imal edilmiş olmakla beraber bütün tekerlekleri motordan güç alan veya alabilen motorlu taşıtlardır.

**Özel amaçlı taşıt:** Özel amaçla insan veya eşya taşımak için imal edilmiş olan ve itfaiye, cankurtaran, cenaze, radyo, sinema, televizyon, kütüphane, araştırma araçları ile bozuk veya hasara uğramış taşıt ve araçları çekmek veya taşımak, kaldırmak gibi özel işlerde kullanılan motorlu araçtır.

**Kamu hizmeti taşıtı:** Kamu hizmeti için yük veya yolcu taşınması yapan bütün taşıtlardır.

**Personel servis aracı:** Herhangi bir kamu kurum ve kuruluşu veya özel veya tüzel kişilerin personelini bir akit karşılığı taşıyan şahıs veya şirketlere ait minibüs ve otobüs türündeki ticari araçlardır. Kamu kurum ve kuruluşları ile özel ve tüzel kişilere ait araçların kendi personelini veya yolcusunu taşıma işi bu tanımın kapsamına girmez. (Değişik: 17.10.1996-4199/1 md.)

**Umum servis aracı:** Okul taşıtları ile personel servis araçlarının birlikte değerlendirilmesidir. (Değişik: 17.10.1996-4199/1 md.)

**Kamp taşıtı:** Yük taşımada kullanılmayan; iç dizaynı tatil yapmaya uygun teçhizatlarla donatılmış, hizmet edebileceği kadar yolcu taşıyabilen motorlu taşıttır. (Değişik:17.10.1996-4199/1 md.)

**Römork:** Motorlu araçla çekilen insan veya yük taşımak için imal edilmiş motorsuz taşıttır.

**Yarı römork:** Bir kısmı motorlu taşıt veya araç üzerine oturan, taşıdığı yükün ve kendi ağırlığının bir kısmı motorlu araç tarafından taşınan römorktur.

**Hafif römork:** Azami yüklü ağırlığı 750 kg'ı geçmeyen römork veya yarı römorktur.

**Motosiklet:** İki veya üç tekerlekli, sepetli veya sepetsiz motorlu araçlardır. Bunlardan karoserisi yük taşıyabilecek şekilde sandıklı veya özel biçimde yapılmış olan ve yolcu taşımalarında kullanılmayan üç tekerlekli motosikletlere yük motosikleti (tripörtör) denir.

**Bisiklet:** En çok üç tekerleği olan ve üzerinde bulunan insanın adale gücü ile pedal veya el ile tekerleği döndürülmek suretiyle hareket eden ve yolcu taşımalarında kullanılmayan motorsuz taşıtlardır.

**Motorlu bisiklet:** Silindir hacmi 50 santimetre küpü geçmeyen, içten patlamalı motorla donatılmış ve imal hızı saatte 50 km'den az olan bisiklettir.

**Lastik tekerlekli traktör:** Belirli şartlarda römork ve yarı römork çekebilen, ancak ticari amaçla taşımada kullanılmayan tarım araçlarıdır.

**İş makineleri:** Yol inşaat makineleri ile benzeri tarım, sanayi, bayındırlık, milli savunma ile çeşitli kuruluşların iş ve hizmetlerinde kullanılan; iş amacına göre üzerine çeşitli ekipmanlar monte edilmiş; karayolunda insan, hayvan, yük taşımada kullanılmayan motorlu araçlardır. (Değişik: 17.10.1996-4199/1 md.)

**Tramvay:** Genellikle yerleşim birimleri içinde insan taşımada kullanılan, karayolunda tekerlekleri raylar üzerinde hareket eden ve hareket gücünü dışarıdan sağlayan taşıttır.

**Okul taşıtı:** Genel olarak okul öncesi, ilköğretim ve orta dereceli okulların öğrencileri ile sadece gözetici ve hizmetlilerin taşınmalarında kullanılan taşıttır.

**Taşıt katarı:** Karayolunda bir birim olarak seyretmek üzere birbirine bağlanmış taşıtlardır.

**Araç :** Karayolunda kullanılabilen motorlu, motorsuz ve özel amaçlı taşıtlar ile iş makineleri ve lastik tekerlekli traktörlerin genel adıdır.

**Taşıt:** Karayolunda insan, hayvan ve yük taşımaya yarayan araçlardır. Bunlardan makine gücü ile yürütülenlere “motorlu taşıt”, insan ve hayvan gücü ile yürütülenlere “motorsuz taşıt” denir.

**Sürücü:** Karayolunda, motorlu veya motorsuz bir aracı veya taşıtı sevk ve idare eden kişidir. (Değişik: 17.10.1996-4199/1 md.)

**Şoför:** Karayolunda, ticari olarak tescil edilmiş bir motorlu taşıtı süren kişidir. (Değişik: 17.10.1996-4199/1 md.)

**Araç sahibi:** Araç için adına yetkili idarece tescil belgesi verilmiş veya sahiplik veya satış belgesi düzenlenmiş kişidir.

**İşleten:** Araç sahibi olan veya mülkiyeti muhafaza kaydıyla satışta alıcı sıfatıyla sicilde kayıtlı görülen veya aracın uzun süreli kiralama, ariyet veya rehini gibi hallerde kiracı, ariyet veya rehin alan kişidir. Ancak ilgili tarafından başka bir kişinin aracı kendi hesabına ve tehlikesi kendisine ait olmak üzere işlettiği ve araç üzerinde fiili tasarrufu bulunduğu ispat edilirse, bu kimse işleten sayılır.

**Yolcu:** Aracı kullanan sürücü ile hizmetliler dışında araçta bulunan kişilerdir.

**Hizmetli:** Araçlarda, sürücü hariç, araç veya taşıma hizmetlerinde süreli veya süresiz çalışan kişiler ile iş makinelerinde sürücüden gayri kişilerdir.

**Durak:** Kamu hizmeti yapan yolcu taşıtlarının yolcu veya hizmetlileri bindirmek, indirmek için durakladıkları, işaretlerle belirlenmiş yerdir.

**Garaj:** Araçların, genellikle uzun süre durmaları için kullanılan bakım veya servisinin de yapılabileceği kapalı veya açık olan yerlerdir.

**Terminal:** İnsan veya eşya taşımalarında, araçların indirme, bindirme, yükleme, aktarma yaptıkları ve ayrıca bilet satışı ile bekleme, haberleşme, şehir ulaşımı ve benzeri hizmetlerin de sağlandığı yerdir.

**Servis istasyonu:** Araçların bakım, onarım ve servislerinin yapıldığı açık veya kapalı yerdir.

**Akaryakıt istasyonu:** Araçların esas itibariyle akaryakıt, yağ ve basınçlı hava gibi ihtiyaçlarının sağlandığı yerdir.

**Muayene istasyonu:** Araçların niteliklerini tespit ve kontrol edebilecek cihaz ve personeli bulunan ve teknik kontrolü yapılan yerdir.

**Trafik kazası :** Karayolu üzerinde hareket halinde olan bir veya birden fazla aracın karıştığı ölüm, yaralanma ve zararlı sonuçlanmış olan olaydır.

**Durma:** Her türlü trafik zorunlulukları nedeni ile aracın durdurulmasıdır.

**Duraklama:** Trafik zorunlulukları dışında araçların, insan indirmek ve bindirmek, eşya yüklemek, boşaltmak veya beklemek amacı ile kısa bir süre için durdurulmasıdır.

**Park etme:** Araçların, durma ve duraklaması gereken haller dışında bırakılmasıdır.

**Geçiş hakkı:** Yayaların ve araç kullananların diğer yaya ve araç kullananlara göre, yolu kullanmak sırasındaki öncelik hakkıdır.

**Geçiş üstünlüğü:** Görev sırasında, belirli araç sürücülerinin can ve mal güvenliğini tehlikeye sokmamak şartı ile trafik kısıtlama veya yasaklarına bağlı olmamalarıdır.

**Taşıma sınırı (Kapasite):** Bir aracın güvenle taşıyabileceği en çok yük ağırlığı veya yolcu sayısıdır.

**Gabari:** Araçların yüklü veya yüksüz olarak karayolunda güvenli seyirlerini temin amacı ile uzunluk, genişlik ve yüksekliklerini belirleyen ölçülerdir.

**Azami ağırlık:** Taşıtın güvenle taşıyabileceği azami yük ile birlikte ağırlığıdır.

**Yüksüz ağırlık:** Üzerinde insan veya eşya (yük) bulunmayan ve akaryakıt deposu dolu olan bir aracın taşınması zorunlu alet, edevat ve donatımı ile birlikte toplam ağırlığıdır.

**Yüklü ağırlık:** Bir taşıtın yüksüz ağırlığı ile taşımakta olduğu sürücü, hizmetli, yolcu ve eşyanın toplam ağırlığıdır.

**Azami dingil ağırlığı:** Araçların karayolu yapılarından güvenle ve yapıya zarar vermeden geçebilmeleri için saptanan dingil ağırlığıdır.

**Azami toplam ağırlık:** Araçların karayolu yapılarından güvenle ve yapıya zarar vermeden geçebilmeleri için saptanan toplam ağırlıktır.

**Trafik işaretleri:** Trafiği düzenleme amacı ile kullanılan işaret levhaları, ışıklı ve sesli işaretler, yer işaretlemeleri ile trafik zabıtası veya diğer yetkililerin trafiği yönetmek için yaptıkları hareketlerdir.

**İşaret levhası:** Sabit veya taşınabilir bir mesnet üzerine yerleştirilmiş ve üzerindeki sembol, renk ve yazı ile özel bir talimatın aktarılmasını sağlayan trafik tertibatıdır.

**İşıklı ve sesli işaretler:** Trafiği düzenlemede kullanılan ışıklı ve sesli, sabit veya taşınabilir, elle kumanda edilebilen veya otomatik çalışan, üzerinde çeşitli renk, sembol, yazı bulunan ve belirli yanma süresi olan, ışık veya sesle özel bir talimatın aktarılmasını sağlayan trafik tertibatıdır.

**İşaretleme:** Taşıt yolu ile bordür, ada, ayırıcı, oto korkuluk gibi karayolu elemanları üzerindeki çeşitli renkte çizgi, şekil, sembol, yazı ve yansıtıcı ve benzerleri ile özel bir talimatın aktarılmasını sağlayan tertibattır.

**Trafikten men:** Trafik zabıtasınca, bu Kanunda belirtilen hallerde araçla ilgili belgelerin alınması ve aracın belirli bir yere çekilerek trafikten alınmasıdır.

Bu Kanunun uygulaması ile ilgili diğer tanım ve terimler Yönetmelikte gösterilir.

## İKİNCİ KISIM

### Kurullar, Kuruluşlar, Komisyonlar, Görev ve Yetkileri

#### Görevli Kurullar ve Kuruluşlar

**MADDE 4-** (Değişik: 17.10.1996-4199/2 md.) Karayolu güvenliği konusunda hedefleri tespit etmek, uygulamak ve koordinasyonu sağlamak amacıyla aşağıdaki kurullar oluşturulmuştur.

a) Karayolu Güvenliği Yüksek Kurulu;

Karayolu Güvenliği Yüksek Kurulu Başbakan'ın başkanlığında, Adalet, İçişleri, Maliye, Millî Eğitim, Bayındırlık ve İskan, Sağlık, Ulaştırma, Orman Bakanları ve Köy Hizmetleri Genel Müdürlüğü'nün Bağlı Olduğu Bakan ile Jandarma Genel Komutanı, Başbakanlık Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarı, Emniyet Genel Müdürü ve Karayolları Genel Müdürü'nden oluşur.

Gereği halinde diğer bakanlar da Kurul'a çağrılabilir.

Karayolu Güvenliği Yüksek Kurulu, Trafik Hizmetleri Başkanlığı'nca hazırlanarak, Karayolu Trafik Güvenliği Kurulu'nca uygun görülen önerileri değerlendirerek karara bağlar ve kararların yaşama geçirilmesi için gerekli koordinasyon önlemlerini belirler.

Kurul yılda iki defa olağan, Başbakanın gerek görmesi halinde de olağanüstü olarak, gündemle toplanır.

Kurulun sekreteryası görevi Emniyet Genel Müdürlüğü'nce yapılır.

Kurulun çalışmasına ilişkin esas ve usuller, Bakanlar Kurulu tarafından çıkarılacak yönetmelikle belirlenir.

b) Karayolu Trafik Güvenliği Kurulu;

Karayolu Trafik Güvenliği Kurulu, Emniyet Genel Müdürlüğü Trafik Hizmetleri Başkanı'nın başkanlığında, Karayolu Güvenliği Yüksek Kurulu'na katılan kamu kurumlarının en az daire başkanı seviyesinde görevlileri, Jandarma Genel Komutanlığı, Türk Standartları Enstitüsü Başkanlığı, Türkiye Şoförler ve Otomobilciler Federasyonu temsilcisi ile İçişleri Bakanlığı'nca uygun görülen trafikle ilgili üniversite, Türkiye Mimar ve Mühendis Odaları Birliği, Türkiye Trafik Kazalarını Önleme Derneği ve Trafik Kazaları Yardım Vakfı'nın birer temsilcisi ve Başkent Büyükşehir Belediye Başkanından oluşur. İhtiyaç duyulan konularda bilgilerine başvurmak üzere diğer kurum ve kuruluşlardan temsilci çağrılabilir.

Kurul ayda bir toplanır, zorunlu hallerde başkan tarafından toplantıya çağrılabilir.

Karayolu Trafik Güvenliği Kurulu, Trafik Hizmetleri Başkanlığı'nca trafik hizmetlerinin çağdaş ve güvenli bir şekilde yürütülmesi amacıyla önerilen veya katılacak temsilcilerce önerilecek önlemlerin uygulanabilirliğini tartışarak karara bağlar.

Kurul, katılması gereken üyelerin salt çoğunluğu ile toplanır ve katılanların çoğunluğu ile karar verir.

Kurulun sekreteryası görevi, ilgili daire başkanlığınca yapılır.

Kurulun görev ve yetkileri şunlardır;

1-Trafikle ilgili kuruluşlar arasında koordinasyon sağlanmasına ilişkin önerilerde bulunmak,

2-Trafik kazalarının azaltılmasına ilişkin önerilerde bulunmak,

3-Uygulamada görülen aksaklıkları tespit etmek,

4-Kendi görev alanına giren konularla ilgili yasal düzenlemeden kaynaklanan eksiklikleri belirlemek,

Bu Kanunla ve trafik hizmetleri konusunda diğer kanunlarla verilen görevler;

a) İçişleri Bakanlığı'nca,

b) Bu kanunla yetkili kılınan diğer bakanlık, kuruluş ve belediyelerce, İçişleri Bakanlığı ile işbirliği içinde, yürütülür.

### **Emniyet Genel Müdürlüğü'nün, merkez, bölge, il ve ilçe trafik kuruluşları, görev ve yetkileri**

**MADDE 5-** Emniyet Genel Müdürlüğü'nün trafik kuruluşları ile bu kuruluşların görev ve yetkileri şunlardır;

a) Kuruluş;

Bu Kanunla Emniyet Genel Müdürlüğü'ne verilen görevler Emniyet Genel Müdürlüğü'ne bağlı olarak kurulan Trafik Hizmetleri Başkanlığı'nca yürütülür. Trafik Hizmetleri Başkanlığı, Emniyet Genel Müdür Yardımcısı tarafından yürütülür. Emniyet Genel Müdürlüğü'nün merkez, bölge, il ve ilçe trafik zabıtası kuruluşları Trafik Hizmetleri Başkanlığı'na bağlı olarak çalışır. (Değişik: 17.10.1996-4199/3 md.)

Araçlara ve sürücülere ait işlemleri yapmak, plaka ve belgelerini vermek ve bu amaca yönelik hizmetleri yürütmek üzere her ilde ve gerekli görülen ilçelerde tescil şube veya büroları kurulur.

Tescil şube veya bürolarında emniyet hizmetleri sınıfı personelinden ayrı olarak teşkilat ve kadrolarında gösterilen sayıda genel idare ve teknik hizmetler sınıfında personel ile sözleşmeli personel çalıştırılabilir.

b) Görev ve yetkiler;

1. Araçları, bu Kanuna göre araçlarda bulundurulması gerekli belge ve gereçleri, sürücüleri ve bunlara ait belgeleri, sürücülerin ve karayolunu kullanan diğer kişilerin kurallara uyup uymadığını, trafik düzenlemelerinin ve çeşitli tesislerin bu Kanun hükümlerine uygun olup olmadığını denetlemek,

2. Duran ve akan trafiği düzenlemek ve yönetmek,

3. (Mülga:17.10.1996-4199/47 md.)

4. El koyduğu trafik kazalarında trafik kaza tespit tutanağı düzenlemek,

5. Trafik suçu işleyenler hakkında tutanak düzenlemek, gerekli işlemleri yapmak ve takip etmek,

6. Trafik kazası neticesinde hastalanan veya yaralananların bakımlarını sağlayacak tedbirlerin süratle alınmasına yardımcı olmak ve yakınlarına haber vermek,

7. Araçların tescil işlemlerini yaparak belge ve plakalarını vermek,

8. Sürücülerin belgelerini vermek (Değişik: 17.10.1996-4199/3 md.),

9. Ülke çapında taşıtların ve sürücülerin sicillerini tutmak, teknik ve hukuki değişikliklerini işlemek, istatistiki bilgileri toplamak ve değerlendirmek,

10.Trafik kazalarının oluş nedenleri ile ilgili tüm unsurları kapsayan istatistik verileri ve bilgilerini toplamak, değerlendirmek, sonuçlarına göre gereken önlemlerin alınmasını sağlamak ve ilgili kuruluşlara teklifte bulunmak,

11. Hasar tazminatı ödemelerini hızlandırmak amacıyla, sigorta şirketlerince istenecek gerekli bilgi ve belgeleri vermek (Değişik: 17.10.1996-4199/3 md.),

12. Ayrıca bu Kanunla ve bu Kanuna göre çıkarılmış olan yönetmeliklerle verilen diğer görevleri yapmaktır.

Trafik kuruluşlarının, çalışma şekil ve şartları, görevlendirilecek personelin nitelikleri, seçimi, çalışma usulleri, görev, yetki ve sorumluluklarına ait esaslar İçişleri Bakanlığı'nca çıkarılacak yönetmelikte belirtilir.

**Trafik zabıtasının, görev ve yetki sınırı ile genel zabitanın trafik hizmetlerini yürütmeye ilişkin yetkisi**

**MADDE 6-** Trafik zabıtası ve genel zabitanın görev ve yetki sınırı;

a) Trafik zabıtası;

(Birinci fıkra mülga: 17.10.1996-4199/4 md.)

Trafik zabıtasının asli görevi trafik hizmetlerini yürütmektir.

Trafik zabıtası görevi sırasında karşılaştığı acil ve zorunlu hallerde genel zabıta görevi yapmakla da yetkilidir.

Mülki idare amirlerince, emniyet ve asayiş bakımından zorunlu görülen haller dışında, trafik zabıtasına genel zabıta görevi verilemez, araç, gereç ve özel teçhizatı trafik hizmetleri dışında kullanılamaz.

b) Genel Zabıta;

Trafik zabıtasının bulunmadığı veya yeterli olmadığı yerlerde polis; polisin ve trafik teşkilatının görev alanı dışında kalan yerlerde de Jandarma, trafik eğitimi almış subay, astsubay ve uzman jandarmalar eliyle yönetmelikte belirtilen esas ve usullere uygun olarak trafiği düzenlemeye ve trafik suçlarına el koymaya görevli ve yetkilidir (Değişik:17.10.1996-4199/4 md./Değişik:25.05.1997-4262/1 md.).

**Karayolları Genel Müdürlüğü'nün görev ve yetkileri**

**MADDE 7-** Karayolları Genel Müdürlüğü'nün bu Kanunla ilgili görev ve yetkileri şunlardır:

a) Yapım ve bakımından sorumlu olduğu karayollarında can ve mal güvenliği yönünden gerekli düzenleme ve işaretlemeleri yaparak önlemleri almak ve aldirmek,

b) Tüm karayollarındaki işaretleme standartlarını tespit etmek, yayınlamak ve kontrol etmek,

c) (Mülga: 17.10.1996-4199/5 md.)

d) Trafik ve araç tekniğine ait görüş bildirmek, karayolu güvenliğini ilgilendiren konulardaki projeleri incelemek ve onaylamak,

e) Yapım ve bakımından sorumlu olduğu karayollarında, İçişleri Bakanlığı'nın uygun görüşü alınmak suretiyle, yönetmelikte belirlenen hız sınırlarının üstünde veya altında hız sınırları belirlemek ve işaretlemek,

f) Trafik kazalarının oluş nedenlerine göre verileri hazırlamak ve karayollarında gerekli önleyici teknik tedbirleri almak,

g) Yapım ve bakımından sorumlu olduğu karayollarında trafik güvenliğini ilgilendiren kavşak, durak yeri, aydınlatma, yol dışı park yerleri ve benzeri tesisleri yapmak, yaptırmak veya diğer kuruluşlarca hazırlanan projeleri tetkik ve uygun olanları tasdik etmek,

h) Yetkili birimlerce veya trafik zabıtasınca tespit edilen trafik kaza analizi sonucu, altyapı ve yolun fiziki yapısı ile işaretlemeyle dayalı kaza sebepleri göz önünde bulundurularak önerilen gerekli önlemleri almak,

i) (Mülga: 10.05.2006-5495/4 md.)

j) Bu Kanunun 13, 14, 16, 17, 18, 47/a ve 65. maddeleri hükümlerine aykırı hareket edenler hakkında suç veya ceza tutanağı düzenlemek; 47 nci maddesinin (b), (c) ve (d) bentlerinde belirtilen kural ihlallerinin tespiti halinde, durumu bir tutanakla belirlemek ve gerekli işlemin yapılması için en yakın trafik kuruluşuna teslim etmek (Değişik: 17.10.1996-4199/5 md; 16.07.2004-5228/59 md),

k) Bu Kanunla ve bu Kanuna göre çıkarılmış olan yönetmeliklerle verilen diğer görevleri yapmaktır.

(Son fıkra mülga: 28.03.1985-3176/16 md.)

**Milli Eğitim, Sağlık ve Ulaştırma Bakanlıklarının görev ve yetkileri**

**MADDE 8-** (Değişik: 18.01.1985-KHK 245/1 md./Değişik: 28.03.1985-3176/1 md.)

Bu Kanun açısından Milli Eğitim, Sağlık ve Ulaştırma Bakanlıklarının görev ve yetkileri şunlardır:

a) Milli Eğitim Bakanlığı;

1. Motorlu araç sürücülerinin yetiştirilmesi için 123 üncü madde gereğince sürücü kursları açmak, özel sürücü kursu açılmasına izin vermek, bunları her safhada denetlemek,

2. Resmi ve özel kurslarda eğitilenlerin sınavlarını yapmak, başarılı olanlara sertifika verilmesini sağlamak (Değişik: 17.10.1996-4199/6 md.),

3. Okul öncesi, okul içi ve okul dışı trafik eğitimini düzenleyen trafik genel eğitim planı hazırlamak ve ilgili kuruluşlarla işbirliği yaparak uygulamak (Değişik: 17.10.1996-4199/6 md.).

b) Sağlık Bakanlığı;

1-Karayollarında meydana gelen trafik kazaları ile ilgili ilk ve acil yardım hizmetlerini planlamak ve uygulamak,

2-Trafik kazalarında yaralananların en kısa zamanda sağlık hizmetlerinden istifadelerini temin etmek üzere, İçişleri Bakanlığı'nın uygun görüşü de alınarak karayolları üzerinde ilk yardım istasyonları kurmak, bu istasyonlara gerekli personeli, araç ve gereci sağlamak,

3-Her ilde trafik kazaları için eğitilmiş sağlık personeli ile birlikte yeteri kadar ilk ve acil yardım ambulansı bulundurmak,

4-Bu Kanunla ve mevzuatla verilen trafikle ilgili diğer görevleri yapmak.

Üniversitelere bağlı hastaneler ve diğer bütün resmi ve özel sağlık kurum ve kuruluşları, acil olarak kendilerine getirilen trafik kazası geçirmiş kişilere, Sağlık Bakanlığı tarifesini uygulamak suretiyle, vermiş oldukları hizmetlerin bedelinin tamamını yükümlü sigorta şirketlerinden tahsil ederler.

Sağlık Bakanlığı bu görevlerin yerine getirilmesi ile ilgili olarak; verilen hizmetlerin bedellerini yükümlü sigorta şirketlerinden tahsil etmek için Maliye Bakanlığı'nın görüşünü alarak döner sermaye saymanlığı kurar. Bu amaçla döner sermaye saymanlığı tarafından tahsil edilen gelirin tamamı, bu Kanun ile Sağlık Bakanlığı'na verilen görevlerin yerine getirilmesinde kullanılır.

Sağlık Bakanlığı tarafından yapılan harcamaların tamamı, Sağlık Bakanlığı Döner Sermaye İşletmesi'ne 8 işgünü içinde yükümlü sigorta şirketlerince ödenir. Sağlık Bakanlığı Trafik Hizmetleri Döner Sermaye İşletmesi'nin verdiği hizmetler için uygulayacağı fiyat tarifesi, Karayolu Trafik Güvenliği Kurulu'nun da uygun görüşü alınarak Sağlık Bakanlığı'nca belirlenir. Sigorta şirketleri, zorunlu mali sorumluluk sigortası geçerli teminat limitleri ve şartları dahilinde ödemekle yükümlü buldukları tutarı aşan kısmı için Karayolu Trafik Garanti Sigortası Hesabına başvurur. Buna ilişkin usul ve esaslar Sağlık Bakanlığı'nın görüşü alınarak Hazine Müsteşarlığı'nın bağlı bulunduğu Bakanlıkça çıkarılacak bir yönetmelikle düzenlenir. (Değ: 21.02.2001-4629/6-f)

c) Ulaştırma Bakanlığı

**Ulaştırma Bakanlığının ilgili birimleri bu Kanun ve diğer mevzuatla verilen hizmetleri yapmak, bu Kanun açısından karayolu taşımasına ilişkin gerekli koordinasyonu sağlamak, tescile bağlı araçların muayenelerini yapmak veya yaptırmak, muayene istasyonlarını denetlemek, 35 inci madde hükümlerine aykırı hareket edenler hakkında tutanak düzenleyerek idarî para cezası vermek, bu maddede belirlenen idarî tedbirleri almak, araçların ağırlık ve boyut kontrollerini yapmak veya yaptırmak ve denetlemek, aykırı görülen hususlarla ilgili olarak sorumlular hakkında idarî para cezasına dair tutanak düzenlemek.**

Araçların ağırlık ve boyut kontrollerini yapmak üzere yetkilendirilenler, Ulaştırma Bakanlığınca denetlenir ve aykırı hareketi tespit edilen işletme sahipleri 1.000 Türk Lirası idarî para cezası ile cezalandırılır. Yetkilendirme konusu işletme şartlarında giderilebilecek eksiklik olması halinde, işletme sahibine, bu eksiklikleri gidermesi için azamî onbeş gün süre verilir. Bu süre zarfında eksikliklerin giderilmemesi halinde, izin belgesi iptal edilir.

Araçların ağırlık ve boyut kontrollerinin yapılması veya yaptırılması ile ilgili olarak Karayolları Genel Müdürlüğünce verilen hizmet sürdürülürken kullanılan ve Genel Müdürlüğün diğer hizmetleri ile ilişkili olmayan bina, arazi, arsa gibi taşınmazlar Maliye Bakanlığınca Ulaştırma Bakanlığına tahsis; bu görev yürütülürken yararlanılan tesisat ve teçhizat Ulaştırma Bakanlığına devredilir. Araçların ağırlık ve boyut kontrollerini yapmak üzere Ulaştırma Bakanlığınca yetkilendirilme yapılması halinde tahsis edilen taşınmazlar ile devredilen tesisat ve teçhizatın kullanılması hususunda, Maliye Bakanlığının görüşü alınarak, Ulaştırma Bakanlığı ile yetkilendirilenler arasında özel hukuk hükümleri gereğince sözleşme yapılabilir. (Değ. 10.05.2006-5495/1 md.)

**Tarım, Orman ve Köyişleri Bakanlığı'nın görev ve yetkileri**

**MADDE 9-** (Değişik: 18.01.1985-KHK 245/2 md./Değişik: 28.03.1985-3176/2 md.)

Bu Kanuna göre, Tarım, Orman ve Köyişleri Bakanlığı'nın görev ve yetkileri şunlardır;

a) Orman yollarında;

1. Trafik düzeni ve güvenliği açısından ana orman yolları ile gerekli görülen diğer orman yollarında işaretlemeler yaparak tedbir almak ve aldırarak,

2. Bu Kanunla ve bu Kanuna göre çıkarılan yönetmeliklerle orman yolları için verilen trafik ile ilgili diğer görevleri yapmak,

b) Köy yollarında;

1. Trafik düzeni ve güvenliği açısından gerekli düzenleme ve işaretlemeleri yaparak, tedbir almak ve aldırarak,

2. Yol güvenliğini ilgilendiren konulardaki; kavşak, durak yeri, yol dışı park yeri, aydınlatma ve benzeri tesislerin projelerini incelemek ve gerekenleri onaylamak,

3. Yapım ve bakımından sorumlu olduğu karayollarında 17 nci maddede sayılan tesisler için, bağlantıyı sağlayacak geçiş yolları yönünden izin vermek,

4. Yetkili birimlerce veya trafik zabıtasınca tespit edilen trafik kaza analizi sonucu, karayolu yapısı ve işaretlemeye dayalı kaza nedenleri göz önünde bulundurularak gerekli tedbirleri almak,

5. Bu Kanunla ve bu Kanuna göre çıkarılan Yönetmeliklerle köy yolları için verilen trafik ile ilgili diğer görevleri yapmak.

Köy yolları için sayılan görev ve hizmetlerden zorunlu ve gerekli görülenler, orman yolları için de uygulanabilir.

### **Belediye trafik birimleri, görev ve yetkileri**

**MADDE 10-** (Değişik: 18.01.1985-KHK 245/3 md./Değişik: 28.03.1985-3176/3 md.)

Bu Kanunla belediyelere verilen görevler il ve ilçe trafik komisyonları ve mahalli trafik birimleri ile işbirliği yapılarak yürütülür.

a) Kuruluş

Her belediye başkanlığı bünyesinde, hizmet kapasitesi göz önünde tutularak İçişleri Bakanlığı'nca tespit edilecek ölçülere ve genel hükümlere göre, belediye trafik şube müdürlüğü, şefliği veya memurluğu kurulur.

b) Görev ve yetkiler

1. Yapım ve bakımından sorumlu olduğu yolları trafik düzeni ve güvenliğini sağlayacak durumda buldurmak,

2. Gerekli görülen kavşaklara ve yerlere trafik ışıklı işaretleri, işaret levhaları koymak ve yer işaretlemeleri yapmak,

3. Karayolu yapısında ve üzerinde yapılacak çalışmalarda gerekli tedbirleri almak, aldırarak ve denetlemek,

4. Karayolunda trafik için tehlike teşkil eden engelleri gece veya gündüze göre kolayca görülebilecek şekilde işaretlemek veya ortadan kaldırmak,

5. Yol yapısı veya işaretleme yetersizliği yüzünden trafik kazalarının vuku bulduğu yerlerde, yetkililerce teklif edilen tedbirleri almak,

6. Çocuklar için trafik eğitim tesisleri yapmak veya yapılmasını sağlamak,

7. Bu Kanun ve bu Kanuna göre çıkarılan yönetmeliklerle verilen diğer görevleri yapmak.

**MADDE 11-** (Mülga: 18.01.1985-KHK 245/18 md.)

### **İl ve İlçe Trafik Komisyonları**

**MADDE 12-** (Değişik: 17.10.1996-4199/7 md.) İl ve İlçe Trafik Komisyonları'nın kuruluşu ile görev ve yetkileri

a) Kuruluş;

İl sınırları içinde mahalli ihtiyaç ve şartlara göre trafik düzeni ve güvenliği bakımından Yönetmelikte gösterilen konular ve esaslar çerçevesinde, illerde vali veya yardımcısının başkanlığında, belediye, emniyet, jandarma, milli eğitim, karayolları ve Türkiye Şoförler ve Otomobilciler Federasyonu'na bağlı ilgili odanın temsilcileri; Valilikçe uygun görülen trafik ile ilgili üniversite, oda, vakıf ve kamuya yararlı dernek veya kuruluşların birer temsilcisinden oluşan İl Trafik

Komisyonu, ilçelerde kaymakamın başkanlığında, aynı kuruluşların yöneticileri veya görevlendirecekleri temsilcilerinin katıldığı İlçe Trafik Komisyonu kurulur.

Kurulduğu üniversite, vakıf ve kamuya yararlı dernek veya kuruluşların temsilcilerinin toplam sayısı 3'ü geçemez.

Kuruluşu bulunan yerler hariç, İlçe Trafik Komisyonları'na karayolları temsilcisinin katılması zorunlu değildir.

Gündem konuları vali veya kaymakamlar tarafından belirlenir.

Bu komisyonlara, oy hakkı olmaksızın görüşleri alınmak üzere, diğer kuruluş temsilcileri de çağrılabilir.

Kararlar oy çokluğu ile alınır. Oyların eşitliği halinde başkanın bulunduğu taraf çoğunluk sayılır.

İl Trafik Komisyonu kararları valinin onayı ile yürürlüğe girer.

İl ve İlçe Trafik Komisyonu kararlarını bütün resmi ve özel kuruluşlar uygulamakla yükümlüdür.

İlçe Trafik Komisyonu kararları, İl Trafik Komisyonunca incelenip vali tarafından onaylandıktan sonra yürürlüğe girer.

b) Görev ve yetkiler;

1. İl sınırları içinde mahalli ihtiyaç ve şartlara göre trafik düzeni ve güvenliğini sağlamak amacıyla gerekli tedbirleri almak,

2. Trafiğin düzenli bir şekilde akımını sağlamak bakımından alt yapı hizmetleri ile ilgili tedbirleri almak, trafik ile ilgili sorunları çözümlenmek, bütün ülkeyi ilgilendiren Karayolu Trafik Güvenliği Yüksek Kurulu'nun müdahalesini gerektiren hususları İçişleri Bakanlığı'na iletmek,

3. Karayolu taşımacılığına ait mevzuat hükümleri saklı kalmak üzere, trafik düzeni ve güvenliği yönünden belediye sınırları içinde ticari amaçla çalıştırılacak yolcu ve yük taşıtları ile motorsuz taşıtların çalışma şekil ve şartları, çalıştırılabileceği yerler ile güzergahlarını tespit etmek ve sayılarını belirlemek,

4. Gerçek ve tüzel kişiler ile resmi ve özel kurum ve kuruluşlara ait otopark olmaya müsait boş alan, arazi ve arsaları geçici otopark yeri olarak ilan etmek ve bunların sahiplerine veya üçüncü kişilere işletilmesi için izin vermek,

5. Bu Kanunla ve diğer mevzuatla verilen görevleri yapmak.

## ÜÇÜNCÜ KISIM

### Karayolu Trafik Güvenliği, Trafik İşaretleri, Yapı ve Tesisler

#### Karayolu trafik güvenliği

**MADDE 13-** Karayolunun yapım ve bakımı ile görevli ve sorumlu bütün kuruluşlar karayolu yapısını, trafik güvenliğini sağlayacak durumda bulundurmakla yükümlüdürler.

Çeşitli kişi, kurum ve kuruluşlar, karayolu yapısında yapacakları ve esasları yönetmelikte belirtilen çalışmalarda;

a) Yolun yapım ve bakımı ile görevli kuruluştan izin almak,

b) Çalışmaları, gerekli önlemleri alarak, aldırarak ve devamlılığını sağlayarak, trafik akımını ve güvenliğini bozmayacak tarzda yapmak,

c) Zorunlu nedenlerle meydana gelen arıza, engel ve benzerlerini en kısa zamanda ortadan kaldırarak karayolunu, kullananlara ve araçlara zarar vermeyecek duruma getirmek,

d) Şehir içi karayolu kenarında çeşitli tesislerin yapımı süresince; kaldırımlarda, tünel, tünel aydınlatılması ve benzerlerini yaparak güvenli geçiş sağlamak ve yaya yollarını trafiğe açık bulundurmak,

Zorundadırlar.

Bu çalışmalar sırasında meydana getirilen tehlikeli durum ve engeller bütün sorumluluk, bunları yaratan kişilere ait olmak üzere zabıtaca kaldırılır, yapılan masraflar sorumlulara ödetilir.

(Dördüncü fıkra:18.01.1985-KHK 245/16 md.)

Bu madde hükümlerine uymayanlar fiil başka bir suç oluştursa bile ayrıca 206,00 YTL para cezası ile cezalandırılırlar (Değişik: 25.05.1997-4262/4 md.).

### **Karayolu yapısı ve trafik işaretlerinin korunması**

**MADDE 14-** Karayolu yapısı ve trafik işaretleri ile ilgili olarak;

a) Karayolu yapısı üzerine, trafiği güçleştirecek, tehlikeye sokacak veya engel yaratacak, trafik işaretlerinin görülmelerini engelleyecek veya güçleştirecek şekilde bir şey koymak, atmak, dökmek, bırakmak ve benzeri hareketlerde bulunmak,

b) Karayolu yapısını, trafik işaretlerini ve karayoluna ait diğer yapı ve güvenlik tesislerini, üzerlerine yazı yazarak, çizerek veya başka şekillerde bozmak, yerlerini değiştirmek veya ortadan kaldırmak,

Yasaktır.

Meydana gelen tehlike ve engeller, ilgili kuruluşlar ve zabıtaca ortadan kaldırılır, bozukluk ve eksiklikler yolun yapım ve bakımından sorumlu kuruluşça derhal giderilir, zarar karşılıkları ve masraflar sorumlulara ödetilir.

Bu madde hükmüne uymayanlara 206,00 YTL para cezası verilir (Değişik: 25.05.1997-4262/4 md.).

### **Trafik işaretleri**

**MADDE 15-** Trafiği düzenlemede kullanılan işaret levhaları, ışıklı ve sesli işaretler, yer işaretlemeleri ile benzeri trafik işaretleri, karayolunun yapım ve bakımı ile görevli kuruluşlarca, temin ve tesis edilerek sürekliliği ve işlerliği sağlanır.

(İkinci fıkra mülga:18.01.1985-KHK 245/16 md.)

Görülen eksiklikler ilgili kuruluşlara bildirilerek giderilmesi sağlatılır.

Trafik işaretlerinin standart, anlam, nicelik ve nitelikleri ile diğer esasları İçişleri Bakanlığı'nın görüşü alınarak Bayındırlık ve İskan Bakanlığı'nca çıkarılacak yönetmelikte gösterilir.

### **Karayolu dışında, kenarında veya üzerindeki diğer levhalar, ışıklar ve işaretlemeler**

**MADDE 16-** Karayolu dışında, kenarında veya karayolu sınırı içinde, trafik işaretlerinin görülmelerini engelleyecek, anlamlarını değiştirecek veya güçleştirecek, tereddüde sebep olacak veya yanıltacak ve trafik için tehlike veya engel yaratacak şekilde levhalar, ışıklar, işaretlemeler ile, ağaç, direk, yangın musluğu, çeşme, parmaklık gibi yapı elemanları veya benzerlerini dikmek, koymak veya bulundurmamak yasaktır.

Zorunlu hallerde bunların bulunabileceği yer, nitelik ve nicelikleri ile hangi şartlarda bulunabileceği, hangilerinin izne bağlı olduğu ve bunlarla ilgili diğer esaslar ve 13 üncü maddede belirtilen karayolu yapısında yapılacak çalışmalar ile ilgili esaslar, İçişleri Bakanlığı'nın görüşü alınarak Bayındırlık ve İskan Bakanlığı'nca çıkartılacak yönetmelikle düzenlenir (Değişik: 18.01.1985-KHK 245/5 md./Değişik: 28.03.1985-3176/5 md.).

Verilen izinler, ilgili valiliğe bildirilir.

Bu madde hükümlerine aykırı hareket edenler 2.090,00 YTL para cezası ile cezalandırılırlar (Değişik: 25.05.1997-4262/4 md.).

Ayrıca, bunlar bütün sorumluluk ve giderler mal sahibine ait olmak üzere yolun yapım ve bakımı ile ilgili kuruluşça kaldırılır.

### **Belediye sınırları dışında karayolu kenarındaki yapı ve tesisler**

**MADDE 17-** Karayollarında her iki taraftan sınır çizgisine elli metre mesafe içinde bağlantıyı sağlayacak geçiş yolları yönünden; akaryakıt, servis, dolum ve muayene istasyonları, umuma açık park yeri ve garaj, terminal, fabrika, iş hani, çarşı, pazar yeri, eğlence yerleri, turistik yapı ve tesisler, inşaat malzemesi ocak ve harmanları, maden ve petrol tesisleri, araç bakım, onarım ve satım işyerleri ve benzeri trafik güvenliğini etkileyecek yapı ve tesisler için, o karayolunun yapım ve bakımı ile sorumlu kuruluştan izin alınması zorunludur.

Verilen izinler, ilgili valiliğe bildirilir.

İzinsiz yapılan bu gibi tesislerin yapımı ve işletilmesi yetkililerce durdurulacağı gibi, yönetmelikteki şartlar yerine getirilmeden işletme izni verilmez ve bağlantı yolu, her türlü gider sorumlulara ait olmak üzere yolun yapım ve bakımı ile ilgili kuruluşça ortadan kaldırılır.

Bu madde hükümlerine uymayanlar 2.090,00 YTL para cezası ile cezalandırılırlar (Değişik: 25.05.1997-4262/4 md.).

### **Belediye sınırları içinde bulunan karayolu kenarındaki yapı ve tesisler**

**MADDE 18-** (Değişik: 18.01.1985-KHK 245/6 md./Değişik: 28.03.1985-3176/6 md.)

Belediye sınırları içindeki karayolları kenarında yapılacak veya açılacak 17 nci madde de sayılan yapı ve tesisler için;

a) Belediyelerden izin alınması,

b) Belediyelerce bu iznin verilmesinde, trafik güvenliği bakımından bu tesisler hakkındaki Yönetmelikte belirlenen şartların yerine getirilmesini sağlamaları ve ayrıca Karayolları Genel Müdürlüğü'nün yapım ve bakımından sorumlu olduğu karayolu kenarında yapılacak ve açılacak olanların bu yollara bağlantıları için bu Genel Müdürlüğün ilgili bölge müdürlüğünden uygun görüş almaları (Değişik:17.10.1996-4199/8 md.),

Zorunludur.

İzinsiz yapılan bu gibi tesislerin yapımı ve işletilmesi yetkililerce durdurulacağı gibi, yönetmelikteki şartlar yerine getirilmeden işletme izni verilmez ve bağlantı yolu, her türlü gider sorumlulara ait olmak üzere yolun yapımı ve bakımı ile ilgili kuruluşlarca ortadan kaldırılır.

Bu madde hükümlerine aykırı olarak izinsiz yapı yapanlar 2.090,00 YTL lira para cezası ile cezalandırılırlar (Değişik: 25.05.1997-4262/4 md.).

Bu madde ve 17 nci maddede belirtilen tesislere ait şartlar; izin ve denetim esasları Bayındırlık ve İskan Bakanlığı'nca düzenlenen yönetmelikte gösterilir.

## **DÖRDÜNCÜ KISIM**

### **Tescil ve Trafik Belgeleri, Tescil Plakaları, Motorlu Araçlara Ait Şartlar ve Muayene**

#### **BİRİNCİ BÖLÜM**

##### **Tescil ve Trafik Belgeleri, Tescil Plakaları**

#### **Tescil belgesi alma zorunluluğu**

**MADDE 19-** Araç sahipleri araçlarını yönetmelikte belirtilen esaslara göre yetkili kuruluşa tescil ettirmek ve tescil belgesi almak zorundadırlar.

Ancak;

a)Tescil edildiği ülkenin tescil belgesi ve tescil plakası bulunan ve geçici olarak Türkiye'ye girmesine izin verilmiş olan araçlar,

b)Tescil edildiği ülkenin tescil belgesi ve tescil plakası bulunan ikili ve çok taraflı anlaşmalara göre, Türkiye'de tescil zorunluluğundan muaf tutulmuş araçlar,

c)Araç imal, ithal, ihraç edenlerin ve satıcılığını yapanların, ithal, ihraç, depolama, teşhir ve satış amacıyla geçici olarak bu işlere mahsus yerlerde maliki olarak bulundurdukları motorlu araçlar,

d)Tescil zorunluluğu bulunan motorlu taşıtlarla çekilenler ile 22 nci maddenin (c) bendine göre tescili gerekli görülenler hariç, bütün motorsuz taşıtlar,

Bu hükmün dışındadır.

#### **Tescil süresi ve bildirme mecburiyeti**

**MADDE 20-** (Değişik: 18.01.1985-KHK 245/7 md./Değişik: 28.03.1985-3176/7 md.)

Tescil süreleri, satış ve devirler, noterlerin sorumluluğu ile ilgili esaslar şunlardır;

a) Araç sahipleri;

1. Tescili zorunlu ve ilk tescili yapılacak olan araçların satın alma veya gümrükten çekme tarihinden itibaren üç ay içinde tescili için; hurdaya çıkarılma halinde çıkarılış tarihinden itibaren 1 ay içinde tescilin silinmesi için; yazılı olarak ilgili tescil kuruluşuna başvurmak,

2. Tescilin yapılması veya silinmesi için de yönetmelikte belirtilen bilgi ve belgeleri sağlamak, Zorundadırlar.

b) Araçların giriş işlemlerini yapan gümrük idareleri bu durumu 15 gün içinde araç sahiplerinin beyan ettikleri tescil kuruluşuna bildirmekle yükümlüdürler.

c) Tescil belgesi, aracın başkasına satış veya devrine, hurdaya çıkarılmasına veya araçta, yönetmelikte belirtilen niteliklerin değişmesine kadar geçerli sayılır.

d) (Değişik:17.10.1996-4199/9 md./Değişik: 25.05.1997-4262/2 md.) Tescil edilmiş araçların her çeşit satış ve devirleri, aracın motorlu taşıtlar vergisi borcu bulunmadığına dair belgenin ibrazı halinde araç sahibi adına düzenlenmiş tescil belgesi esas alınarak noterlerce yapılır.

Bu satış, noterlerce tescil belgesine tarih konularak ve tasdik edilmek suretiyle işlenir. Ayrıca, tescil edilmiş araçların satış ve devir işlemleri noterler tarafından siciline işlenmek üzere işlemin tamamlanmasını müteakip en geç 15 iş günü içinde ilgili tescil kuruluşu ile Vergi Dairesi Müdürlüğü'ne bildirilir. Noterlerin vergi dairesi müdürlüklerine satış işlemlerini bildirmesi üzerine, intikal eden araçların vergi kayıtları, satış sözleşmesinin düzenlendiği tarih itibarıyla, 197 sayılı Motorlu Taşıtlar Vergisi Kanunu hükümleri uyarınca önceki malikin vergi mükellefiyetine son verilir. Ayrıca, yeni malik adına vergi mükellefiyeti tesis edilir.

Tescil sürelerini geçirdiği tespit edilen araçlar trafikten men edilir. Aracın trafikten men edildiği yer tescil kuruluşunda, aracın alıcı adına tescil işlemleri yaptırılır. Bu süre içinde araçta veya taşıyan yükte meydana gelecek zararlar, yeni araç sahibine aittir.

Noterlerce yapılmayan her çeşit satış ve devirler geçersizdir.

e) Tescilli araçları satın veya devir alanlar, gerekli bilgi ve belgeleri sağlayarak ilgili tescil kuruluşundan bir ay içinde adlarına tescil belgesi almak zorundadırlar.

Araç satın alıp, bu maddenin (a) bendinin (1) numaralı alt bendi ile (e) bendi hükümlerine uymayanlara 101,00 YTL para cezası, (d) bendi hükmüne uymayan noterlere ise 834,00 YTL hafif para cezası verilir (Değişik: 25.05.1997-4262/4 md.).

Ayrıca, satış ve devirlerde belirlenen sürelerde alıcı adına tescili yapılmadan trafiğe çıkarılan araçlar, tescil yapıncaya kadar trafik zabıtasınca trafikten men edilir.

### **Trafik belgesi ve tescil plakası alma zorunluluğu**

**MADDE 21-** Tescil edilen araçlar, “Trafik Belgesi” ve “Tescil Plakası” almadan karayoluna çıkarılamaz.

Bu madde hükmüne uymayan sürücüler 416,00 YTL para cezası ile cezalandırılırlar (Değişik: 25.05.1997-4262/4 md.).

Bu gibi araçlar eksiklikleri giderilinceye kadar trafikten men edilir.

Trafik belgesi, tescil belgesi geçersiz duruma gelince sürekli olarak, üzerinde eksiklik ve yanlış bilgi bulunması halinde geçici olarak trafik zabıtasınca geri alınır.

### **Belge ve plaka vermeye yetkili kuruluşlar**

**MADDE 22-** (Değişik: 18.01.1985-KHK 245/8 md./Değişik: 28.03.1985-3176/8 md.)

Yönetmelikte gösterilen esaslara göre;

a) Askeri maksatlarla kullanılan Türk Silahlı Kuvvetleri'ne ait bütün araçlar ile çeşitli anlaşmalara göre askeri amaçla yurdumuzda bulunan kuruluşlara ait araçların tescilleri Türk Silahlı Kuvvetleri'nce,

b) Raylı sistemle çalışan araçların tescilleri, kullanıldığı yerlere göre ait olduğu kuruluşlarınca,

c) İş makinesi türünden araçların tescilleri;

1.Kamu kuruluşlarına ait olanlar ilgili kuruluşlarca,

2. Özel veya tüzel kişilere ait olanlardan; tarım kesiminde kullanılanlar ziraat odalarınınca, tarım kesiminde kullanılanların dışında kalan ve sanayi, bayındırlık ve diğer kesimlerde kullanılanların tescilleri, üyesi oldukları ticaret, sanayi, veya ticaret ve sanayi odalarınınca (Değişik: 17.10.1996-4199/10 md.),

d) Tarım kesiminde kullanılanlar hariç İl Trafik Komisyonlarından karar alınmak şartı ile motorsuz taşıtlardan gerekli görülenlerin tescilleri belediyelerce,

e) Yukarıdaki bentlerde sayılanlar dışında kalan bütün motorlu araçların tescilleri trafik tescil kuruluşlarınca,

Yapılır, belge ve plakalar verilir.

### **Belge ve plakaların araçlar üzerinde bulundurulması zorunluluğu**

**MADDE 23-** Araçlar, tescil belgesi, trafik belgesi ve tescil plakaları araç üzerinde ve uygun durumda bulundurulmadan trafiğe çıkarılamaz.

Bu madde hükmüne uymayanlar 49,00 YTL para cezası ile cezalandırılırlar (Değişik: 25.05.1997-4262/4 md.).

### **Trafik belgesi verilmesi için zorunlu belgeler**

**MADDE 24-** (Değişik: 18.01.1985-KHK 245/9 md./Değişik: 28.03.1985-3176/9 md.) Trafik belgesi verilebilmesi için araca ait tescil belgesi ve mali sorumluluk sigorta belgesinin ibrazı zorunludur.

Tescil belgesi, trafik belgesi ve tescil plakalarının verilmesi şartları, geçerlilikleri, süreleri, nitelik ve nicelikleri ile diğer esaslar yönetmelikte gösterilir.

### **Geçici trafik belgeleri ile geçici tescil plakaları**

**MADDE 25-** Tescilsiz olup, karayolunda geçici olarak kullanılacak araçlara mali mesuliyet sigortası yaptırılmış olmak şartı ile ilgili tescil bürosundan geçici trafik belgesi ile geçici tescil plakası alınması zorunludur.

Geçici trafik belgeleri ve geçici tescil plakalarının çeşitleri, verilme şartları, geçerlilik süreleri, nicelik ve nitelikleri, yurtdışından getirilecek veya yurtdışına götürülecek olan araçlara, geçici tescil plakası verilmesi şartları ile diğer esaslar yönetmelikte belirtilir.

Bu madde hükümlerine uymayanlar 101,00 YTL para cezası ile cezalandırılırlar. Ayrıca, trafik zabıtasınca bu geçici belge ve plakalar iptal edilerek, araçlar trafikten men edilir (Değişik: 25.05.1997-4262/4 md.).

### **Araçlara ait trafik ayırım işaretleri ve diğer işaretler**

**MADDE 26-** Belirli araçlarda, çalışma yerini ve şeklini, kapasite ve diğer niteliklerini belirleyen plaka, ışık, renk, şekil, sembol ve yazı gibi ayırım işaretleri bulundurulması zorunludur.

Araçların dışında bulundurulması zorunlu işaretlerden başka, araçlara; reklam, yazı, işaret, resim, şekil, sembol, ilan, flama, bayrak ve benzerlerinin takılması, yazılması, sesli ve ışıklı donanımların bulundurulması ve izin verilmesine dair esas ve usuller ile diğer hususlar İçişleri Bakanlığı'nca çıkarılacak yönetmelikte gösterilir (Değişik: 17.10.1996-4199/11 md.).

(Üçüncü fıkra mülga: 21.02.2001-4629/6-g)

Bu maddenin birinci fıkrası hükmüne uymayan sürücüler 49,00 YTL lira para cezası ile cezalandırılırlar. İkinci fıkrasına göre çıkarılacak yönetmelik hükümlerine aykırı davranan sürücüler de 49,00 para cezası ile cezalandırılır. Sürücü aynı zamanda araç sahibi değilse, ayrıca tescil plakasına da aynı miktar için ceza tutanağı düzenlenir (Değişik: 25.05.1997-4262/4 md.).

Ayırım işaretleri bulunmayan araçlar trafik zabıtasınca trafikten men edilir.

Yönetmelikte belirtilen şartlara aykırı olarak bulunduranlarla, araçlara izin alınmadan yazılan yazılar sildirilir veya takılan donanımlar bütün giderler ve sorumluluk işletene ait olmak üzere söktürülür.

### **Tanınma işaretleri**

**MADDE 27-** Esasları yönetmelikte açıklanan ve araçların tanınmasına yarayan, motor-şasi, seri numaraları, gerektiğinde yüklü, yüksüz ağırlıkları gibi işaretleri bulunmayan araçlara trafik belgesi verilmez.

Tanınma işareti bulunmayan veya bilinmeyen araçların, işaretleri tescil bürolarınca belirlenir ve belgelerine işlenir.

### **Devlet malı araçların ayırım işaretleri ve tescil plakaları**

**MADDE 28-** Devlet malı araçların tescil plakalarının rengi ayrı olur.

Emniyet araçlarının renklerine göre boyama şekli, ayırım işaretleri, diğer resmi ve özel kuruluşlarla gerçek ve tüzelkişilere ait araçlarda kullanılamaz.

Bu maddenin ikinci fıkrasına aykırı olarak boyanan veya ayırım işareti kullanan araçlar aykırılık giderilinceye kadar trafikten men edilir.

Bu madde hükmüne uymayanlar 101,00 YTL para cezası ile cezalandırılırlar (Değişik: 25.05.1997-4262/4 md.).

## **İKİNCİ BÖLÜM Motorlu Araçlara Ait Şartlar**

### **Araçların karayoluna uygunluğu ve teknik esaslar**

**MADDE 29-** Araçların yapım ve kullanma bakımından karayolu yapısına ve trafik güvenliğine uyması zorunludur. Yapım safhasında, araçların Tip Onayı Yönetmeliği ile buna bağlı diğer yönetmeliklerin çıkarılmasına Sanayi ve Ticaret Bakanlığı yetkilidir. Tip Onayı Yönetmeliği ve buna bağlı diğer yönetmelikler Bayındırlık ve İskan Bakanlığı'nın görüşü alınarak Sanayi ve Ticaret Bakanlığı'nca düzenlenir (Değişik: 17.10.1996-4199/12 md.).

### **Araçların teknik şartlara uygunluğu**

**MADDE 30-** Araçların, esasları yönetmelikte belirtilen şekilde ve tarzda teknik şartlara uygun durumda bulundurulması zorunludur.

a) Servis freni, lastikleri, dış ışık donanımından yakını ve uzağı gösteren ışıklar ile park, fren ve dönüş ışıkları noksan, bozuk veya teknik şartlara aykırı olan araçları kullanan sürücüler 49,00 YTL para cezası (Değişik:17.10.1996-4199/13 md./Değişik: 25.05.1997-4262/4 md.),

b) Diğer eksiklik ve bozuklukları bulunan araçlarla, görüşü engelleyecek veya bir kaza halinde içindekiler için tehlikeli olabilecek süs, aksesuar, eşya ve çıkıntıları olan araçları kullananlarla, karayolunu kullananlar için tehlike yaratacak şekilde olan veya görüşü engelleyecek ve çevredekileri rahatsız edecek derecede duman veya gürültü çıkaran araçları kullanan sürücüler 101,00 YTL para cezası (Değişik: 25.05.1997-4262/4 md.),

İle cezalandırılırlar.

Bu maddenin (a) bendinde belirtilen eksiklik ve bozuklukları bulunan araçlar, teknik şartlara uygun duruma getirilinceye kadar trafik zabıtasınca trafikten men edilebilir. (b) bendindeki şartlara uymayan ve uyumsuzluğu trafik emniyetini tehlikeye düşürmeyecek nitelikte olan araçların şartlara uygun duruma getirilmesi ihtar olunur, ihtarında verilen süre içinde teknik şartlara uygun duruma getirilmediğinin tespiti halinde, araç trafik zabıtasınca trafikten men edilir.

### **Araçlarda bulundurulması zorunlu gereçler**

**MADDE 31-** Araçlarda (Değişik: 08.03.2000-4550/1 md.);

a) Özelliklerine ve cinslerine göre, yönetmelikte nitelik ve nicelikleri belirtilen gereçlerin,

b) Kamyon, çekici ve otobüslerde ayrıca takoğraf, taksit otomobillerinde ise taksitmetre,

Bulundurulması ve kullanılabilir durumda olması zorunludur. Ancak, 2918 sayılı Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önceki yıllarda üretilen araçlarla, resmi taşıt olarak tescil edilmiş ve edilecek olanlar ile şehiriçi ve belediye mücavir alanı içerisinde yolcu ve yük nakliyatı yapanlarda takoğraf bulundurma ve kullanma zorunluluğu aranmaz. Takoğraf cihazları mekanik, elektronik olabileceği gibi elektro mekanik de olabilir.

Birinci fıkranın (a) bendinde sayılan gereçleri bulundurmayan, kullanmayan veya kullanılabilir durumda bulundurmayan sürücüler 49,00 YTL; (b) bendine göre araçlarında taksitmetre, takoğraf bulundurmayan, kullanmayan veya kullanılabilir durumda bulundurmayan sürücüler 206,00 YTL para cezası ile cezalandırılırlar. Sürücü aynı zamanda araç sahibi değilse ayrıca, tescil plakasına da aynı miktar için ceza tutanağı düzenlenir. Aynı bentte belirtilen cihazları bozuk imal edenler veya

bozulmasına vasıta olanlar ile bu durumdaki cihazları kullanan araç sürücüleri ve işletenleri üç aydan altı aya kadar hafif hapis cezası ve 3.139,00 YTL hafif para cezası ile cezalandırılırlar. Ayrıca (b) bendi hükmüne uygun durumda bulunmayan araçlar trafik zabıtasınca; eksiklikleri giderilinceye kadar trafikten men edilir (Değ: 17.10.1996-4199/3. ek md./Değ: 25.05.1997-4262/4 md./).

#### **Adres değiştirme ve araçlar üzerindeki değişiklikleri bildirme**

**MADDE 32-** Araçlar üzerinde yönetmelikte belirtilen şekillerde yapılacak her türlü değişikliğin ve adres değişikliklerinin işleten tarafından otuz gün içinde tescil yapan kuruluşa bildirmesi zorunludur.

Bu madde hükmüne uymayanlar 49,00 YTL para cezası ile cezalandırılırlar (Değişik: 25.05.1997-4262/4 md.).

Üzerinde teknik değişiklik yapılan araçlar, değişikliğin şartlara uygun olarak yapıldığı belgelenip bu durum ilgili tescil bürosunda tescil edilinceye ve trafik belgesine işleten tarafından yazdırılınca kadar trafikten men edilir.

#### **Taşıması özel izne bağlı yükler**

**MADDE 33-** Ağırlık ve boyutları bakımından özelliği olan, başka ulaşım sistemleri ile taşınması mümkün olmayan ve taşıma sınırını aşır da taşınması zorunlu olan yüklerin taşınması için, Karayolları Genel Müdürlüğü'nden izin alınması zorunludur.

### **ÜÇÜNCÜ BÖLÜM**

#### **Araçların Muayenesi ve Muayeneye Yetkili Kuruluşlar**

##### **Araçların muayenesi**

**MADDE 34-** Trafığe çıkarılacak motorlu araçların teknik şartlara uyup uymadığı ekonomik yapıları da dikkate alınmak suretiyle belirli zamanlarda muayene edilerek tespit edilir.

Bu Kanuna göre, yaptırılması zorunlu olan mali sorumluluk sigortası geçerli teminat tutarları üzerinden yaptırılmamış araçlar, muayeneye alınmazlar (Değişik: 17.10.1996-4199/14 md.).

Motorlu araçların muayenelerinin, yönetmelikte belirtilen süreler içinde yaptırılması zorunludur.

Muayene süresi dolmadan kazaya karışması sonucu yetkili zabıtaca muayenesi gerekli görülenler ile üzerinde değişiklik yapılan araçların ayrıca özel muayenesi zorunludur. Bu muayeneler öncelikle yapılır (Değişik: 25.06.1988-KHK 330/3 md./Değişik: 31.10.1990-3672/2 md.).

Karayollarında kullanılmakta olan araçların, teknik şartlara uyup uymadığı trafik zabıtasınca kontrol edilerek, her an muayeneleri yapılabilir.

Muayene süresi geçirilen veya sahip değiştirme hali hariç, özel muayene yaptırılması zorunlu olduğu halde yaptırılmamış araçları kullanan sürücüler 49,00 YTL para cezası ile cezalandırılırlar (Değişik: 25.05.1997-4262/4 md.).

Bu araçlar trafikten men edilir ve en yakın muayene istasyonuna gönderilirler. (Ek: 16.07.2004-5228/44 md.)

Muayene istasyonu açma yetkisi verilen gerçek ve tüzel kişiler; muayeneleri süresi içinde yaptırılmayan veya geç yaptırılan araçlara ilişkin bilgileri, şekli ve içeriği Maliye Bakanlığınca belirlenecek bir tutanak ile en yakın trafik kuruluşuna bildirir. Trafik kuruluşuna iletilen tutanaklar hakkında bu Kanun hükümlerine göre işlem yapılır. (Ek: 16.07.2004-5228/44 md.)

##### **Muayeneye yetkili kuruluşlar**

**MADDE 35-** (Değişik: 16.07.2004-5228/45 md. 03.07.2005-5398/20 md.) Araçların muayeneleri, Ulaştırma Bakanlığınca ait muayene istasyonlarında veya bu Bakanlık tarafından işletme yetki belgesi ile yetki verilmesi halinde ise yetki verilen gerçek veya tüzel kişilere ait muayene istasyonlarında yapılır. Yetki verilen gerçek veya tüzel kişiler, bu yetkilerini Ulaştırma Bakanlığının onayı ile alt işleticilere aynı standartları sağlamak koşulu ile devredebilirler. Bu devir, yetki verilen gerçek ve tüzel kişilerin sorumluluklarını ortadan kaldırmaz. Bu istasyonların yönetmelikler

doğrultusunda aranan nitelik ve şartlara uygunluğunun saptanması sonucunda işletme belgesi Ulaştırma Bakanlığı tarafından verilir.

Muayene istasyonlarınca; otobüs, kamyon, çekici ve tanker için 100,00 YTL, otomobil, minibüs, kamyonet, özel amaçlı taşıt, arazi taşıtı, römork ve yarı römork için 75,00 YTL, traktör (römorklu-römorksuz) motosiklet, motorlu bisiklet için 40,00 YTL muayene ücreti (katma değer vergisi hariç) alınır. Bu maddede sayılanların dışındaki araçların hangi gruba gireceği Ulaştırma Bakanlığınca belirlenir. Bu ücretler ile bu maddede yer alan para cezaları, her takvim yılı başından geçerli olmak üzere, her yıl sonunda o yıl için Vergi Usul Kanunu hükümleri uyarınca tespit ve ilân olunan yeniden değerlendirme oranında artırılarak belirlenir. Bu suretle hesaplanan ücret tutarlarında 1.000.000 liranın altındaki tutarlar dikkate alınmaz. Muayene süresi geçirilen her ay için muayene ücreti, yetki verilen gerçek veya tüzel kişi ya da alt işleticiler tarafından, % 5 fazlası ile tahsil edilir. Ay kesirleri tam ay olarak hesap edilir. Bakanlar Kurulu, uygulanmakta olan muayene ücretlerini her beş yılda bir % 20'ye kadar artırmaya veya eksiltmeye yetkilidir.

Yetki verilen gerçek veya tüzel kişilerce bir ay içinde muayene ücreti olarak doğrudan elde edilen hasılat ile yetki devrettikleri alt işleticilerce muayene ücreti olarak elde edilen hasılat tutarı toplamının (katma değer vergisi hariç) ilk üç yıl % 30'u, sonraki yedi yıl % 40'ı, daha sonraki on yıl % 50'si ile % 5 oranında fazla tahsil edilen tutarın tamamı Hazine payı olarak, izleyen ayın yedinci günü akşamına kadar, yetki verilen gerçek veya tüzel kişi tarafından, yıllık gelir veya kurumlar vergisi yönünden bağlı olduğu vergi dairesine şekli ve içeriği Maliye Bakanlığınca belirlenen bir bildirim ile birlikte ödenir.

Bu madde gereğince ödenmesi gereken Hazine payını süresinde ödemeyen ya da eksik ödeyen yetki verilen gerçek veya tüzel kişilerden, söz konusu tutarlar 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre ilgili vergi dairesince tahsil edilir. Muayene edilen araç sayısı ve muayene ücretinin eksik bildirilmesi veya hiç bildirilmemesi nedeniyle süresinde ödenmeyen Hazine payı, ödenmesi gerektiği tarihten itibaren aynı Kanununun 51 inci maddesine göre uygulanacak gecikme zammı ile birlikte tahsil edilir. Ayrıca, eksik bildirilen veya hiç bildirilmeyen muayene ücretine ilişkin Hazine payının üç katı tutarında idarî para cezası uygulanır. Söz konusu ceza tutarı ilgisine yapılacak tebliğ tarihinden itibaren bir ay içinde ödenir. Para cezasına dava açılması tahsilatı durdurmaz.

Askeri araçlarla, raylı sistemle çalışan veya iş makinesi türünden araçların muayeneleri yönetmelikte belirlenen esaslara göre tescilini yapan kuruluşlarca yapılır.

Muayene istasyonlarında bulunacak makine, araç, gereç ile personelin nitelikleri, işletme, çalışma ve denetleme usulleri ve işletme belgesi ile diğer şartlar ve esaslar Ulaştırma Bakanlığınca çıkarılacak yönetmelikte gösterilir.

Ulaştırma Bakanlığı tarafından işletme belgesi ile yetki verildiği halde, yönetmelikte belirtilen işletme şartlarına uymayan ve muayeneleri gerektiği şekilde yapmayan gerçek ve tüzel kişilere ilk seferinde bu istasyon için 3.294,00 YTL para cezası ile onbeş gün eksikliklerini düzeltme müddeti verilir. İkinci tekrarında aynı istasyon için 5.490,00 YTL para cezası ile onbeş gün eksikliklerini düzeltme müddeti verilir. Bir yıl içerisinde üçüncü tekrarında 10.980,00 YTL para cezası verilir ve bu istasyonun işletme belgesi iptal edilir. Bu para cezaları ilgisine tebliğ edildiği tarihten itibaren onbeş gün içinde işletmecinin gelir veya kurumlar vergisi yönünden bağlı olduğu vergi dairesine ödenir, süresinde ödenmeyen tutarlar 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre tahsil edilir. Para cezasına dava açılması tahsilatı durdurmaz.

Özelleştirme İdaresi Başkanlığı tarafından yürütülmekte olan Araç Muayene İstasyonları/ Hizmetinin özelleştirilmesinde değer tespit işlemleri indirgenmiş nakit akımları (net bugünkü değer) yöntemine göre yürütülür.

## **BEŞİNCİ KISIM**

### **Sürücü Belgeleri ve Sürücüler**

#### **Sürücü belgesi alma zorunluluğu**

**MADDE 36-** Motorlu araçların, sürücü belgesi sahibi olmayan kişiler tarafından karayollarında sürülmesi ve sürülmesine izin verilmesi yasaktır.

Araçlar, bu Kanunda sınıfları belirtilen sürücü belgelerine sahip sürücüler ile çok taraflı anlaşmalara göre sürücü belgesi bulunan veya geçerli uluslararası sürücü belgesi olan kişilerce sürülebilir.

Sürücü belgesi sahibi olmadan trafiğe çıkanlara ilk tespitinde bir aydan iki aya kadar, tekrarı halinde iki aydan üç aya kadar hafif hapis cezası verilir. Ayrıca bu kişiler her defasında 206,00 YTL hafif para cezasıyla da cezalandırılırlar. Bu kişilerin kazaya neden olması halinde bu cezaların uygulanması diğer cezaların uygulanmasına engel teşkil etmez. Sürücü aynı zamanda araç sahibi değilse ayrıca tescil plakasına da aynı miktar için ceza tutanağı düzenlenir (Değişik: 17.10.1996-4199/16 md./Değişik: 25.05.1997-4262/4 md.).

### **Sürücü belgesi alması zorunlu olmayanlarda aranacak şartlar**

**MADDE 37-** Sürücü belgesi almaları zorunlu olmamakla beraber;

Bisiklet kullananların 11, motorsuz taşıtları kullananlar ile hayvan sürücülerinin 13 yaşını bitirmiş olmaları, bedensel ve ruhsal bakımdan sağlıklı bulunmaları zorunludur.

Durumları bu madde hükmüne uymayanlara araç kullandıran veya hayvanları tevdi edenler 49,00 YTL cezası ile cezalandırılırlar (Değişik: 25.05.1997-4262/4 md.).

### **Sürücü belgesi sınıfları**

**MADDE 38-** Sürücü belgeleri, kullanılacak araçların cinslerine ve gruplarına göre aşağıdaki sınıflara ayrılmıştır.

“A1” Sınıfı Sürücü Belgesi ,

Motorlu bisiklet kullanacaklara,

“A2” Sınıfı Sürücü Belgesi,

Motosiklet kullanacaklara,

“B” Sınıfı Sürücü Belgesi,

Otomobil, minibüs veya kamyonet kullanacaklara,

“C” Sınıfı Sürücü Belgesi,

Kamyon kullanacaklara,

“D” Sınıfı Sürücü Belgesi,

Çekici kullanacaklara,

“E” Sınıfı Sürücü Belgesi,

Otobüs kullanacaklara,

“F” Sınıfı Sürücü Belgesi,

Lastik tekerlekli traktör kullanacaklara,

“G” Sınıfı Sürücü Belgesi,

İş makinası türünden motorlu araçları kullanacaklara,

“H” Sınıfı Sürücü Belgesi,

Özel tertibatlı olarak, imal, tadil veya teçhiz edilmiş motosiklet veya otomobil türünden araçları kullanacak hasta veya sakatlara,

“K” Sınıfı Sürücü Aday Belgesi,

Yönetmelikte belirtilen şartlar ve esaslara göre, sürmeyi öğrenmek isteyen sürücü adaylarına,

Verilen sürücü belgeleridir.

“Uluslararası Sürücü Belgesi”

İki veya çok taraflı anlaşmalar uyarınca , sınıflarına göre araç kullananlara belli süre ile verilen belgedir.

### **Sürücü belgelerine ait esaslar**

**MADDE 39-** Sürücü belgelerine ait esaslar şunlardır;

a) Araçları kullanma yetkisi;

1. A1, F, G ve H sürücü belgeleri ile yalnız kendi sınıflarındaki araçlar,

2. A2 sınıfı sürücü belgesi ile A1,

3. B sınıfı sürücü belgesi ile F,
4. C sınıfı sürücü belgesi ile B ve F,
5. D sınıfı sürücü belgesi ile C, B ve F ,
6. E sınıfı sürücü belgesi ile B, C,ve F (Değişik: 17.10.1996-4199/17 md.),  
Sınıfı sürücü belgeleri ile kullanılan araçlar da sürülebilir.

E sınıfı sürücü belgesi sahipleri D sınıfı sürücü belgesi ile sürülen araçları kullanabilmeleri için römorklu veya yarı römorklu araçlarla uygulamalı sınava tabi tutulurlar (Değişik: 17.10.1996-4199/17 md.).

Sürücü belgesi sahiplerinin sürücü belgesinin sınıfına göre sürmeye yetkili oldukları araçların dışındaki araçları sürmeleri yasaktır.

- b) Römork takarak taşıt kullanma;

B, C ve E sınıfı sürücü belgesi sahipleri, araçlarına en çok yüklü ağırlığı 750 kg'a kadar olan (750 kg. dahil) hafif römork takarak da kullanabilirler.

Yüklü ağırlığı 750 kg'ı geçen römorkları taşıtlarına takarak kullanmak isterlerse ayrı bir sınavdan geçirilirler ve römorklu taşıt kullanabilecekleri belgelerine işlenir.

- c) Sürücü belgelerinin geçerlilik süresi (Değişik: 17.10.1996-4199/17 md.):

Sürücü belgelerinden (K) sınıfı sürücü aday belgesi altı ay geçerlidir. Diğer sürücü belgelerinin İçişleri Bakanlığı'nca, trafik güvenliği nedeniyle, gerekli görüldüğünde değiştirilmesi zorunludur. Ödenmemiş trafik para cezaları kanuni faiziyle birlikte tahsil edilmedikçe değiştirme işlemi yapılmaz. Geçerli bir mazeret olmaksızın altı ay içinde sürücü belgelerini değiştirmeyen sürücüler araç kullanmaktan men edilir. Değiştirme işlemleri İçişleri Bakanlığı'nca çıkarılacak yönetmelikte belirlenecek esas ve usullere göre yapılır.

(İkinci fıkra mülga: 18.01.1985-KHK 245/16 md./Değişik: 28.03.1985-3176/16 md.)

(G) Sınıfı sürücü belgesi alacak olanlarda aranacak özel şartlar ile uluslararası sürücü belgelerinin veriliş şartları yönetmelikte gösterilir.

(Mülga: 17.10.1996-4199/47 md.)

Bu madde hükümlerine aykırı hareket eden sürücüler ile bunlara araç kullandıranlar, bu Kanunun 36 ncı maddesinin üçüncü fıkrasına göre cezalandırılırlar (Değişik: 25.05.1997-4262/4 md.).

### **Dış ülkelerden alınmış olan sürücü belgeleri**

**MADDE 40-** Dış ülkelerden alınmış olan sürücü belgelerinin değiştirilmesi ve bu belgelerle ülkemizde araç kullanma esasları aşağıda gösterilmiştir;

a) Yönetmelikte belirtilen süre içinde Türk vatandaşlarının ve ilgili kanunlar ile ikili veya çok taraflı anlaşma hükümleri saklı kalmak kaydıyla istekleri halinde yabancıların dış ülkelerden aldıkları sürücü belgeleri sınav şartı aranmaksızın karşılığı veya dengi olan sürücü belgesi ile değiştirilir.

b) Türk vatandaşları ve ilgili kanunlar ile ikili ve çok taraflı anlaşma hükümleri saklı kalmak üzere yabancılar, dış ülkelerden aldıkları cins için geçerli sürücü belgeleri ile yabancı ve Türk plakalı araçları ülkemizde kullanabilirler.

Türk vatandaşlarının ve yabancıların; dış ülkelerden aldıkları sürücü belgelerinin değiştirilmesine ve bu belgeler ile ülkemizde araç kullanmalarına ilişkin esaslar yönetmelikte gösterilir.

### **Sürücü adaylarında aranacak şartlar**

**MADDE 41 -** Sürücü belgesi alacaklarda aşağıdaki şartlar aranır.

- a) (Değişik: 18.01.1985-KHK 245/11 md./Değişik: 28.03.1985-3176/11 md.) Yaş şartı;

1. A1, A2, F ve H sınıfı sürücü belgesi alacakların onyedini,

2. B ve G sınıfı sürücü belgesi alacakların onsekiz (Değişik:17.10.1996-4199/18 md.),

3. C, D ve E sınıfı sürücü belgesi alacakların yirmiiki (Üniversitelerin sürücü eğitimi veren Yüksekokulları ile Türk Silahlı Kuvvetlerinin askeri ihtisas görevleri için subay ve astsubay sınıf okullarında ve uzman jandarma okullarında açılan sürücü eğitimi kurslarından mezun olanlarda bu şart aranmaz (Değişik:17.10.1996-4199/18 md./Değişik: 23.02.2000-4535/1 md.),

Yaşını bitirmiş olmaları,

- b) Öğrenim şartları;

F, G ve H sınıfı sürücü belgesi alacakların ilkokulu, A1, A2, B, C, D ve E sınıfı sürücülerin en az ortaokulu veya 8 yıllık temel eğitimi bitirmiş bulunmaları (Değişik: 17.10.1996-4199/18 md.),

c) Sağlık şartları (Değişik: 17.10.1996-4199/18 md.);

Sürücü belgesi alacakların, resmi ve özel sağlık kuruluşlarında İç Hastalıkları, Ortopedi, Göz, Kulak-Burun-Boğaz ve Psikiyatri uzmanları bulunan Sağlık Kurulunca, yönetmelikte belirtilen esaslara göre "Sürücü Olur" raporu almaları gerekir. Ortopedist bulunmadığı takdirde Genel Cerrahtan, Psikiyatri Uzmanı bulunmadığı durumlarda Nörolog veya Psikologdan görüş alınarak Sağlık Kurulu kararını verir. Sağlık Kurul raporuna bir defaya mahsus olmak üzere itiraz halinde Sağlık Bakanlığı nihai karar için sürücü adayını bir başka Devlet Hastanesi Sağlık Kurulu'na sevk edebilir. Ancak, Sağlık Kuruluşunda veya Özel Kuruluşlarda görevli tabiplerce verilen sağlık raporlarının eksik veya gerçeğe uygun olmamasının tespiti halinde, sorumlular hakkında Türk Ceza Kanunu'na göre işlem yapılmakla birlikte, bu tabiplerin daha sonra verecekleri raporlar da geçersiz sayılır.

**c)Sağlık şartları;**

**Sağlık şartları bakımından kimlere hangi tür sürücü belgesi verilebileceği hususu yönetmelikle düzenlenir. Sürücü belgesi alacakların ilgili yönetmelikte belirtilen hekimden sürücü olur raporu almaları zorunludur. Bu maddede sözü edilen yönetmelik İçişleri ve Sağlık bakanlıklarınca müştereken hazırlanarak yürürlüğe girer. (Değişik: 5537/05.07.2006/26219)**

d) Eğitim ve sınav şartı (Değişik: 18.01.1985-KHK 245/11 md/Değişik: 28.03.1985-3176/11 md.);

Sürücü kursuna katılmış ve yapılan sınavları da başararak sertifika almış olmaları,

e) Hükümlü olmama şartları (Değişik:17.10.1996-4199/18 md.);

Türk Ceza Kanunu'nun; 403 ve 404 üncü maddeleri ile 572/2-3 maddelerinden ikiden fazla ve 1918 sayılı Kaçakçılığın Men ve Takibine Dair Kanun'un 28 ve 29 uncu maddeleri, 6136 sayılı Ateşli Silahlar ve Bıçaklar Hakkında Kanun'un 12 nci maddesinin 3 üncü ve takip eden fıkralarındaki suçlardan hüküm giymemiş olmaları,

f) Aynı sınıf sürücü belgesinin bulunmaması veya belgelerin geri alınmamış olma şartı;

Önceden verilmiş aynı sınıf bir başka sürücü belgesinin bulunmaması, sürücü belgelerinin süresiz geri alınmamış olması veya geçici olarak geri alınmış ise sürenin dolmuş bulunması, Zorunludur.

### **Sürücülerin sınavları ve sürücü belgelerinin verilmesi esasları**

**MADDE 42-** (Değişik: 18.01.1985-KHK 245/12 md./değişik: 28.03.1985-3176/12 md.)

Sürücü belgesi alacak olanların başvurmaları, sınavları, sağlık muayeneleri, belgelerin verilmesi hakkında aşağıdaki esas ve şartları uygulanır.

a) Sürücülerin sınavları (Değişik: 17.10.1996-4199/19 md./Değişik: 25.05.1997-4262/3 md.);

Sürücü belgesi alacakların sınavları, yönetmelikteki esaslara göre Milli Eğitim Bakanlığı'nca sınav sorumlusu olabileceğine dair belge verilen yüksekokul mezunu ve asgari "B" sınıfı sürücü belgesi bulunan sınav sorumluları tarafından yapılır. Oluşturulacak sınav komisyonuna gerekli görüldüğünde vali onayı ile yukarıdaki üyelik şartlarını taşıyan bir kamu görevlisi de üye olarak katılabilir. Sınav sonucunda başarı gösteren sürücülere sertifikaları verilir. Bu sertifikalar, 41 inci maddedeki diğer şartlar aranarak sertifikanın alındığı yer trafik kuruluşunca sınıfına uygun sürücü belgeleri ile değiştirilmedikçe sahiplerine karayolunda araç kullanma yetkisi vermez.

Emniyet teşkilatının motorlu araç sürücüsü ihtiyacını karşılamak üzere belirli eğitim programları çerçevesinde yönetmelikte belirtilen esas ve şartlara uygun olarak, illerde emniyet müdürünün teklifi valinin onayı, merkez birimleri için ilgili daire başkanlığının teklifi Emniyet Genel Müdür Yardımcısının onayı ile emniyet teşkilatı mensuplarına sürücü belgesi verilir. Bu sınavlar Emniyet Genel Müdürlüğü'nün merkez ve taşra birimlerinde görevlendirilecek sınav sorumluları tarafından yapılır.

İş makinelerinin (forklift, loder, greyder, dozer, vinç v.b.) sürücülerinin eğitimleri ve eğitimde başarılı olanların sertifikaları Milli Eğitim Bakanlığı, Karayolları Genel Müdürlüğü veya Makine Mühendisleri Odaları'nca, tarım sektöründe kullanılan iş makinelerinin (biçerdöver v.b.) eğitimleri ve

eğitimde başarılı olanların sertifikaları ise Milli Eğitim Bakanlığı ile Tarım Bakanlığı'na verilir. Kursların eğitim ve staj süreleri Milli Eğitim Bakanlığı'na saptanır.

b) Müracaat;

Sürücü belgesi almak isteyenler, müracaat formunu yetkili memurun önünde imzalarlar. Bu belgede beyan edilen bilgiler aksi ispatlanıncaya kadar doğru sayılır.

Müracaat formunun yetkili memura verilmesi sırasında, sürücü adayları nüfus cüzdanı aslı ile tahsil belgesini, kamu kuruluşunda çalışanlar için bu kuruluşlar tarafından verilmiş tahsil durumunu belirleyen tasdikli belgeyi yetkili memura göstermek zorundadırlar.

Yanlış bilgi veya sahte belge verenler fiil daha ağır cezayı gerektirmediği takdirde iki aydan üç aya kadar hafif hapis ve 521,00 YTL hafif para cezası ile cezalandırılırlar (Değişik: 25.05.1997-4262/4 md.).

c) (Mülga: 17. 10. 1996-4199/47 md.)

#### **Askeri araç sürücülerinin sınavları**

**MADDE 43-** Er ve erbaş askeri araç sürücülerinin özel sınavları ve belge verme işlemlerinin usulü ve bu belgelerle hangi cins taşıtların nerelerde kullanılacağı Milli Savunma Bakanlığı'na çıkarılacak yönetmelikte gösterilir.

Bu belgeler sadece askeri araçlar için askerlik süresince geçerlidir.

#### **Adres değişikliklerinin bildirilmesi ve sürücü belgelerinin taşınması zorunluluğu**

**MADDE 44-** Sürücü belgesi sahipleri;

a) İkamet adresi değişikliklerini belgeyi veren kuruluşa otuz gün içinde bildirmek,

b) Araç kullanırken sürücü belgelerini yanlarında bulundurmamak ve yetkililerin her isteyişinde göstermek,

Zorundadırlar

Bu madde hükümlerine uymayan sürücüler 101,00 YTL para cezası ile cezalandırılırlar (Değişik: 25.05.1997-4262/4 md.).

#### **Sağlık şartlarında sonradan meydana gelen değişiklikler ile sahte olan, hile ile alınan veya şartlarına uygun olmadan verilen sürücü belgeleri**

**MADDE 45-** Yönetmelikte belirtilen usul ve esaslara göre trafik zabıtasınca sürücülerin;

a) Sağlık durumlarında sürücülüğe engel bedensel bir değişikliğin görülmesi ve tespiti halinde sağlık kuruluşlarında muayenesi istenir ve yönetmelikte belirtilen sağlık şartlarını kaybettiği sağlık kurulu raporu ile belgelendirilenlerin sürücü belgeleri geri alınır. Bunlardan kaybettiği sağlık şartlarını yeniden kazandıklarını sağlık kurulu raporu ile belgelendirenlere sürücü belgeleri geri verilir.

b) Sahte olduğu, hile ile alındığı veya şartlarına uygun olmadan verildiği tespit edilen sürücü belgeleri adli işlem yapılmak üzere geri alınır.

### **ALTINCI KISIM**

#### **Trafik Kuralları**

### **BİRİNCİ BÖLÜM**

#### **Genel Kurallar**

#### **Karayollarında trafiğin akışı**

**MADDE 46-** Karayollarında trafik sağdan akar.

Aksine bir işaret bulunmadıkça sürücüler;

a) Araçlarını, gidiş yönüne göre yolun sağından, çok şeritli yollarda ise yol ve trafik durumuna göre hızının gerektirdiği şeritten sürmek,

b) Şerit değiştirmeden önce gireceği şeritte, sürülen araçların emniyetle geçişini beklemek,

c) Trafiği aksatacak veya tehlikeye sokacak şekilde şerit değiştirmemek,

d) Gidişe ayrılan en soldaki şeridi sürekli olarak işgal etmemek,

e) İki yönlü trafiğin kullanıldığı dört veya daha fazla şeritli yollarda aksine bir işaret bulunmadıkça, motosiklet, otomobil, kamyonet ve otobüs dışındaki araçları kullananlar, geçme ve dönme dışında en sağ şeridi izlemek,

Zorundadırlar.

Karayollarının belirli kesimlerinde, bu yollardan faydalanma zorunda olan hayvan sürücüleri, hayvanlarını veya hayvan sürülerini gidiş yönünde yolun en sağından ve en az genişlik işgal ederek ve imkan olduğunda taşıt yolu dışından götürmek zorundadırlar.

Bu madde hükümlerine uymayan sürücüler 101,00 YTL para cezası ile cezalandırılırlar (Değişik: 25.05.1997-4262/4 md.).

### **Trafik işaretlerine uyma**

**MADDE 47-** Karayollarından faydalananlar aşağıdaki sıralamaya göre;

a) Trafik düzenleme ve denetimle görevli trafik zabıtası veya özel kıyafetli ve işaret taşıyan diğer yetkili kişilerin uyarı ve işaretlerine,

b) Trafik ışıklarına,

c) Trafik işaret levhaları, cihazları ve yer işaretlemeleri ile belirtilen veya gösterilen hususlara,

d) Trafik güvenliği ve düzeni ile ilgili olan ve yönetmelikte gösterilen diğer kural, yasak, zorunluluk veya yükümlülükler,

Uymak zorundadırlar.

Trafik zabıtası veya diğer yetkililerin dur işaretlerine, ışıklı trafik işaretlerinden kırmızı renkli olanına ve sesli işaretlere uymayan sürücüler, 101,00 YTL, diğer trafik işaretlerine uymayan sürücüler, 49,00 YTL para cezası ile cezalandırılırlar (Değişik: 25.05.1997-4262/4 md.).

### **Alkollü içki, uyuşturucu veya keyif verici maddelerin etkisi altında araç sürme yasağı**

**MADDE 48-** Uyuşturucu veya keyif verici maddeleri almış olanlar ile alkollü içki almış olması nedeniyle güvenli sürme yeteneklerini kaybetmiş kişilerin karayolunda araç sürmeleri yasaktır.

Uyuşturucu veya keyif verici maddelerin cinsleri ile alkollü içkilerin etki dereceleri ve kandaki miktarlarını tespit amacıyla, trafik zabıtasınca teknik cihazlar kullanılır. Tespit usulleri ve muayene şartları, Sağlık Bakanlığı'nın görüşüne uygun olarak hazırlanacak yönetmelikte düzenlenir. (Değişik: 08.01.2003-4785/3 md.)

Bu madde hükmüne uymayan sürücüler derhal araç kullanmaktan men olunur.

Toplu taşıma araçlarında sigara içilemez. Sigara içenler hakkında 4207 sayılı Tütün Mamullerinin Zararlarının Önlenmesine Dair Kanun hükümleri uygulanır (Değişik: 25.05.1997-4262/4 md.).

Yönetmelik ile belirtilen miktarların üzerinde alkollü araç kullandığı tespit edilen sürücülerin, suçun işlendiği tarihten itibaren geriye doğru beş yıl içinde; birinci defasında sürücü belgeleri altı ay süreyle geri alınır ve haklarında 416,00 YTL para cezası uygulanır. İkinci defasında sürücü belgeleri iki yıl süreyle geri alınır ve haklarında 521,00 YTL para cezası uygulanır. Ayrıca bu sürücüler Sağlık Bakanlığınca, esas ve usulleri Sağlık ve İçişleri Bakanlıklarınca çıkarılacak Yönetmelikte gösterilen sürücü davranışlarını geliştirme eğitimine tabi tutulurlar, eğitimi başarıyla tamamlayanların belgeleri süresi sonunda iade edilir. Üç veya üçten fazlasında ise, sürücü belgeleri beş yıl süreyle geri alınır ve altı aydan aşağı olmamak üzere hafif hapis cezası ile birlikte 834,00 YTL hafif para cezası uygulanır. Ayrıca, psiko-teknik değerlendirme ve psikiyatri uzmanı muayenesine tabi tutulurlar. Bu değerlendirme ve muayene sonrasında uygun görülenlere, geri alma süresi sonunda sürücü belgeleri iade edilir. Psiko-teknik değerlendirme ve psikiyatri uzmanı muayenesinin yapılmasına dair esas ve usuller yönetmelikte gösterilir. (Değişik: 08.01.2003-4785/3 md.)

Uyuşturucu veya keyif verici maddeleri alarak araç kullananlara, eylemi başka bir suç oluştursa bile ayrıca, altı ay hafif hapis cezası ile birlikte 834,00 YTL hafif para cezası uygulanır ve sürücü belgeleri süresiz olarak geri alınır. (Değişik: 08.01.2003-4785/3 md.)

### **Taşıt kullanma sürelerine uyma zorunluluğu**

**MADDE 49-** Ticari amaçla yük ve yolcu taşıyan motorlu taşıt sürücülerinin, taşıt kullanma sürelerine aykırı olarak taşıt kullanması ve bunlara taşıt kullandırılması yasaktır.

Taşıt kullanma süreleri ile ticari amaçla yük ve yolcu taşıyan motorlu taşıtları kullanacakların denetimi ve süre dışı kullanmaya devamı önleyici tedbirlerle ilgili uygulanacak esas ve usuller yönetmelikte belirtilir.

Bu madde hükmüne aykırı olarak taşıt kullanan sürücüler 49,00 YTL para cezası ile cezalandırılırlar. Sürücü aynı zamanda araç sahibi değilse, araç sahibine de 101,00 YTL, ayrıca işleten veya teşebbüs sahibine de 206,00 YTL için ceza tutanağı düzenlenir (Değişik: 25.05.1997-4262/4 md.).

## **İKİNCİ BÖLÜM**

### **Hız kuralları**

#### **Hız sınırları**

**MADDE 50-** Şehirlerarası karayollarında 90 km/s, otoyollarda 120 km/s hızı geçmemek üzere motorlu araçların cins ve kullanma amaçlarına göre sürülebileceği en çok ve en az hız sınırları yönetmelikle belirlenir (Değişik: 17.10.1996-4199/21 md.).

İçişleri Bakanlığı yol standartlarını dikkate alarak yukarıda belirtilen hız sınırlarını otomobiller için 20 km/s artırmaya yetkilidir (Değişik: 17.10.1996-4199/21 md.).

En çok ve en az hız sınırlarını gösteren işaret levhaları, gerekli görülen yerlere, ilgili kuruluşlarca konulur.

Bu Kanunla yetki verilen kuruluşlar tarafından yönetmelikte belirtilen hız sınırları yol ve trafik durumuna göre azaltılabilir veya çoğaltılabilir. Bu hallerde durum trafik işaretleri ile belirtilir ve uygun vasıtalarla duyurulur.

#### **Hız sınırlarına uyma**

**MADDE 51-** Sürücüler aksine bir karar alınıp işaretlenmemişse yönetmelikte belirtilen hız sınırlarını aşmamak zorundadırlar.

Hız ölçen teknik cihaz veya çeşitli teknik usullerle yapılan tespit sonucu hız sınırlarını; yüzde ondan yüzde otuza (otuz dahil) kadar aşan sürücülere 101,00 YTL, yüzde otuzdan fazla aşan sürücülere 206,00 YTL para cezası uygulanır. (Değişik: 08.01.2003-4785/4 md.)

Hız sınırlarını yüzde otuzdan fazla aşmak suretiyle ihlal suçunun işlendiği tarihten geriye doğru bir yıl içerisinde aynı kuralı beş defa ihlal ettiği tespit edilenlerin sürücü belgeleri bir yıl süreyle geri alınır. Süresi sonunda psiko-teknik değerlendirmeden ve psikiyatri uzmanının muayenesinden geçirilerek sürücü belgesi almasına mani hali olmadığı anlaşılanların belgeleri iade edilir. (Değişik: 08.01.2003-4785/4 md.)

Hız sınırlarının aşılp aşılmadığını, tespit etmekte kullanılan cihazların yerini tespit veya sürücüyü ikaz eden her türlü cihazın imali, ithali ve araçlarda bulundurulması yasaktır.

Bu cihazları imal veya ithal edenler, fiil başka bir suç oluştursa bile ayrıca 1.255,00 YTL'den 2.090,00 YTL'ye kadar hafif para cezası ve altı aydan sekiz aya kadar hafif hapis cezası ile, araçlarında bulunduran işletenler ise 834,00 YTL'den 1.255,00 YTL'ye kadar hafif para cezası ve dört aydan altı aya kadar hafif hapis cezası ile cezalandırılırlar ve bu cihazların müsaderesine de hükmolunur. (Değişik: 08.01.2003-4785/4 md.)

#### **Hızın gerekli şartlara uygunluğunu sağlamak**

##### **MADDE 52 – Sürücüler;**

a) Kavşaklara yaklaşırken, dönemeçlere girerken, tepe üstlerine yaklaşırken, dönemeçli yollarda ilerlerken, yaya geçitlerine, hemzemin geçitlere, tünellere, dar köprü ve menfezlere yaklaşırken, yapım ve onarım alanlarına girerken, hızlarını azaltmak,

b) Hızlarını kullandıkları aracın yük ve teknik özelliğine, görüş, yol, hava ve trafik durumunun gerektirdiği şartlara uydurmak,

c) Diğer bir aracı izlerken yukarıdaki fıkrada belirlenen durumları göz önünde tutarak güvenli bir mesafe bırakmak,

d) Kol ve grup halinde araç kullananlar, araçlar arasında yönetmelikte belirtilen esaslara uygun olarak diğer araçların güvenle girebilecekleri açıklıklar bulundurmak,

Zorundadırlar.

Bu madde hükmüne uymayan sürücüler 49,00 YTL para cezası ile cezalandırılırlar (Değişik: 25.05.1997-4262/4 md.).

## ÜÇÜNCÜ BÖLÜM Sürücülerin Uyacağı Diğer Kurallar

### **Dönüş Kuralları**

**MADDE 53-** Sağa ve sola dönecek olan sürücüler aşağıdaki kurallara uyarlar.

a) Sağa dönüşlerde sürücüler;

1. Sağa dönüş işaretini vermeye,
2. Sağ şeride veya dönüşte ayrılmış şeride girmeye,
3. Hızını azaltmaya,
4. Dar bir kavisle dönmeye,
5. Dönülen karayolunun gidiş şeridine veya gidişine ayrılmış en sağ şeridine girmeye, Zorunludurlar.

b) Sola dönüşlerde sürücüler;

1. Sola dönüş işareti vermeye,
2. Yolun gidişine ayrılmış olan kısmının soluna yaklaşmaya,
3. Hızını azaltmaya,
4. Dönüş başlamadan, sağdan gelen taşıtlara ilk geçiş hakkını vermeye,
5. Dönüş sırasında, karşıdan gelen ve emniyetle durdurulamayacak kadar kavşağa yaklaşmış olan taşıtların geçmesini beklemeye,
6. Gireceği yolun gidişe ayrılan kısmına girmek üzere, dönüşünü yaparken, arkadan gelen ve sola dönecek diğer taşıtları engellemek için, geniş kavisle dönüş yapmaya,
7. Gireceği yolun gidiş yönünde çok şeritli olması halinde, en sağ şerit dışında, uygun bir şeride girmeye,

8. Gireceği yola girdikten sonra en kısa sürede trafiği tehlikeye düşürmeden sağa yaklaşmaya, Zorunludurlar.

c) Dönel kavşaklardaki dönüşlerde sürücüler;

1. Dönüş işareti vermeye,
2. Hızını azaltmaya,
3. Orta adaya yakın şeritten kavşağa girmeye,
4. Ada etrafında dönerken gereksiz şerit değiştirmemeye,
5. Gireceği yola yaklaşırken sağa dönüş işareti ile birlikte sağa yaklaşarak dönel kavşaktan çıkmaya,
6. Gireceği yolun gidiş yönündeki uygun bir şeridine girmeye,
7. Yola girdikten sonra en kısa sürede trafiği tehlikeye düşürmeden sağa yaklaşmaya, Zorunludurlar.

d) Dönel kavşaklardaki geriye dönüşlerde sürücüler, sola dönüş halindeki kurallara uymakla birlikte, orta ada etrafında dönerken gireceği yola yaklaşınca kadar şeridini muhafaza etmeye de zorunludurlar.

Sağa ve sola dönüşlerde sürücüler kurallara uygun olarak geçiş yapan yayalara, varsa bisiklet yolundaki bisikletlilere ve sola dönüşlerde sağdan ve karşıdan gelen trafiğe ilk geçiş hakkını vermek zorundadırlar.

Gidişe ayrılmış birden fazla şeridi bulunan yollarda, en sağdaki veya soldaki şerit işaretlenmek suretiyle sadece dönüşlere ayrılabilir. Ayrılmış bu şeritlere bitişik diğer şeritlerden de işaretlenmek suretiyle sağa veya sola dönüşlere izin verilebilir.

Bu dönüşler için yukarıdaki (a) ve (b) bentlerindeki benzer manevra yapılır.

Bu madde hükümlerine uymayan sürücüler 49,00 YTL para cezası ile cezalandırılırlar (Değişik: 25.05.1997-4262/4 md.).

### **Geçme kural ve yasakları**

**MADDE 54-** Sürücülerin geçme sırasında uymak zorunda oldukları kural ve yasaklar şunlardır.

a) Geçme kuralları:

Sürücülerin önlerinde giden bir aracı geçmeleri için;

1. Kendisini takip eden sürücülerin kendisini geçmeye başlamamış olması,

2. Önündeki sürücünün başka bir taşıt veya aracı geçme niyetini belirten uyarma işaretini vermemiş olması,

3. Geçeceği aracın hızı ile geçme esnasındaki kendi hızını da göz önüne alarak iki yönlü trafiğin kullanıldığı taşıt yollarında karşıdan gelen trafik dahil karayolunu kullananların tümü için tehlike veya engel olmadan geçme için kullanacağı şeridin yeteri kadar ilerisinin boş olması,

Zorunludur.

Geçme, geçilecek aracın solundaki şeritten yapılır. Geçilecek aracın sürücüsü ses ve ışık cihazları ile uyarılarak, geçerken kullanılan şeritte güvenli mesafe gidildikten sonra işaret verilip izlenecek şeride girmekle tamamlanır.

Araçların sağından veya banketlerden yararlanmak suretiyle geçmek yasaktır.

Ancak herhangi bir araç, başka bir yola, karayoluna bitişik bir mülke girmek veya sola yanaşıp durmak için bu niyetini sola dönüş işareti ile belirtmiş ise bunların sağındaki şeritten geçilebilir.

Gidişe ayrılmış yol bölümlerinde, şerit değiştirmemek şartı ile bir şeritteki taşıtların diğer şeritteki taşıtlardan hızlı gitmesi geçme sayılmaz.

b) Geçmenin yasak olduğu yerler;

1. Geçmenin herhangi bir trafik işareti ile yasaklandığı yerlerde,

2. Görüş yetersizliği olan tepelerde ve dönemeçlerde,

3. Yaya ve okul geçitleri yaklaşımında,

4. Kavşaklarda, demiryolu geçitlerinde ve bunların yaklaşımında,

5. Gidiş ve geliş için birer şeridi bulunan iki yönlü trafiğin kullanıldığı köprü ve tünellerde,

Sürücülerin önlerindeki bir aracı geçmeleri yasaktır.

Bu madde hükümlerine uymayan sürücüler 101,00 YTL para cezası ile cezalandırılırlar (Değişik: 25.05.1997-4262/4 md.).

### **Geçilen araçlara ait kurallar**

**MADDE 55-** Geçilmek istenen araçların sürücüleri:

a) Duyulur veya görülür bir geçiş işareti alınca trafiğin iki yönlü kullanıldığı karayollarında taşıt yolunun sağ kenarından girmek, dörtten fazla şeritli veya bölünmüş karayollarında bulunduğu şeridi izlemek ve hızını arttırmamak,

b) Dar taşıt yolları ile trafiğin yoğun olduğu karayollarında yavaş gitme nedeni ile kendilerini geçmek için izleyen araçların kolayca ve güvenli geçmelerini sağlamak için; araçlarını elverdiği oranda sağ kenara almak, yavaşlamak, gerekiyorsa durmak,

c) Geçiş üstünlüğü bulunan bir aracın duyulur veya görülür işaretini alınca, bu araçların kolayca ilerlemelerini sağlamak için taşıt yolu üzerinde yer açmak, gerekiyorsa durmak,

Zorundadırlar.

54 üncü maddede yazılı durumlar dışında, geçiş yapmak isteyenlere yol vermemek, geçilmekte iken bir başka aracı geçmeye veya sola dönmeye kalkışmak yasaktır.

Bu madde hükümlerine uymayan sürücüler 49,00 YTL para cezası ile cezalandırılırlar (Değişik: 25.05.1997-4262/4 md.).

### **Şerit izleme, gelen trafikle karşılaşma, araçlar arasındaki mesafe, yavaş sürme ve geçiş kolaylığı sağlama**

**MADDE 56-** Sürücüler aşağıdaki kurallara ve yasaklara uymak zorundadırlar.

a) Şerit izleme;

1. Sürücülerin geçme, dönme, duraklama, durma ve park etme gibi haller dışında şerit değiştirmeleri veya iki şeridi birden kullanmaları,

2. Kavşaklara yaklaşırken, yerleşim yerleri dışında yüzelli metre, yerleşim yerlerinde ise otuz metre mesafe içinde ve kavşaklarda şerit değiştirmeleri,

3. Araçların cinsine ve hızına uygun olmayan şeritten gitmeleri,

4. İşaret vermeden şerit değiştirmeleri,

Yasaktır.

b) Gelen trafikle karşılaşma;

Sürücüler; iki yönlü trafiğin kullanıldığı taşıt yollarında karşı yönden gelen araçların geçişini zorlaştıran bir durum varsa geçişi kolaylaştırmak için aracını sağ kenara yanaştırmaya, gerektiğinde sağa yanaşıp durmaya,

Dağlık ve dik yokuşlu karayollarında karşılaşma halinde, çıkan araç için geçiş güç veya mümkün değilse, güvenli geçişi sağlamak üzere, inen araçlar, varsa önceden sığınma cebine girmeye, sığınma cebi yoksa sağ kenara yanaşıp durmaya, gerektiği hallerde geri gitmeye,

Zorunludurlar.

c) Araçlar arasındaki mesafe;

Sürücüler önlerinde giden araçları yönetmelikte belirtilen güvenli ve yeterli bir mesafeden izlemek zorundadırlar.

d) Yavaş sürme ve yasaklama;

Sürücülerin; araçlarını zorunlu bir neden olmadıkça, diğer araçların ilerleyişine engel olacak şekilde veya işaretle belirtilen hız sınırının çok altında sürmeleri, güvenlik nedeni veya verilen herhangi bir talimata uyulması dışında, başkalarını rahatsız edecek veya tehlikeye sokacak şekilde gereksiz ani yavaşlamaları yasaktır.

e) Geçiş kolaylığı sağlamak;

Taşıt yolunun dar olduğu yerlerde aksini gösteren bir trafik işareti yoksa, motorsuz araçları kullananlar motorlu araçlara, otomobil, minibüs, kamyonet, otobüs, kamyon, arazi taşıtı, lastik tekerlekli traktör, iş makineleri, yazılış sırasına göre kendisinden öncekilere geçiş kolaylığı sağlamak zorundadırlar.

Bu madde hükümlerine uymayan sürücüler 49,00 YTL para cezası ile cezalandırılırlar (Değişik: 25.05.1997-4262/4 md.).

### **Kavşaklarda geçiş hakkı**

**MADDE 57-** Kavşaklarda aşağıdaki kurallar uygulanır (Değişik: 17.10.1996-4199/23 md. /Değişik: 25.05.1997-4262/4 md.).

a) Kavşağa yaklaşan sürücüler, kavşaktaki şartlara uyacak şekilde yavaşlamak, dikkatli olmak, geçiş hakkı olan araçların önce geçmesine imkan vermek zorundadırlar.

b) Trafik zabıtası veya trafik işaret levhası veya ışıklı trafik işaret cihazları bulunmayan kavşaklarda;

1. Bütün sürücüler geçiş üstünlüğüne sahip olan araçlara,

2. Bütün sürücüler doğru geçmekte olan tramvaylara,

3. Doğru geçen tramvay hattı bulunan karayoluna çıkan sürücüler bu yoldan gelen araçlara,

4. Bölünmüş yola çıkan sürücüler bu yoldan geçen araçlara,

5. Tali yoldan ana yola çıkan sürücüler ana yoldan gelen araçlara,

6. Dönel kavşağa gelen sürücüler dönel kavşak içindeki araçlara,

7. Bir iz veya mülkten çıkan sürücüler, karayolundan gelen araçlara,

c) Kavşak kollarının trafik yoğunluğu bakımından farklı oldukları işaretlerle belirlenmemiş ise;

1. Motorsuz araç sürücüleri motorlu araçlara,

2. Motorlu araçlardan soldaki, sağdan gelen araca,

Geçiş hakkını vermek zorundadırlar.

d) Işıklı trafik işaretleri izin verse bile trafik akımı; kendisini kavşak içinde durmaya zorlayacak veya diğer doğrultudaki trafiğin geçişine engel olacak ise, sürücülerin kavşağa girmeleri yasaktır.

e) Trafik zabıtası, yetkili kişi veya trafik ışıklı işareti ile yönetilen kavşaklarda, sürücüler kavşağı en kısa zamanda geçmek zorundadırlar. Sürücülerin gereksiz olarak yavaşlamaları, durmaları, taştan inmeleri, taşıt veya araçların motorlarını durdurmaları yasaktır.

f) Aksine bir işareti olmadıkça, bütün kavşaklarda araçlar ray üzerinde hareket eden taşıtlara ilk geçiş hakkını vermek zorundadır.

Bu madde hükümlerine uymayan sürücüler 49,00 YTL para cezası ile cezalandırılırlar (Değişik: 25.05.1997-4262/4 md.).

### **İndirme ve bindirme kuralları**

**MADDE 58-** Sürücüler aksine bir işaret bulunmadıkça araçlarını gidiş yönlerine göre yolun en sağ kenarında durdurmaya, yolcularının iniş ve binişlerini sağ taraftan yaptırmaya ve yolcular da iniş ve binişlerini sağ taraftan yapmaya zorludurlar.

Bu madde hükmüne uymayan sürücüler ve yolcular 45.800.000 lira para cezası ile cezalandırılırlar (Değişik: 25.05.1997-4262/4 md.).

### **Duraklama ve park etme**

**MADDE 59-** Yerleşim birimleri dışındaki karayolunda zorunlu haller dışında taşıt yolu üzerinde duraklamak veya park etmek yasaktır.

Zorunlu hallerde gerekli önlemleri almadan duraklayan veya parkeden sürücüler ile zorunlu haller dışında duraklayan veya parkeden sürücüler 49,00 YTL para cezası ile cezalandırılırlar (Değişik: 25.05.1997-4262/4 md.).

### **Duraklamanın yasak olduğu yerler**

**MADDE 60-** Taşıt yolu üzerinde;

- a) Duraklamanın yasaklandığının bir trafik işareti ile belirtilmiş olduğu yerlerde,
  - b) Sol şeritte (Raylı sistemin bulunduğu yollar hariç),
  - c) Yaya ve okul geçitleri ile diğer geçitlerde,
  - d) Kavşaklar, tüneller, rampalar, köprüler ve bağlantı yollarında ve buralara yerleşim birimleri içinde beş metre ve yerleşim birimleri dışında yüz metre mesafede,
  - e) Görüşün yeterli olmadığı tepelere yakın yerlerde ve dönemeçlerde,
  - f) Otobüs, tramvay ve taksi duraklarında,
  - g) Duraklayan veya park edilen araçların yanında,
  - h) İşaret levhalarına, yaklaşım yönünde ve park izni verilen yerler dışında; yerleşim birimi içinde onbeş metre ve yerleşim birimi dışında yüz metre mesafede,
- Duraklamak yasaktır.

Bu madde hükümlerine uymayan sürücüler 49,00 YTL para cezası ile cezalandırılırlar (Değişik: 25.05.1997-4262/4 md.).

### **Park etmenin yasak olduğu yerler ve haller**

**MADDE 61-** Taşıt yolu üzerinde;

- a) Duraklamanın yasaklandığı yerlerde,
- b) Park etmenin trafik işaretleri ile yasaklandığı yerlerde,
- c) Geçiş yolları önünde veya üzerinde,
- d) Belirlenmiş yangın musluklarına her iki yönden beş metrelik mesafe içinde,
- e) Kamu hizmeti yapan yolcu taşıtlarının duraklarını belirten levhalara iki yönden onbeş metrelik mesafe içinde,
- f) Üç veya daha fazla ayrı taşıt yolu olan karayolunda ortadaki taşıt yolunda,
- g) Kurallara uygun şekilde park etmiş araçların çıkmasına engel olacak yerlerde,
- h) Geçiş üstünlüğü olan araçların giriş ve çıkışının yapıldığının belirlendiği işaret levhasından onbeş metre mesafe içinde,
  - 1) İşaret levhalarında park etme izni verilen süre veya zamanın dışında,
  - j) Kamunun faydalandığı ve yönetmelikte belirtilen yerlerin giriş ve çıkış kapılarının her iki yönde beş metrelik mesafe içinde,
  - k) Park için yer ayrılmamış veya trafik işaretleri ile belirtilmemiş alt geçit, üst geçit ve köprüler üzerinde veya bunlara on metrelik mesafe içinde,
  - l) Park etmek için tespit edilen süre ve şeklin dışında,
  - m) Belirli kişi, kurum ve kuruluşlara ait araçlara, yönetmelikteki esaslara göre ayrılmış ve bir işaret levhası ile belirlenmiş park yerlerinde,

- n) Ayrıca yönetmelikte belirtilen haller dışında yaya yollarında,  
o) Özürlülerin araçları için ayrılmış park yerlerinde,  
Park etmek yasaktır.

Bu madde hükümlerine uymayan sürücüler 49,00 YTL para cezası ile cezalandırılırlar. (o) bendinin ihlâli hâlinde para cezası iki kat artırılır. (Değişik: 25.05.1997-4262/4 md. Ek.07.07.2005-5378)

Yasaklara aykırı park edilmiş araçlar trafik zabıtasınca kaldırılabilir.

Yasaklanan yerlerde ve hallerde park edilmiş olan araçların hangilerinin hangi şartlarda, kaldırılıp götürüleceği, götürülme sırasında zarara ve ziyana uğratılmaması için alınacak önlemler ile kaldırma ve götürme giderlerinin tahsili usul ve esasları yönetmelikte gösterilir.

Kaldırılıp götürülen araçların giderleri ile verilen ceza, sürücüsü veya sahibince ödenmeden araç teslim edilmez.

### **Karayolu üzerinde park etme izni verilmeyen araçlar**

**MADDE 62-** Yerleşim birimleri içindeki karayolunda, bir trafik işaretiyle izin verilmedikçe ve yükleme, boşaltma, indirme, bindirme, arızalanma gibi zorunlu nedenler dışında kamyon, otobüs ve bunların katarları, lastik tekerlekli traktörler ile her türlü iş makinelerinin park edilmesi yasaktır.

Bu madde hükmüne uymayan sürücüler 49,00 YTL para cezası ile cezalandırılırlar (Değişik: 25.05.1997-4262/4 md.).

### **Araçların ışıklandırılması**

**MADDE 63-** Karayolunda trafiğe çıkan bütün araçların, nicelik ve nitelikleri yönetmelikte belirtilen şartlara uygun ışık donanımı bulundurmaları zorunludur.

Işık donanımına ait ayrıntılar yönetmelikte gösterilir.

Kanun ve yönetmelikte belirtilmeyen lambalar trafik zabıtasınca söktürülür.

Bu madde hükmüne uymayan sürücüler 206,00 YTL para cezası ile cezalandırılırlar (Değişik: 25.05.1997-4262/4 md.).

### **Işıkların kullanılması**

**MADDE 64-** Araçların sürülmesi sırasındaki zorunluluk ve yasaklar aşağıda gösterilmiştir.

a) Zorunluluklar;

1. Yerleşim birimleri dışındaki karayollarında geceleri seyrederken, yeterince aydınlatılmamış tünellere girerken, benzeri yer ve hallerde uzağı gösteren ışıkların yakılması (Değişik: 17.10.1996-4199/24 md.),

2. Geceleri, yerleşim birimleri dışında karayollarındaki karşılaşmalarda, bir aracı takip ederken, bir aracı geçerken yan yana gelinceye kadar ve yerleşim birimleri içinde, gündüzleri ise görüşü azaltan sisli, yağışlı ve benzeri havalarda yakını gösteren ışıkların yakılması (Değişik: 17.10.1996-4199/24 md),

3. Kuyruk (arka kenar) ışıklarının uzağı veya yakını gösteren ışıklar veya sis ışıkları ile birlikte kullanılması,

Zorunludur.

b) Yasaklar;

1. Gece sis ışıklarının sisli, karlı ve sağanak yağmurlu havalar dışında diğer farlarla birlikte yakılması,

2. Dönüş ışıklarının geç anlamında kullanılması,

3. Karşılaşmalarda ışıkların söndürülmesi,

4. Öndeki aracı geçişlerde uyarı için çok kısa süre dışında uzağı gösteren ışıkların yakılması,

5. Yönetmelikte belirlenecek esaslara aykırı olarak ışık takılması ve kullanılması,

6. Sadece park lambaları ile seyredilmesi,

Yasaktır.

Bu maddenin birinci fıkrasının (a) bendinin (1) ve (3) numaralı alt bentleri ile (b) bendi hükümlerine uymayanlar 49,00 YTL, birinci fıkrasının (a) bendinin (2) numaralı alt bendi hükümlerine uymayan sürücüler 101,00 YTL para cezası ile cezalandırılırlar (Değişik: 25.05.1997-4262/4 md.).

### **Araçların yüklenmesi**

**MADDE 65-** Araçların yüklenmesinde yönetmelikte belirtilen ölçü ve esaslara aykırı olarak (Değişik: 18.11.1986-3321/1 md.);

- a) Taşıma sınırı üstünde yolcu alınması,
- b) Taşıma sınırı üstünde yük alınması veya taşıma sınırı aşılmasın veya aşılmasın dingil ağırlıklarını aşacak şekilde yüklenmesi,
- c) Karayolu yapısı ve kapasitesi ile trafik güvenliği bakımından tehlikeli olabilecek tarzda yükleme yapılması,
- d) Tehlikeli ve zararlı maddelerin gerekli izin ve tedbirler alınmadan taşınması,
- e) Ağırlık ve boyutları bakımından taşınması özel izne bağlı olan eşyanın izin alınmadan yüklenmesi, taşınması ve taşıttırılması,
- f) Gabari dışı yük yüklenmesi, yük üzerine veya araç dışına yolcu bindirilmesi,
- g) Yükün karayoluna degecek, düşecek, dökülecek, saçılacak, sızacak, akacak, kayacak, gürtültü çıkaracak şekilde yüklenmesi,
- h) Yükün, her çeşit yolda ve yolun her eğiminde dengeyi bozacak, yoldaki bir şeye takılacak ve sivri çıkıntılar hasıl edecek şekilde yüklenmesi,
- i) Sürücünün görüşüne engel olacak, aracın sürme güvenliğini bozacak ve tescil plakaları, ayırım işaretleri, dur ve dönüş ışıkları ile yansıtıcıları örtecek şekilde yüklenmesi,
- j) Çeken ve çekilen araçlarla ilgili şartlar ve tedbirler yerine getirilmeden araçların çekilmesi, Yasaktır.

Gerekli hallerde kamyon, kamyonet, römork ve yarı römorklarla yolcu veya yükle birlikte yolcu taşınabilmesine ilişkin esaslar yönetmelikte belirtilir.

**(Değişik: 10.05.2006-5495/2 md) Birinci fıkranın (a) bendi hükümlerine uymayanlar 50 Türk Lirası, (c), (g), (h), (i) ve (j) bentleri hükümlerine uymayanlar 100 Türk Lirası, (d) ve (e) bentlerindeki hükümlere uymayanlar 200 Türk Lirası, (b) ve (f) bentlerine uymayan işletenler 1.000 Türk Lirası, (b) ve (f) bentlerine aykırı yük gönderenler 2.000 Türk Lirası idarî para cezası ile cezalandırılırlar.**

Ayrıca, bütün sorumluluk ve giderler araç işletenine ait olmak üzere, fazla yolcular en yakın yerleşim biriminde indirilir. Bu maddenin (b), (d) ve (e) bentlerindeki şartlara uymayan yük taşınmasında kullanılan taşıtlar, gerekli şartlar sağlanıncaya kadar trafikten men edilir.

**(Değişik: 25.05.1997-4262/4 md.) Sürekli ve süreksiz olarak yük naklettiren kamu kurum ve kuruluşları ve gerçek ve tüzel kişilere ait işletmeler, yük nakli yaptırdıkları araçların azami toplam ağırlıklarını dikkate alarak yükleme yapmak zorundadırlar. Bu hükme aykırı hareket edenler hakkında her araç için 2.090,00YTL para cezası uygulanacağı gibi araçlar trafikten men edilir. Ancak, maden ocaklarından çıkarılan tartılamayan dökme ve blok yüklerin ve zirai ürünlerin stok mahalline ve kısa mesafeli taşınmalarında araçların istiap hadlerini yüzde onbeş oranında aşabilmeleri mümkündür.**

Ancak ağırlık kontrolü ile tartı toleransları yönetmelikte belirlenir.

Uluslararası yük taşımacılığına ilişkin konularda ikili ve çok taraflı anlaşma hükümleri saklıdır.

### **Bisiklet, motorlu bisiklet ve motosiklet sürücüleri ile ilgili kurallar**

**MADDE 66-** Bisiklet, motorlu bisiklet ve motosiklet sürücülerine aşağıdaki kurallar uygulanır.

- a) Ayrı bisiklet yolu varsa , bisiklet ve motorlu bisikletlerin taşıt yolunda, Bisiklet, motorlu bisiklet ve motosikletlerin yayaların kullanmasına ayrılmış yerlerde, Bunlardan ikiden fazlasının taşıt yolunun bir şeridinde yan yana, Sürülmesi yasaktır.
- b) Bisiklet sürenlerin en az bir elleri, motorlu bisiklet sürenlerin manevra için işaret verme hali dışında iki elleri ve motosiklet sürenlerin devamlı iki elleri ile taşıtlarını sürmeleri ve yönetmelikte belirtilen güvenlik şartlarına uymaları zorunludur.

c) Bisiklet, motorlu bisiklet ve sepetsiz motosiklet sürücülerinin, sürücü arkasında yeterli bir oturma yeri olmadıkça başka kişileri bindirmeleri ve yönetmelikte belirtilen sınırdan fazla yük taşımaları yasaktır.

Sürücü arkasında ayrı oturma yeri olan bisiklet, motorlu bisiklet ve sepetsiz motosikletlerle bir kişiden fazlası taşınmaz.

Bu madde hükümlerine uymayan sürücüler 101,00 YTL para cezası ile cezalandırılırlar (Değişik: 25.05.1997-4262/4 md.).

### **Araç manevralarını düzenleyen kurallar**

**MADDE 67-** Manevralarda aşağıdaki kurallar uygulanır.

a) Sürücülerin, park yapmış taşıtlar arasından çıkarken, duraklarken taşıt yolunun sağına veya soluna yanaşırken, sağa veya sola dönerken, karayolunu kullananlar için tehlike doğurabilecek ve bunların hareketlerini zorlaştıracak şekilde davranmaları yasaktır.

b) Yönetmelikte belirtilen şartlar dışında geriye dönmek veya geriye gitmek yasaktır. İzin verilen hallerde bu manevraları yapacak sürücüler, karayolunu kullananlar için tehlike veya engel yaratmamak zorundadır.

c) Dönüşlerde veya şerit değiştirmelerde sürücülerin niyetlerini dönüş işaret ışıkları veya kol işareti ile açıkça ve yeterli şekilde belirtmesi , işaretlerin manevra süresince devam etmesi ve biter bitmez sona erdirilmesi zorunludur.

Bu madde hükümlerine uymayanlar 49,00 YTL para cezası ile cezalandırılırlar (Değişik: 25.05.1997-4262/4 md.).

## **DÖRDÜNCÜ BÖLÜM**

### **Yayalar, Hayvanla Çekilen veya Elle Sürülen Araçlarla Hayvan Sürücülerini ve Yarışlar Hakkında Kurallar**

#### **Yayaların uyacakları kurallar**

**MADDE 68-** Yayaların uyacakları kurallar aşağıda belirtilmiştir.

a) Yayalar, aşağıda sayılan haller dışında, taşıt yolu bitişiğinde ve yakınında yaya yolu, banket veya alan varsa burada yürümek zorundadırlar.

1. Yönetmelikte belirtilen tedbirler alınmak şartı ile diğer yayalar için ciddi rahatsızlık verecek boyutta eşyaları iten veya taşıyan kişiler ile, taşıt yolunun en sağ şeridinden fazla kısmını işgal etmemek, gece ve gündüz görüşün az olduğu hallerde de imkan oranında tek sıra halinde yürümek şartı ile bir yetkili veya görevli yönetiminde düzenli şekilde yürüyen yaya kabileleri taşıt yolu üzerinde yürüyebilir.

2. Yayaların yürümesine ayrılmış kısımların kullanılmasının mümkün olmaması veya bulunmaması hallerinde yayalar, bisiklet trafiğine engel olmamak şartı ile bisiklet yolunda bisiklet yolu yoksa taşıt yolu üzerinde, imkan oranında taşıt yolu kenarına yakın olmak şartı ile yürüyebilirler.

3. Her iki tarafında, yaya yolu ve banket bulunmayan veya kullanılır durumda olmayan iki yönlü trafiğin kullanıldığı karayollarında yaya kabileleri dışındaki yayalar, taşıt yolunun sol kenarını izlemek zorundadır.

b) Taşıt yolunun karşı tarafına geçmek isteyen yayaların taşıt yolunu, yaya ve okul geçidi ile kavşak giriş ve çıkışları dışında herhangi bir yerden geçmeleri yasaktır.

Yayalar, bu yerlerden geçerken;

1. Yaya ve okul geçitlerinin bulunduğu yerlerde, geçitte yayalar için ışıklı işaret varsa bu işaretlere uymak,

2. Geçitte yayalar için ışıklı işaret yoksa ve geçit sadece taşıt trafiği ışıklı işareti veya yetkili kişi tarafından yönetiliyorsa, geçecekleri doğrultu açıldıktan sonra taşıt yoluna girmek,

3. Işıklı işaret veya yetkili kişilerin bulunmadığı geçitlerde veya kavşaklarda güvenlikleri açısından yaklaşan araçların uzaklık ve hızını göz önüne almak,

Zorundadırlar.

Ancak, yüz metre kadar mesafede yaya geçidi veya kavşak bulunmayan yerlerde yayalar, taşıt trafiği için bir engel teşkil etmemek şartı ile ve yolu kontrol ederek kendi güvenliklerini sağladıktan sonra en kısa doğrultuda ve en kısa zamanda taşıt yolunu geçebilirler.

c) Yaya yollarında, geçitlerde veya zorunlu hallerde taşıt yolu üzerinde bulunan yayaların, trafiği engelleyecek veya tehlikeye düşürecek şekilde davranışlarda bulunmaları veya buraları saygısızca kullanmaları yasaktır.

Bu madde hükümlerine uymayan yayalar 49,00 YTL para cezası ile cezalandırılırlar (Değişik: 25.05.1997-4262/4 md.).

### **Hayvanla çekilen, elle sürülen araçları sürenler ile hayvan sürücülerine ait kurallar**

**MADDE 69-** Yerleşim birimleri dışındaki karayolunda, taşıt yolu üzerinde zorunlu haller dışında hayvan bulundurmamak, karayollarının yasaklanmamış, kesimlerinde ise hayvanla çekilen veya elle sürülen araçları, hayvanları, hayvan sürücülerini ve binek hayvanlarını trafik kurallarına uymadan sürmek ve bunları sürme yeteneğinden yoksun kimselerin yönetimine vermek veya başıboş bırakmak yasaktır.

Bu madde hükümlerine uymayanlar 49,00 YTL para cezası ile cezalandırılırlar. Ancak, başı boş hayvan bırakma yasağına riayet etmeyerek trafik kazasına sebebiyet veren faile üç ay hafif hapis cezası uygulanır (Değişik: 25.05.1997-4262/4 md.).

Taşıt yolunu kullanmak zorunda olan hayvan, sürü ve kümelerini sevk ve idare edenler, yönetmelikte belirtilen usul ve şartlara uymak zorundadırlar.

### **Yarış ve koşulara ait kurallar**

**MADDE 70-** Yarış ve koşularda trafik güvenliği bakımından aşağıdaki kurallar uygulanır.

a) Bir il sınırı içindeki karayolları üzerinde yapılacak yarış ve koşular için o ilin valiliğinden,  
b) Birden fazla il sınırları içindeki şehirlerarası karayolları üzerinde yapılacak milli ve milletlerarası yarış ve koşular için İçişleri Bakanlığı'ndan izin alınması zorunludur. Bu izin verilirken Bayındırlık Bakanlığı'nın uygun görüşü alınır.

İzinsiz yapılan yarış ve koşular görevlilerce derhal durdurulur.

Yarış ve koşularda trafik güvenliği yönünden uygulanacak usul ve şartlar yönetmelikte gösterilir.

Bu madde hükümlerine uymayanlar 206,00 YTL para cezası ile cezalandırılırlar (Değişik: 25.05.1997-4262/4 md.).

## **BEŞİNCİ BÖLÜM**

### **Çeşitli kurallar**

#### **Geçiş üstünlüğüne sahip araçlar ve sürme kuralları**

**MADDE 71-** Geçiş üstünlüğüne sahip araçlar, öncelik sırasıyla şunlardır;

- a) Cankurtaran araçları, yaralı veya acil hasta taşıyan araçlar,
- b) İtfaiye araçları,
- c) Hükümlü veya sanığı takip eden veya emniyet ve asayişini korumak için acele olay yerine giden zabıta araçları,
- d) Bir trafik suçu işleyerek kaçan aracı takip eden veya trafik güvenliğini koruma veya trafik kazasına el koyma amacıyla olay veya kaza yerine gitmekte olan görevlilere ait araçlar,
- e) Alarm sırasında sivil savunma hizmetlerinde görevli bulunan araçlar,
- f) Koruma ile görevli ve korunan araçlar,

Bu araçlar, görev halinde iken geçiş üstünlüğüne hakkına sahiptir.

Bu hak, halkın can ve mal güvenliğini tehlikeye sokmamak, duyurulur ve görünür geçiş üstünlüğü işaretini vermek şartı ile kullanılır.

Bu araçlar, bu Kanun ve yönetmelikte yazılı trafik kısıtlama ve yasaklarına bağlı değildir.

Bunların birbirleri ile karşılaşmalarında birinin diğerine göre geçiş üstünlüğü yukarıda yazılı olan sıraya göredir.

Zorunluluk olmadığı hallerde geçiş üstünlüğünü kullanmak yasaktır.

Zorunluluk olmadığı halde gereksiz geçiş üstünlüğü hakkını kullanan sürücüler 49,00 YTL para cezası cezalandırılırlar (Değişik: 25.05.1997-4262/4 md.).

### **Ses, müzik, görüntü ve haberleşme cihazlarının kullanılması**

**MADDE 72-** Araçlarda ses, müzik, görüntü ve haberleşme cihazları yönetmelikte gösterilen şartlara uygun olarak ve kamunun rahat ve huzurunu bozmayacak şekilde kullanılabilir.

Bu madde hükmüne uymayan sürücüler 49,00 YTL para cezası ile cezalandırılırlar (Değişik: 25.05.1997-4262/4 md.).

Kanun ve yönetmelikte belirtilen şartlara uymayan ses, müzik, görüntü ve haberleşme cihazları ile sürücünün izleme ve kullanma sahası içinde yer alan görüntü cihazları araçlardan söktürülür.

### **Tedbirsiz ve saygısız araç sürme**

**MADDE 73-** Karayolunda araçların kamunun rahat ve huzurunu bozacak veya kişilere zarar verecek şekilde saygısızca sürülmesi, araçlardan bir şey atılması veya dökülmesi, seyir halinde sürücülerin, cep ve araç telefonu ile benzer haberleşme cihazlarını kullanması yasaktır (Değişik: 17.10.1996-4199/27 md.).

Bu madde hükümlerine uymayanlar 49,00 YTL para cezası ile cezalandırılırlar (Değişik: 25.05.1997-4262/4 md.).

### **Yaya ve okul geçitleri**

**MADDE 74-** Görevli bir kişi veya ışıklı trafik işareti bulunmayan, ancak başka bir trafik işareti ile belirlenmiş yaya veya okul geçitlerine yaklaşırken bütün sürücüler, araçlarını yavaşlatmak ve bu geçitlerden geçen veya geçmek üzere bulunan kişilere ve öğrencilere ilk geçiş hakkını vermek zorundadırlar.

Bu madde hükmüne uymayan sürücüler 101,00 YTL para cezası ile cezalandırılırlar (Değişik: 25.05.1997-4262/4 md.).

### **Okul taşıtları**

**MADDE 75-** Okul taşıtlarının “DUR” işaretini yaktıkları hallerde bütün araçların durması zorunludur.

“DUR” işaretinin sadece öğrencilerin binmeleri veya inmeleri sırasında ve yönetmelikte belirtilen hallerde yakılması zorunludur.

Okul taşıtlarının çalıştırılması şartları, zamanları ve nitelikleri yönetmelikte gösterilir.

Bu madde hükümlerine uymayan sürücüler 101,00 YTL para cezası ile cezalandırılırlar (Değişik: 25.05.1997-4262/4 md.).

### **Demiryolu geçitleri**

**MADDE 76-** Demiryolu geçitlerinde;

a) Sürücülerin demiryolu geçitlerini, geçidin durumuna uygun olmayan hızla geçmeleri, ışıklı veya sesli işaretin vereceği “DUR” talimatına uymamaları, taşıt yolu üzerine indirilmiş veya indirilmekte olan tam veya yarım bariyerler varken geçide girmeleri yasaktır.

b) Işıklı işaret veya bariyerle donatılmamış demiryolu geçitlerini geçmeden önce, sürücülerin durmaları, herhangi bir demiryolu aracının yaklaşmadığına emin olduktan sonra geçmeleri zorunludur.

Bu madde hükümlerine uymayan sürücüler 101,00 YTL para cezası ile cezalandırılırlar (Değişik: 25.05.1997-4262/4 md.).

### **Çocuk, hasta ve sakat taşıtları, gözleri görmeyen yayalar, yürüyüş kolları**

**MADDE 77 -** Bu Kanun açısından;

a) Çocuk, hasta ve sakatlara ait motorsuz taşıtların sürücülerine, yayalarla ilgili hükümler uygulanır.

b) Gözleri görmeyen ve yönetmelikte gösterilen özel işaret ve benzerlerini taşıyan kişilerin, taşıt yolu üzerinde bulunmaları halinde, bütün sürücülerin yavaşlamaları ve gerekiyorsa durmaları ve yardımcı olmaları zorunludur.

c) Bir yetkili veya görevli yönetimindeki yürüyüş kolları arasından geçmek yasaktır.

Bu maddenin birinci fıkrasının (b) bendi hükmüne uymayan sürücüler 101,00 YTL, (c) bendi hükmüne uymayan sürücüler 49,00 YTL para cezası ile cezalandırılırlar (Değişik: 25.05.1997-4262/4 md.).

### **Sürücülerin ve yolcuların koruyucu tertibat kullanma zorunluluğu**

**MADDE 78-** Belirli sürücülerin ve yolcuların, araçların sürülmesi sırasında koruyucu tertibat kullanmaları zorunludur.

Kullanma ve yolların özelliği gözetilerek hangi tip araçlarda sürücülerinin ve yolcularının şehiriçi ve şehirlerarası yollarda hangi şartlarda hangi koruyucu tertibatı kullanacakları ve koruyucuların nitelikleri ve nicelikleri ile emniyet kemerlerinin hangi araçlarda hangi tarihten itibaren kullanılacağı yönetmelikte belirtilir.

Bu madde hükmüne uymayanlar 49,00 YTL para cezası ile cezalandırılırlar (Değişik: 25.05.1997-4262/4 md.).

### **Karayolu üzerindeki park yerlerinde ücret almaya yetkililer**

**MADDE 79-** Karayolu üzeri park yerindeki araçlar için sadece karayolunun bakımından sorumlu kuruluş birimlerince ücret alınabilir.

Bunlar dışında hiçbir gerçek veya tüzel kişi herhangi bir şekilde para alamaz .Bu park yerleri hiçbir şekilde kiralanamaz.

Park ücreti, alınma şekli ve diğer esaslar yönetmelikte belirtilir.

Bu madde hükmüne uymayanlar 49,00 YTL para cezası ile cezalandırılırlar. (Değişik: 25.05.1997-4262/4 md.)

### **Diğer kurallar**

**MADDE 80-** Trafikle ilgili diğer kurallar ile tehlikeli madde taşıyan araçlar, çeken, çekilen araçlar, kol ve grup halinde seyreden araçlar ve hayvan sürüleri, taşıma sınırı ve gabari ölçüleri ile yük ve yolcu taşınması ile ilgili diğer kurallar ve şartlar yönetmelikte gösterilir.

## **YEDİNCİ KISIM**

### **Trafik Kazaları**

### **Trafik kazalarına karışanlar ile ilgili kurallar**

**MADDE 81-** Trafik kazalarına karışanlar;

a) Hareket halinde iseler trafik için ek bir tehlike yaratmayacak şekilde hemen durmak, kaza mahallinde trafik güvenliği için gereken tedbirleri almak,

b) Kazada ölen, yaralanan veya maddi hasar var ise bu kaza trafiği, can ve mal güvenliğini etkilemiyorsa sorumluluğun saptanmasında yararlı olacak kanıt ve izler dahil, kaza yerindeki durumu değiştirmemek,

c) Kazaya karışan kişiler tarafından istendiği takdirde kimliğini, adresini, sürücü ve trafik belgesi ile sigorta poliçe tarih ve numarasını bildirmek ve göstermek,

d) Kazayı; yetkili ve görevli memurlara bildirmek, bunlar gelinceye kadar veya bunların iznini almadan kaza yerinden ayrılmamak,

e) Sürücüsü, mal sahibi veya ilgili kişilerin bulunmadığı sırada araç, eşya veya yüklere zarar veren sürücüler, zarar verdikleri araç, eşya veya mülkün sahibini veya ilgili kişileri bulmak, ilgilileri bulamadıkları takdirde durumu tespit etmek ve zarar verilen şey üzerine yazılı bilgi bırakmak, ilgili zabıtaya en kısa zamanda bilgi vermek,

Zorundadırlar.

Yalnız maddi hasar meydana gelen kazalarda, kazaya dahil kişilerin tümü, yetkili ve görevli kişinin gelmesine lüzum görmezlerse, bunu aralarında yazılı olarak saptamak suretiyle kaza yerinden ayrılabilirler.

Anlaşma hali dışında maddi hasarlı, ölümlü veya yaralanmalı trafik kazalarında, zabitanın iznini almadan zaruret dışında olay yerinden ayrılan veya birinci fıkranın (b) bendi hükümlerine uymayan sürücüler 206,00 YTL para cezası ile cezalandırılırlar (Değişik: 25.05.1997-4262/4 md.).

Bu maddenin diğer hükümlerine uymayanlar 101,00 YTL para cezası ile cezalandırılırlar (Değişik: 25.05.1997-4262/4 md.).

### **Trafik kazalarında yükümlülük**

**MADDE 82-** Karayollarında meydana gelecek trafik kazalarına hemen el konmasını, ölü ve yaralıların taşınmasını veya yaralıların tedavisini veya sanıkların yakalanmasını sağlamak için,

a) Kaza yerinden geçmekte olan veya kazaya karışmış bulunan araçların sürücüleri kaza mahallinde ilk yardım önlemlerini almaya ve en yakın zabıtaya veya sağlık kuruluşuna haber vermeye ve yetkililerin talebi üzerine yaralıları en yakın sağlık kuruluşuna götürmeye,

b) Şehirlerarası akaryakıt istasyonlarında, sahipleri veya işletenleri, belirlenen standartlara uygun ilk yardım malzemesini her an kullanılabilir durumda buldurmaya,

c) Tamirhane, servis istasyonu, garaj sahip ve sorumluları; tesislerine, ölüm veya yaralanma ile sonuçlanan, bir kaza geçirmiş olduğu belli olan veya üzerinde suç belirtisi bulunan bir araç gelince, gecikmeksizin zabıtaya haber vermeye ve bunları bir deftere işleme,

Zorunludurlar.

Bu madde hükümlerine uymayanlar 101,00 YTL para cezası ile cezalandırılırlar (Değişik: 25.05.1997-4262/4 md.).

### **Trafik kazalarına el koyma ve bilirkişilik**

**MADDE 83-** Trafik kazalarına;

a) Adli yönden gereği yapılmak üzere mahalli genel zabıtaca,

b) Kazanın oluş nedenlerini, iz ve delillerini belirleyerek trafik kaza tespit tutanağı düzenlemek üzere de trafik zabıtasınca el konulur.

Trafik zabıtasının görevli olmadığı veya bulunmadığı karayollarında meydana gelen kazalarda trafik kaza tespit tutanağı mahalli genel zabıtaca düzenlenir ve bir örneği o yerin trafik zabıtasına gönderilir.

Karayollarında meydana gelen ve yalnız maddi hasarla sonuçlanan trafik kazalarında tarafların anlaşması halinde ve fiil başka bir suç oluşturmuyorsa adli kovuşturma yapılmaz ve Türk Ceza Kanunu'nun 565 inci maddesi hükmü uygulanmaz.

Trafik kazalarında yolun trafiğe kapandığı hallerde; trafik zabıtası veya genel zabıta; iz ve delilleri kaybolmayacak şekilde işaretledikten ve gerekli işlemleri yaptıktan sonra, karayolunu trafiğe açmaya yetkilidir.

Karayolunun trafiğe kapanmasına ölümlü ve hayati tehlike yaratan yaralanmalı kazalar neden olmuş ve bu kaza, can, mal ve trafik güvenliğini etkiliyor ve başka bir yoldan geçiş verilemiyorsa, Cumhuriyet Savcısının gecikeceğinin anlaşılması halinde, gerekli işaretlemeler yapıp araç ve ölümler kenara alınarak durum bir tutanakla tespit edildikten sonra yol trafiğe açılır.

Trafik zabıtası, usul kanunlarına göre görevlendirilirse, trafik kazalarında bilirkişilik yapar.

Trafik kazaları, kaza tahkik memurluğu, bilirkişilik ve bunlarda aranacak şartlar ile diğer esaslar yönetmelikte gösterilir.

### **Trafik kazalarında sürücü kusurlarının tespiti ve asli kusur sayılan haller**

**MADDE 84-** Araç sürücüleri trafik kazalarında;

a) Kırmızı ışıklı trafik işaretinde veya yetkili memurun dur işaretinde geçme,

b) "Taşıt giremez" trafik işareti bulunan karayoluna veya bölünmüş karayolunda karşı yönden gelen trafiğin kullandığı şerit, rampa ve bağlantı yollarına girme,

c) İkidenden fazla şeritli taşıt yollarında, karşı yönden gelen trafiğin kullandığı şerit veya yol bölümüne girme,

d) Arkadan çarpma,

e) Geçme yasağı olan yerlerde geçme,

f) Doğrultu değiştirme manevralarını yanlış yapma,

- g) Şeride tecavüz etme,
  - h) Kavşaklarda geçiş önceliğine uymama,
  - ı) Kaplamanın dar olduğu yerlerde geçiş önceliğine uymama,
  - j) Manevraları düzenleyen genel şartlara uymama,
  - k) Yerleşim birimleri dışındaki karayolunun taşıt yolu üzerinde, zorunlu haller dışında park etme veya duraklama ve her durumda gerekli tedbirleri almama,
  - l) Park için ayrılmış yerlerde veya taşıt yolu dışında kurallara uygun olarak park edilmiş araçlara çarpma,
- Hallerinde asli kusurlu sayılırlar.

Ancak, kazada bu hareketlerden herhangi biri, kazaya karışan araç sürücülerinden birden fazlası tarafından yapılmış veya kaza bu hareketler dışında kurallarla, yasaklamalara, kısıtlamalara ve talimatlara uyulmaması nedenlerinden doğmuşsa, karayolunu kullananlar için kusur oranı yönetmelikte belirtilen esaslara göre tespit edilir.

## **SEKİZİNCİ KISIM**

### **Hukuki Sorumluluk ve Sigorta**

## **BİRİNCİ BÖLÜM**

### **İşleten ve Araç İşleticisinin Bağlı Olduğu Teşebbüs Sahibinin Hukuki Sorumluluğu**

#### **İşleten ve araç işleticisinin bağlı olduğu teşebbüs sahibinin hukuki sorumluluğu**

**MADDE 85-** Bir motorlu aracın işletilmesi bir kimsenin ölümüne veya yaralanmasına yahut bir şeyin zarara uğramasına sebep olursa, motorlu aracın bir teşebbüsün unvanı veya işletme adı altında veya bu teşebbüs tarafından kesilen biletle işletilmesi halinde, motorlu aracın işleteni ve bağlı olduğu teşebbüsün sahibi, doğan zarardan müştereken ve müteselsilen sorumlu olurlar (Değişik: 17.10.1996-4199/28 md.).

Motorlu araç ölümüne veya yaralanmaya sebebiyet vermiş ise, kazaya karışan aracın başkalarına devir ve temlik veya üzerinde bir hak tesisini önlemek amacıyla olaya el koyan Cumhuriyet Savcılıklarınca, aracın tescilli olduğu tescil kuruluşuna, trafik kaydı üzerine şerh düşülmesi için talimat verilir. Kaza anı ile Cumhuriyet Savcılığı'nca trafik kaydı üzerine şerh düşülmesi arasında geçen süreler içinde kötü niyetle yapılan araç tescilleri hükümsüz sayılır. Şerhin konulduğu tarihten itibaren bir ay içerisinde, şerhin kaldırıldığına veya devamına ilişkin mahkeme kararı ibraz edilmediği takdirde bu şerh hükümsüz sayılır (Değişik: 17.10.1996-4199/28 md.).

İşletilme halinde olmayan bir motorlu aracın sebep olduğu trafik kazasından dolayı işletenin sorumlu tutulabilmesi için, zarar görenin, kazanın oluşumunda işleten veya eylemlerinden sorumlu tutulduğu kişilere ilişkin bir kusurun varlığını veya araçtaki bozukluğun kazaya sebep olduğunu ispat etmesi gerekir.

İşleten ve araç işleticisi teşebbüs sahibi, hakimnin takdirine göre kendi aracının katıldığı bir kazadan sonra yapılan yardım çalışmalarından dolayı yardım edenin maruz kaldığı zarardan da sorumlu tutulabilir. Ancak, bu durumda işletici teşebbüs sahibinin sorumlu kılınabilmesi için kazadan kendisinin sorumlu olması veya yardımın doğrudan doğruya kendisine veya araçta bulunanlara yahut kazaya taraf olan üçüncü kişilere yapılması gerekir (Değişik: 17.10.1996-4199/28 md.).

İşleten ve araç işleticisi teşebbüsün sahibi, aracın sürücüsünün veya aracın kullanılmasına katılan yardımcı kişilerin kusurundan, kendi kusuru gibi sorumludur (Değişik: 17.10.1996-4199/28 md.).

#### **İşletenin veya araç işleticisinin bağlı olduğu teşebbüs sahibinin sorumluluktan kurtulması veya sorumluluğun azaltılması**

**MADDE 86-** İşleten veya araç işleticisinin bağlı olduğu teşebbüs sahibi, kendisinin veya eylemlerinden sorumlu tutulduğu kişilerin kusuru bulunmaksızın ve araçtaki bir bozukluk kazayı etkilemiş olmaksızın, kazanın bir mücbir sebepten veya zarar görenin veya bir üçüncü kişinin ağır kusurundan ileri geldiğini ispat ederse sorumluluktan kurtulur (Değişik: 17.10.1996-4199/29 md.).

Sorumluluktan kurtulamayan işleyen veya araç işleticisinin bağlı olduğu teşebbüs sahibi, kazanın oluşunda zarar görenin kusurunun bulunduğunu ispat ederse, hakim, durum ve şartlara göre tazminat miktarını indirebilir (Değişik: 17.10.1996-4199/29 md.).

### **Genel hükümlerin uygulanması**

**MADDE 87-** Yaralanan veya ölen kişi, hatır için karşılıksız taşınmakta ise veya motorlu araç, yaralanan veya ölen kişiye hatır için karşılıksız verilmiş bulunuyorsa, işletenin veya araç işleticisinin bağlı olduğu teşebbüs sahibinin sorumluluğu ve motorlu aracın maliki ile işleteni arasındaki ilişkide araca gelen zararlardan dolayı sorumluluk, genel hükümlere tabidir (Değişik: 17.10.1996-4199/30 md.).

Zarar görenin beraberinde bulunan bagaj ve benzeri eşya dışında araçta taşınan eşyanın uğradığı zararlardan dolayı işletenin veya araç işleticisinin bağlı olduğu teşebbüs sahibinin sorumluluğu da genel hükümlere tabidir (Değişik: 17.10.1996-4199/30 md.).

### **Zarar verenlerin birden fazla olması**

**MADDE 88-** Bir motorlu aracın karıştığı bir kazada, bir üçüncü kişinin uğradığı zarardan dolayı, birden fazla kişi tazminatla yükümlü bulunuyorsa, bunlar müteselsil olarak sorumlu tutulur.

Birden fazla kişinin sorumlu olduğu durumlarda, bunlar arasındaki ilişki bakımından zarar, olayın bütün şartları değerlendirilerek paylaşılır. Özel durumlar ve özellikle araçların işletme tehlikeleri, zararın iç ilişkide başka türlü paylaşılmasını haklı göstermedikçe, işletenler ve araç işleticisinin bağlı olduğu teşebbüs sahipleri kusurları oranında zarara katlanırlar (Değişik: 17.10.1996-4199/31 md.).

### **İşletenler veya araç işleticisinin bağlı olduğu teşebbüs sahipleri arasında zararın tazmini**

**MADDE 89-** Birden çok motorlu aracın katıldığı bir kazada işletenlerden biri bedensel bir zarara uğrarsa, özel durumlar ve özellikle işletme tehlikeleri başka türlü paylaşılmayı haklı göstermedikçe, kazaya katılan araçların işletenleri ve araç işleticisinin bağlı olduğu teşebbüs sahipleri kendilerine düşen kusur oranında, zararı gidermekle yükümlüdürler (Değişik: 17.10.1996-4199/32 md.).

İşletenlerden ve araç işleticisinin bağlı olduğu teşebbüs sahiplerinden birine ait bir şeyin zarara uğraması halinde, zarar gören, ancak zarar veren işletenin veya araç işleticisinin bağlı olduğu teşebbüs sahibinin veya eylemlerinden sorumlu tutulduğu kimsenin kusuru veya geçici olarak temyiz gücünü kaybetmesi veya zarar verene ait araçtaki bir bozukluk yüzünden zararın vuku bulunduğunu ispat etmesi halinde, zarar veren işleten veya işleticinin bağlı olduğu teşebbüs sahibi tazminatla yükümlü tutulur (Değişik: 17.10.1996-4199/32 md.).

Tazminatla yükümlü olan işletenler veya işleticinin bağlı olduğu teşebbüs sahipleri, zarar gören işletene veya işleticinin bağlı olduğu teşebbüs sahibine karşı müteselsilen sorumludurlar (Değişik: 17.10.1996-4199/32 md.).

### **Maddi ve manevi tazminat**

**MADDE 90-** Maddi tazminatın biçimi ve kapsamı ile manevi tazminat konularında Borçlar Kanunu'nun haksız fiillere ilişkin hükümleri uygulanır.

## **İKİNCİ BÖLÜM**

### **Sigorta**

#### **Mali sorumluluk sigortası yaptırma zorunluluğu**

**MADDE 91-** İşletenlerin, bu Kanunun 85 inci maddesinin birinci fıkrasına göre olan sorumluluklarının karşılanmasını sağlamak üzere mali sorumluluk sigortası yaptırmaları zorunludur (Değişik: 17.10.1996-4199/33 md.).

Zorunlu mali sorumluluk sigortasına ilişkin primler peşin ödenir. Ancak, Hazine Müsteşarlığı'nın bağlı bulunduğu Bakanlık, primlerin taksit halinde tahsil edilmesine ilişkin düzenleme yapmaya yetkilidir.

Sigorta yaptırınların, sigorta şirketlerine ödeyecekleri sigorta priminin % 5'i oranındaki tutar, sigorta şirketi tarafından tahsil edildiği ayı takip eden ayın en geç 20'sine kadar, İçişleri Bakanlığı Merkez Saymanlığı hesabına yatırılır. Yatırılan bu tutarlar, bütçeye gelir kaydedilir. (Değ:21.02.2001-4629/6-f; 14.07.2004-5217/12 md)

Sigorta şirketleri, şekli ve içeriği İçişleri Bakanlığı'nın uygun görüşü ve Hazine Müsteşarlığı'nın bağlı bulunduğu Bakanlığın onayı ile belirlenip Türkiye Sigorta ve Reasürans Şirketleri Birliği'nce bastırılacak trafik sigortası pulunu, poliçe ve zeyilname ile birlikte işletenlere vermek zorundadırlar. İşletenler zorunlu mali sorumluluk sigortasının yaptırıldığını göstermek amacıyla bu pulu araçlarının ön camına yapıştırmaya mecburdurlar.

Geçerli teminat tutarları üzerinden Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortası bulunmayan araçlar trafikten men edilir.

Turistlere ait taşıtlarla, milletlerarası çok taraflı veya karşılıklı anlaşmalar kapsamına giren yabancı plakalı taşıtların Türkiye'de geçerli milletlerarası anlaşmalarla kabul edilmiş sigortaları yoksa, bunlar için zorunlu mali sorumluluk sigortası Türkiye sınırlarına girişleri sırasında yapılır.

Milletlerarası hukukun meşru saydığı hallerde, ortak savunma veya barış harekâtı çerçevesinde Türkiye'de harekât, eğitim veya tatbikat maksadıyla bulunmasına izin verilen yabancı silâhlı kuvvetlerin neden olabileceği hasar ve zararların tazmini konularının özel bir anlaşmayla düzenlendiği hallerde, bu kapsamda Türkiye'ye girecek yabancı askerî araçlar bakımından bu madde hükmü uygulanmaz. (Değişik: 02.12.2004-5265/1 md.).

Bu madde hükmüne uymayanlar 49,00 YTL cezası ile cezalandırılırlar (Değişik: 25.05.1997-4262/4 md.).

### **Zorunlu mali sorumluluk sigortası dışında kalan hususlar**

**MADDE 92-** Aşağıdaki hususlar, zorunlu mali sorumluluk sigortası kapsamı dışındadırlar.

- a) İşletenin; bu Kanun uyarınca eylemlerinden sorumlu tutulduğu kişilere karşı yöneltebileceği talepler,
- b) İşletenin; eşinin usul ve furuğunun, kendisine evlat edinme ilişkisi ile bağlı olanların ve birlikte yaşadığı kardeşlerinin mallarına gelen zararlar nedeniyle ileri sürebilecekleri talepler,
- c) İşletenin; bu Kanun uyarınca sorumlu tutulmadığı şeye gelen zararlara ilişkin talepler,
- d) Bu Kanunun 105 inci maddesinin üçüncü fıkrasına göre zorunlu mali sorumluluk sigortasının teminatı altında yapılacak motorlu araç yarışlarındaki veya yarış denemelerindeki kazalardan doğan talepler,
- e) Motorlu araçta taşınan eşyanın uğrayacağı zararlar,
- f) Manevi tazminata ilişkin talepler.

### **En az sigorta tutarları**

**MADDE 93-** (Değişik: 17.10.1996-4199/34 md.) Zorunlu mali sorumluluk sigortası genel şartları, teminat tutarları ile tarife ve talimatları Hazine Müsteşarlığı'nın bağlı bulunduğu Bakanlıkça tespit edilir ve Resmi Gazete'de yayımlanır.

Tarife ve talimatların tespitinde; araç türleri; coğrafi bölge; sigorta süresi içinde herhangi bir hasar ödemesine neden olmayan işletenlerin primlerinin indirilmesi yoluyla ödüllendirilmesi, hasar ödemesine neden olan işletenlerin primlerinin yükseltilmesi yoluyla cezalandırılması ve gerekli görülen diğer hususlar dikkate alınır.

### **Sigorta sözleşmesinin verilmesi ve işletenin değişmesi halinde yapılacak işlemler**

**MADDE 94-** (Birinci fıkra mülga: 25.06.1988-KHK 330/5 md./Değ.: 31.10.1990-3672/4 md.)

Sigortalı, aracı işletenlerin değişmesi halinde, devreden kişi 15 gün içinde sigortacıya durumu bildirmek zorundadır (Değişik: 25.06.1988-KHK 330/5 md./Değişik: 31.10.1990-3672/4 md.).

Sigortacı, sigorta sözleşmesini durumun kendisine tebliği tarihinden itibaren onbeş gün içinde feshedebilir.

Sigorta, fesih tarihinden onbeş gün sonrasına kadar geçerlidir.

(Beşinci fıkra mülga: 25.06.1988-KHK 330/5 md./Değişik: 31.10.1990-3672/4 md.)

Bu madde hükmüne uymayanlar 49,00 YTL cezası ile cezalandırılırlar (Değişik: 25.05.1997-4262/4 md.).

### **Tazminatın azaltılması veya kaldırılması sonucunu doğuran haller**

**MADDE 95-** Sigorta sözleşmesinden veya sigorta sözleşmesine ilişkin kanun hükümlerinden doğan ve tazminat yükümlülüğünün kaldırılması veya miktarının azaltılması sonucunu doğuran haller zarar görene karşı ileri sürülemez.

Ödemede bulunan sigortacı, sigorta sözleşmesine ve bu sözleşmeye ilişkin kanun hükümlerine göre, tazminatın kaldırılmasını veya azaltılmasını sağlayabileceği oranda sigorta ettirene başvurabilir.

### **Zarar görenlerin çokluğu**

**MADDE 96-** Zarar görenlerin tazminat alacakları, sigorta sözleşmesinde öngörülen sigorta tutarından fazla ise zarar görenlerden her birinin sigortacıya karşı yöneltebileceği tazminat talebi, sigorta tutarının tazminat alacakları toplamına olan oranına göre indirim tabi tutulur.

Başka tazminat taleplerinin bulunduğunu bilmeksizin zarar görenlerin birine veya birkaçına kendilerine düşecek olandan daha fazla ödemede bulunan iyi niyetli sigortacı, yaptığı ödeme çerçevesinde, diğer zarar görenlere karşı da borcundan kurtulmuş sayılır.

### **Doğrudan doğruya talep ve dava hakkı**

**MADDE 97-** Zarar gören, zorunlu mali sorumluluk sigortasında öngörülen sınırlar içinde doğrudan doğruya sigortacıya karşı talepte bulunabileceği gibi dava da açabilir.

### **Tedavi giderlerinin ödenmesi**

**MADDE 98-** Motorlu araçların sebep oldukları kazalarda yaralanan kimselerin ilk yardım, muayene ve kontrol veya bu yaralanmadan ötürü ayakta, klinikte, hastane ve diğer yerlerdeki tedavi giderleri ile tedavinin gerektirdiği diğer giderleri aracın zorunlu mali sorumluluk sigortasını yapan sigortacı, başvurma tarihinden itibaren sekiz iş günü içinde ve zorunlu mali sorumluluk sigortası sınırları kapsamında öder.

Birden çok aracın karıştığı bir trafik kazasında zarar gören kişiler, araçların sigortacılarından herhangi birine veya 108 inci maddede belirtilen durumlarda Karayolu Trafik Garanti Sigorta Hesabı'na başvurarak zararın giderilmesini isteyebilirler. Giderleri ödeyen sigortacı veya Karayolu Trafik Garanti Sigorta Hesabı, ödediği miktarın sorumluluk oranlarına göre paylaşılmasını talep edebilir. (Değişik:25.06.1988-KHK 330/6 md./Değişik:31.10.1990-3672/5 md./Değ:21.02.2001-4629/6-f)

Zarara sebep olan aracın bilinmemesi veya geçerli bir zorunlu mali sorumluluk sigortasının bulunmaması veya sigortacının iflas etmesi veya çalınan aracın işleteninin sorumlu tutulamaması hallerinde, birinci fıkrada belirtilen giderler, 108 inci maddede öngörülen Karayolu Trafik Garanti Sigorta Hesabı tarafından ödenir. (Değ: 21.02.2001-4629/6-f)

Bu madde hükmüne uymayan sigortacılar 3.139,00 YTL hafif para cezası ile cezalandırılırlar (Değişik: 25.05.1997-4262/4 md.).

### **Tazminat ve giderlerin ödenmesi**

**MADDE 99-** Sigortacılar, hak sahibinin kaza veya zarara ilişkin tespit tutanağını veya bilirkişi raporunu, sigortacının merkez veya kuruluşlarından birine ilettiği tarihten itibaren sekiz iş günü içinde zorunlu mali sorumluluk sigortası sınırları içinde kalan miktarları hak sahibine ödemek zorundadırlar.

Ödemeyi yapan sigortacı, ödenen miktarın sorumluluk oranlarında paylaşılmasını diğer sigortacılarından yazılı olarak talep eder. Diğer sigortacılar talep tarihinden itibaren sekiz iş günü içinde kendilerine düşen miktarı, talepte bulunana öder.

Bu madde hükmüne uymayan sigortacılar 3.139,00 YTL hafif para cezası ile cezalandırılırlar (Değişik: 25.05.1997-4262/4 md.).

### **İhtiyari mali sorumluluk sigortasına uygulanacak hükümler**

**MADDE 100-** Bu Kanunun sorumluluğun kaldırılması veya tazminatın azaltılmasına ilişkin 95 inci maddesi ve zamanaşımına ilişkin 109 uncu maddesi ihtiyari mali sorumluluk sigortasında da uygulanır.

### **Sigorta sözleşmesi yapmaya yetkili sigorta şirketleri ve sigorta yapma zorunluluğu**

**MADDE 101-** Bu Kanunda öngörülen zorunlu mali sorumluluk sigortası Türkiye’de kaza sigortası dalında çalışmaya yetkili olan sigorta şirketleri tarafından yapılır. Bu sigorta şirketleri zorunlu mali sorumluluk sigortasını yapmakla yükümlüdürler.

Bu madde hükmüne uymayan sigorta şirketleri 3.139,00 YTL hafif para cezası ile cezalandırılırlar (Değişik: 25.05.1997-4262/4 md.).

## **ÜÇÜNCÜ BÖLÜM**

### **Özel Durumlar**

#### **Motorlu araç römorkları**

**MADDE 102-** Bir römorkun veya yarı römorkun veya çekilen bir aracın sebep olduğu zarardan dolayı, çekicinin işleteni, motorlu aracı işletenin sorumluluğuna ilişkin hükümlere göre sorumlu tutulur. Çekilen araçla ilgili olarak sorumluluk genel hükümlere tabidir.

Çekicinin sorumluluk sigortası, çekiciyi işletenin, römorkun sebep olduğu zarardan dolayı sorumluluğunu da kapsar.

İnsan taşımada kullanılan römorklar, römork için ek bir sorumluluk sigortası yaptırılarak tüm katarın en az zorunlu mali sorumluluk sigortası tutarlarının kapsamına girmesi sağlanmadıkça, trafiğe çıkarılamaz.

#### **Motorsuz taşıtlar ve motorlu bisiklet**

**MADDE 103-** Motorsuz taşıtlar ile motorlu bisiklet sürücülerinin hukuki sorumluluğu genel hükümlere tabidir.

#### **Motorlu araçlarla ilgili mesleki faaliyette bulunanlar**

**MADDE 104-** Motorlu araçlarla ilgili mesleki faaliyette bulunan teşebbüslerin sahibi, gözetim, onarım, bakım, alım-satım, araçta değişiklik yapılması amacı ile veya benzeri bir amaçla kendisine bırakılan bir motorlu aracın sebep olduğu zararlardan dolayı, işleten gibi sorumlu tutulur. Aracın işleteni ve araç içinde zorunlu mali sorumluluk sigortası yapan sigortacısı bu zararlardan sorumlu değildir.

Yukarıda yazılı teşebbüs sahipleri kendilerine bırakılan motorlu araçların tümünü kapsamak üzere esasları Hazine Müsteşarlığı’nın bağlı bulunduğu Bakanlıkça tespit edilecek bir zorunlu mali sorumluluk sigortası yaptırmaya ve denetimlerde bu sigortanın yapıldığını belgelemeye mecburdurlar (Değişik: 17.10.1996-4199/35 md.).

İşletenin sorumluluk sigortasına ilişkin hükümler, burada da uygulanır.

Motorlu araçları mesleki veya ticari amaçlar için elinde bulunduran teşebbüs sahipleri bu araçların yönetmelikte gösterilecek biçimde bir defterini tutmakla yükümlüdürler.

Bu madde hükümlerine uymayan teşebbüs sahipleri 3.139,00 YTL hafif para cezası ile cezalandırılırlar (Değişik: 25.05.1997-4262/4 md.).

İkinci fıkrada sözü edilen sigortayı yaptırmayan teşebbüs sahiplerinin bu iş yerleri, mahallin en büyük mülki amirince 15 güne kadar faaliyetten men edilir (Değişik: 17.10.1996-4199/35 md.).

#### **Yarışlar**

**MADDE 105-** Yarış düzenleyicileri, yarışa katılanların veya onlara eşlik edenlerin araçları ile gösteride kullanılan diğer araçların sebep olacakları zararlardan dolayı motorlu araç işleteninin sorumluluğuna ilişkin hükümler uyarınca sorumludurlar.

Yarışçıların veya onlarla birlikte araçta bulunanların uğrayacakları zararlarla, gösteride kullanılan araçların uğradıkları zararlardan dolayı sorumluluk genel hükümlere tabidir.

Yarış düzenleyicilerinin, yarışa katılanların ve yardımcı kişilerin yarış esnasında üçüncü kişilere karşı olan sorumluluklarını karşılamak üzere bir sorumluluk sigortası yaptırmaları zorunludur.

Bu gibi yarışlara izin vermeye yetkili olan makamın talebi üzerine Ticaret Bakanlığı durum ve şartlara göre en az sigorta tutarlarını belirlemekle görevlidir. Motorlu araçlar için yapılacak sigortalarda en az sigorta tutarları zorunlu mali sorumluluk sigortasındaki tutarlardan az olamaz.

Bu Kanunun zarar görenin doğrudan doğruya sigortacıyı dava edebilmesine ilişkin 97 nci maddesi hükümleri ile zarar görenlerin birden çok olması haline ilişkin 96 ncı maddesi hükümleri burada da uygulanır.

Yetkili makamdan izin alınmaksızın düzenlenen bir yarışta vuku bulan zararlar, zarara sebep olan motorlu aracın sorumluluk sigortacısı tarafından karşılanır. Böyle bir durumda, sigortacı yarış için özel bir sigortanın yapılmamış olduğunu bilen veya gerekli özenin gösterilmesi halinde bilebilecek olan işleyen veya işletenlere rücu edebilir.

Bu madde hükümleri ortalama hızı saatte en az elli kilometrenin üstünde olan veya ulaşılabilecek hıza göre değerlendirme yapılması öngörülen motorlu araç veya bisiklet sporu gösterilerinde uygulanır.

Bu hükümler, yarış güzergahının diğer trafiğe kapatılması halinde de geçerlidir. İçişleri Bakanlığı, bu madde hükümlerinin başka yarışlar bakımından da uygulanmasına karar verebilir.

### **Devlete ve kamu kuruluşlarına ait araçlar**

**MADDE 106-** Genel bütçeye dahil dairelerle, katma bütçeli idarelere, il özel idarelerine ve belediyelere, kamu iktisadi teşebbüslerine ve kamu kuruluşlarına ait motorlu araçların sebep oldukları zararlardan dolayı bu Kanunun, işletenin hukuki sorumluluğuna ilişkin hükümleri uygulanır. Bu kuruluşlar, 85 inci maddenin birinci fıkrasına göre olan sorumluluklarının karşılanmasını sağlamak üzere 101 inci maddedeki şartlara haiz milli sigorta şirketlerine mali sorumluluk sigortası yaptırmakla yükümlüdürler. (Değişik: 25.06.1988-KHK 330/7 md./Değişik: 31.10.1990-3672/6 md.)

### **Çalınan veya gasbedilen araçlarda sorumluluk**

**MADDE 107-** Bir motorlu aracı çalan veya gasbeden kimse işleten gibi sorumlu tutulur. Aracın çalınmış veya gasbedilmiş olduğunu bilen veya gereken özen gösterildiği takdirde öğrenebilecek durumda olan aracın sürücüsü de onunla birlikte müteselsilen sorumludur. İşleten, kendisinin veya eylemlerinden sorumlu olduğu kişilerden birinin, aracın çalınmasında veya gasbedilmesinde kusurlu olmadığını ispat ederse, sorumlu tutulamaz. İşleten, sorumlu olduğu durumlarda diğer sorumlulara rücu edebilir.

Aracın çalındığı veya gasbedildiğini bilerek binen yolculara karşı sorumluluk, genel hükümlere tabidir.

Çalınmış veya gasbedilmiş motorlu araç bir olaya sebep olmuş ise, işleten de sorumlu değilse kişiye gelen zararlar, 108 inci madde uyarınca Karayolu Trafik Garanti Sigortası Hesabı tarafından karşılanır. (Değ: 21.02.2001-4629/6-f)

## **DÖRDÜNCÜ BÖLÜM**

### **Karayolu Trafik Garanti Sigortası Hesabı**

#### **Karayolu Trafik Garanti Sigortası Hesabı**

**MADDE 108-** (Değişik:17.10.1996-4199/36 md/Değişik: 21.02.2001-4629/6-f) Bu Kanuna göre, zorunlu mali sorumluluk sigortasına tabi motorlu araçların sebep olacakları zararların, aşağıdaki durumlarda işletenin sorumluluğuna ilişkin kurallar uyarınca geçerli teminat tutarları dahilinde karşılanması amacıyla Türkiye Sigorta ve Reasürans Şirketleri Birliği nezdinde bir Karayolu Trafik Garanti Sigortası Hesabı oluşturulur.

Karayolu Trafik Garanti Sigortası Hesabına aşağıdaki durumlarda başvurulur;

a) Kazayı yapan motorlu aracın tespit edilmemesi durumunda kişiye gelen bedensel zararlar için,

b) Kazanın meydana geldiği tarihte geçerli olan teminat tutarları dahilinde zorunlu mali sorumluluk sigortasını yaptırmamış olan işletenlerin neden olduğu bedensel zararlar için,

c) Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortasını yapan sigortacının malî bünye zafiyeti nedeniyle sürekli olarak bütün branşlarda ruhsatlarının iptal edilmesi ya da iflası halinde sigortacının ödemekle yükümlü olduğu maddi ve bedensel zararlar için, (Değişik:17.06.2003-4896/1 md)

d) 8 inci maddenin b bendi ile 107 nci maddenin son fıkrasında öngörülen durumlar için, Kazaya sebep olan aracın işletenin sonradan bulunması halinde Karayolu Trafik Garanti Sigortası Hesabı, işletene ve sigortacısına rücu edebilir, diğer durumlarda da Karayolu Trafik Garanti Sigortası Hesabının sorumlulara başvurma ve sigortacının iflas masasına katılma hakları saklıdır.

Karayolu Trafik Garanti Sigortası Hesabının gelirleri; Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortası için tahsil edilen toplam primlerin yüzde biri oranında sigorta şirketlerince ödenecek katılma payları ile sigorta yaptırılardan safi primlerin yüzde ikisi oranında tahsil edilecek katılma paylarından oluşur. Bakanlar Kurulu bu oranları binde beşe kadar indirmeye veya tekrar kanuni sınırlarına kadar yükseltmeye yetkilidir.

Sigorta aracıları, sigorta yaptırılardan yukarıdaki fıkra hükmü gereğince tahsil ettikleri katılma paylarını tahsilatı takip eden ayın onbeşine kadar ilgili sigorta şirketlerine intikal ettirirler.

Sigorta şirketleri kendileri tarafından ödenmesi gereken bir takvim yılına ilişkin katılma paylarını takip eden yılın Şubat ayı sonuna kadar, sigorta yaptırılardan tahsil edilen katılma paylarını ise ertesi ayın sonuna kadar karayolu trafik garanti sigortası hesabına yatırır.

Karayolu trafik garanti sigortası hesabına zamanında ve tam olarak yatırılmayan katılma payları ve gecikme zamları 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre tahsil olunur. Ayrıca, söz konusu yükümlülüğü yerine getirmeyen şirketler 3.139,00 YTL hafif para cezası ile cezalandırılırlar.

Karayolu trafik garanti sigortası hesabının gelir ve giderleri ile işlemleri, Hazine Müsteşarlığı'nca her yıl denetlenir.

Karayolu trafik garanti sigortası hesabının kuruluşuna, işleyişine, karayolu trafik garanti sigortası hesabı varlıklarının nemalandırılmasına, karayolu trafik garanti sigortası hesabından yapılacak ödemelere ve diğer hususlara ilişkin esaslar, Türkiye Sigorta ve Reasürans Şirketleri Birliği'nin görüşü alınarak, Hazine Müsteşarlığı'nın bağlı bulunduğu Bakanlık tarafından hazırlanacak bir yönetmelikle düzenlenir.

## **BEŞİNCİ BÖLÜM** **Ortak Hükümler**

### **Zamanaşımı**

**MADDE 109-** Motorlu araç kazalarından doğan maddi zararların tazminine ilişkin talepler, zarar görenin zararı ve tazminat yükümlüsünü öğrendiği tarihten başlayarak iki yıl ve her halde, kaza gününden başlayarak on yıl içinde zamanaşımına uğrar.

Dava, cezayı gerektiren bir fiilden doğar ve ceza kanunu bu fiil için daha uzun bir zamanaşımı süresi öngörmüş bulunursa, bu süre, maddi tazminat talepleri içinde geçerlidir.

Zamanaşımı, tazminat yükümlüsüne karşı kesilirse, sigortacıya karşı da kesilmiş olur. Sigortacı bakımından kesilen zamanaşımı, tazminat yükümlüsü bakımından da kesilmiş sayılır.

Motorlu araç kazalarında tazminat yükümlülüklerinin birbirlerine karşı rücu hakları, kendi yükümlülüklerini tam olarak yerine getirdikleri ve rücu edilecek kimseyi öğrendikleri günden başlayarak iki yılda zamanaşımına uğrar.

Diğer hususlarda, genel hükümler uygulanır.

### **Yetkili mahkeme**

**MADDE 110-** Motorlu araç kazalarından dolayı hukuki sorumluluğa ilişkin davalar, sigortacının merkez veya şubesinin veya sigorta sözleşmesini yapan acentanın bulunduğu yer mahkemelerinden birinde açılacağı gibi kazanın vuku bulduğu yer mahkemesinde de açılabilir.

### **Sorumluluğa ilişkin anlaşmalar**

**MADDE 111-** Bu Kanunla öngörülen hukuki sorumluluğu kaldıran veya daraltan anlaşmalar geçersizdir.

Tazminat miktarlarına ilişkin olup da, yetersiz veya fahiş olduğu açıkça belli olan anlaşmalar veya uzlaşmalar yapıldıkları tarihten başlayarak iki yıl içinde iptal edilebilir.

## **DOKUZUNCU KISIM** **Adli Kovuşturma ve Cezaların Uygulanması**

### **BİRİNCİ BÖLÜM** **Adli Kovuşturma**

#### **Bu Kanundaki suçlarla ilgili davalara bakacak mahkemeler ve yetkileri**

**MADDE 112-** Sürücü belgelerinin geçici olarak geri alınması hariç olmak üzere bu Kanundaki; hafif para cezasını veya bununla birlikte hafif hapis cezasını, belgelerin geri alınması ve iptali veya iş yerlerinin kapatılması cezasını gerektiren suçlarla ilgili davalara trafik mahkemelerinde, bunların bulunmadığı yerlerde yetki verilen sulh ceza mahkemelerinde bakılır (Değişik: 08.03.2000-4550/2 md.).

Bu Kanunda yazılı suçları işleyenler hakkındaki duruşmalar, 3005 sayılı Meşhut Suçların Muhakeme Usulü Hakkında Kanun'un 1 inci maddesinin (A) bendindeki yer ve aynı Kanunun 4 üncü maddesindeki zaman kayıtlarına bakılmaksızın sözü edilen kanun hükümlerine göre yapılır.

Trafik suçlarına ait kesinleşen karar örnekleri, sürücülerin sicillerine işlenmek üzere mahkemelerce ilgili trafik şubelerine gönderilir.

Bu Kanuna göre görülen davalar, diğer kanunlara göre görülen davalarla birleştirilemez.

Bu Kanunun uygulanmasında, suçun tekrarından söz edilen maddelerinin dışında tekerrür hükümleri uygulanmaz.

Bu Kanuna göre verilen hükümler diğer kanunlara göre; diğer kanunlara göre verilen hükümler bu Kanuna göre işlenen suçlarda tekerrüre esas olmaz.

Bu Kanunda yer alan "Suçun tekrarından" maksat daha önce verilmiş hükmün kesinleşme tarihinden itibaren bir yıl içinde aynı suçun tekrar işlenmesidir.

Askeri araçları süren kişiler ile asker kişilerin bu Kanunda yazılı suçlarla ilgili davalarına da bu mahkemelerde bakılır.

Askeri görev ve hizmetlerin yürütülmesi sırasında askeri araç sürücülerinin asker kişilere karşı işledikleri trafik kazaları ile ilgili suçlarda 353 sayılı Kanun hükümleri saklıdır.

Bu Kanunun; hafif para cezası veya hafif para cezası ile birlikte hafif hapis cezası yanında veya tek başına belgelerin geri alınması, iptali veya iş yerlerinin kapatılması cezası öngörölmüş olan maddelerindeki suçlarda, Türk Ceza Kanunu'nun 119 uncu maddesindeki "Kanun maddesinde ayrıca bir meslek veya sanatın tatili cezasının bulunması, bu madde hükmünün uygulanmasına engel olmaz." hükmü uygulanmaz.

#### **Duruşmasız olarak bakılacak davalar**

**MADDE 113-** (Mülga: 03.11.1988-3493/53 md.)

### **İKİNCİ BÖLÜM** **Cezaların Uygulanması**

#### **Suç ve ceza tutanakları**

**MADDE 114-** (Değişik- 10.05.2006-5495/3 md) Bu Kanunda yazılı trafik suçlarını işleyenler hakkında yetki sınırları içinde Emniyet Genel Müdürlüğü ve Jandarma Genel Komutanlığı personeli ile Ulaştırma Bakanlığının ve Karayolları Genel Müdürlüğünün ilgili birimlerinin il ve ilçe kuruluşlarında görevli ve yetkili kılınmış personelince tutanak düzenlenir.

Birkaç trafik suçunun bir arada işlenmesi halinde her suç için ayrı ceza uygulanır.

(Değişik fıkralar: 03.11.1988-3493/48 md.) Yargı yetkisine giren suçla ilgili tutanağın bir sureti ilgili mahkemeye 7 iş günü içinde gönderilir.

Para cezaları yetkili memurlarca derhal tahsil edilir; bu tahsilat makbuz karşılığında yapılır. Bu makbuzlar damga vergisinden muaftır.

Para cezaları derhal tahsil olunamadığı takdirde “ceza tutanağı” tanzim edilir ve bir sureti ilgili **Maliye Bakanlığınca belirlenecek birime veya kuruma (31.07.2004 tarih ve 25539 sayılı Resmi Gazete Yayımlanan 5228 sayılı Kanunla değiştirilmiştir.)** 7 iş günü içinde gönderilir.

Birinci fıkraya göre yetkili kılınmış personel, sayman mutemedi olarak görevlendirilmeden, makbuz karşılığı para cezası tahsil eder.

(Mülga yedi ve sekizinci fıkralar: 03.11.1988-3493/48 md.)

Bu maddenin uygulanmasına ait usul ve esaslar yönetmelikle düzenlenir.

**Trafik para cezaları kredi kartı ile de ödenebilir. Kredi kartı ile yapılan tahsilatın saymanlık hesaplarına aktarılma süresi ile uygulamaya ilişkin usul ve esaslar Maliye Bakanlığınca belirlenir. (19.07.2003 tarih ve 25173 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 4916 sayılı Kanunla değişik)**

#### **Para cezalarının ödenme süresi**

**MADDE 115-** Ödeme derhal yapılmadığı takdirde para cezalarının, tutanağın tebliğ tarihinden itibaren bir ay içinde ödenmesi gerekir. Bir ay içinde ödenmeyen cezalar için her ay % 5 faiz uygulanır. Aylık faizin hesaplanmasında ay kesirleri tam ay olarak dikkate alınır. Bu suretle bulunacak tutar cezanın iki katını geçemez. (Değişik: 16.07.2004-5228/46 md.)

Süresinde ödenmeyen para cezaları için 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümleri uygulanır.

Bu para cezaları, Maliye Bakanlığı'nın sayman mutemetlerine, mal sandıklarına veya 114 üncü maddesinin birinci fıkrasına göre yetkili kılınmış personele ödenebileceği gibi, banka veya PTT aracılığı ile de ödenebilir.

116 ncı maddede öngörülen itiraza ilişkin hüküm saklı kalmak üzere, para cezaları ile mahkemelerce verilen ve sadece hafif para cezalarına ait olan hükümler kesindir.

#### **Tescil plakasına göre tutanak düzenlenmesi**

**MADDE 116-** (Değişik: 25.06.1988-KHK 330/8 md./Değişik: 31.10.1990-3672/7 md.) Trafiki tehlikeye düşürecek, engel olacak şekilde veya yasaklanmış yerlerde park etmiş araçlara veya trafik kural ve yasaklarına aykırı davranışları belirlenmiş bulunan, karayolları ağırlık kontrol mahallerinde işaret, ışık, ses veya görevlilerin ikazına rağmen tartı sistemine girmeden seyrine devam eden ve sürücüsü tespit edilemeyen araçlara, tescil plakalarına göre ceza veya suç tutanağı düzenlenir.

Para cezasının ödenmesi gerektiği hallerde, trafik kaydında araç sahibi olarak görülen kişiye cezayı ödemesi için posta yoluyla tebligat yapılır, bu şekilde tebliğ edilemeyen tutanaklar ilgili tahsil dairesinin ilân asmaya mahsus yerinde liste halinde ilân edilir, ilân tarihini takip eden otuzuncu gün tebligat yapılmış sayılır ve bu cezalar 114 ve 115 inci maddelerde belirtilen şekilde takip ve tahsil olunur. (Değişik: 16.07.2004-5228/59 md.)

Bu şekilde uygulanan cezalar için araç sahipleri cezanın tebliği tarihinden itibaren yedi gün içinde yetkili mahkemeye itiraz edebilirler.

İtiraz ödemeyi ve ödeme ile ilgili süreyi durdurur.

İtiraz üzerinde verilen kararlar kesindir.

(Son fıkra mülga: 03.11.1988-3493/53 md.)

**MADDE 117-** (Mülga: 18.01.1985-KHK 245/16 md.)

#### **Ceza puanı uygulaması, puanlama ve trafik kazası nedeniyle sürücü belgelerinin geri alınması**

**MADDE 118-** Bu Kanunun suç saydığı bir fiilden dolayı haklarında ceza uygulanan sürücülere, aldıkları her ceza için esasları yönetmelikte belirlenen ceza puanları verilir.

Trafik suçunun işlendiği tarihten geriye doğru bir yıl içinde toplam 100 ceza puanını dolduran sürücülerin sürücü belgeleri (2) ay süre ile geri alınır ve eğitime tabi tutulurlar (Değişik: 17.10.1996-4199/37 md.).

Aynı yıl içinde ikinci defa (100) puanı dolduran sürücülerin sürücü belgeleri (4) ay süre ile geri alınarak psiko-teknik değerlendirmeye ve psikiyatri uzmanının muayenesine tabi tutulurlar. Muayene sonucunda sürücülük yapmasına engel hali bulunmayanların belgeleri, süresi sonunda iade edilir (Değişik: 17.10.1996-4199/37 md.).

Bir yıl içinde üç defa (100) ceza puanını dolduran sürücülerin sürücü belgeleri süresiz olarak iptal edilir (Değişik: 17.10.1996-4199/37 md.).

Ölümlü sonuçlanan trafik kazalarına asli kusurlu olarak sebebiyet veren sürücülerin sürücü belgeleri ise (1) yıl süre ile geri alınır (Değişik: 17.10.1996-4199/37 md.).

Ceza puanlarının tespit ve uygulanmasına ait usul ve esaslar yönetmelikte gösterilir.

Bu madde ve diğer ilgili maddelerdeki hükümlere göre sürücü belgeleri geri alınanlardan, geri alma süresi içinde araç kullandığı tespit edilenler, bu Kanunun 36 ncı maddesinin üçüncü fıkrasına göre cezalandırılırlar (Değişik: 25.05.1997-4262/4 md.).

### **İşlenen suçlar nedeniyle sürücü belgelerinin geri alınması ve yerine getirilmesi**

**MADDE 119-** Sürücü belgeleri, belge alındıktan sonra bu Kanunun 41 inci maddesinin (e) bendinde yazılı suçlardan biri ile mahkumiyet halinde süresiz geri alınır (Değişik: 17.10.1996-4199/38 md.).

Diğer cürümlerden mahkumiyet halinde, mahkemece ceza süresini geçmemek üzere geçici olarak sürücü belgelerinin geri alınmasına da karar verilebilir.

Geçici olarak sürücü belgesinin geri alınması, hürriyeti bağlayıcı ceza hükümlerinin infazından sonra yerine getirilir.

### **Zamanaşımı**

**MADDE 120-** Hafif para cezaları dışındaki para cezalarında zaman aşımı süresi beş yıldır.

### **Yönetmelikte yer alacak diğer esaslar**

**MADDE 121-** Para cezalarının tahsilinde ve takibinde uygulanacak esas ve usuller ile kullanılacak makbuzun, suç ve ceza tutanağının şekli ve kullanma esasları ile Bayındırlık Bakanlığı mensuplarından hangi niteliklere sahip kişilerin, hangi şartlarda suç ve ceza tutanağı düzenleyeceği, genel zabıtaya mensup kişilerin bu Kanuna göre düzenleyecekleri tutanaklar hakkında yapılacak işlemler, yetki sınırları, koordinasyon ve işbirliği esasları İçişleri, Maliye ve Bayındırlık Bakanlıklarınca müştereken çıkarılacak yönetmelikte gösterilir.

Makbuz ve tutanaklar Maliye Bakanlığı'na bastırılır ve trafik kuruluşlarına dağıtımı sağlanır.

## **ONUNCU KISIM**

### **Eğitim, Okullar ve Çocuk Eğitimi Parkları**

#### **Trafik eğitimi ve denetimi**

**MADDE 122-** Öğretim kurumları dışında gerçek ve tüzel kişilerin karayolunu kullananların eğitimi ile ilgili çalışmaları, konu ve kapsam yönünden tespiti ve uygulama yönünden denetlemeye, Emniyet Genel Müdürlüğü'nün koordinatörlüğünde Emniyet ve Karayolları Genel Müdürlükleri yetkilidir.

Eğitim çalışmalarının konu ve kapsamı ile uygulama esasları, denetleme usulleri yönetmelikte gösterilir.

#### **Sürücü kursları**

**MADDE 123-**(Değ:18.01.1985-KHK 245/14 md./Değ:28.03.1985-3176/14 md.) Motorlu taşıt sürücüsü yetiştirmek, yetiştirilmiş olanlara sınav sonucu sertifika vermek, trafik ile ilgili öğretim ve eğitim yaptırmak üzere kamu kurumları ile diğer hakiki ve hükmi şahıslara Milli Eğitim Bakanlığı'na ilgili mevzuatına göre sürücü kursları açma izni verilir.

Sürücü kurslarının sürücü belgesi cinslerine göre sıralandırılması, hangi sınıf kursun kimler tarafından açılacağı, öğretim ve eğitim konuları ile metodu, kurs süreleri, kurslar için eğitim ve öğretimde kullanılacak bina, araç, gereç ve teçhizatın nitelik ve niceliği, teminat miktarları, sertifika

sınavlarının esas ve usulleri, sertifika aranmayacak sürücü belgesi sınıfları ve bunların sınavları İçişleri Bakanlığı'nın uygun görüşü üzerine Milli Eğitim Bakanlığı'nca çıkartılan yönetmelikle belirlenir.

Ancak, gerçek ve tüzel kişiler tarafından kurs açılmayan il ve ilçelerde bu kurslar devlet tarafından açılabilir (Değişik: 17.10.1996-4199/39 md.).

Bu madde hükümlerine ve yönetmelikteki şartlara uymadıkları, mülki idare amirlerince görevlendirilen yetkililer veya Milli Eğitim Bakanlığı yetkilileri tarafından tespit edilen kursların sahiplerine, olayın özelliğine göre belirlenecek süre içinde şartlara uymaları yazılı olarak bildirilir. Bu süre içinde şartların yerine getirilmemesi halinde kurs sahipleri 521,00 YTL hafif para cezası ile cezalandırılırlar. Ayrıca, kurs 15 günden az olmamak üzere mülki amirlerce geçici olarak kapatılır. Bu süre 625 sayılı Özel Öğretim Kurumları Kanunu hükümleri uyarınca gerekli işlemler sonuçlandırılıncaya kadar uzatılır (Değişik: 25.05.1997-4262/4 md.).

Belge alınmadan açılan kursların sahipleri 3 aydan 6 aya kadar hafif hapis cezası ve 3.139,00 YTL hafif para cezası ile cezalandırılır. Ayrıca, belge alınmadan açılan kurslar zabıtaca kapatılır (Değişik: 25.05.1997-4262/4 md.).

### **Çocuk trafik eğitim parkları**

**MADDE 124-** Okul öncesi çocuklara ve ilköğretim öğrencilerine trafik bilgisi vermek ve kurallara uyma alışkanlığı kazandırmak amacı ile il özel idareleri ve belediyeler, yeteri sayıda ücretsiz çocuk trafik eğitim parkı yapar ve belediyeler gerçek veya tüzelkişilere de yapma izni verebilir.

Çocuk trafik eğitim parklarının yapılma, açılma, eğitim ve denetim ve çalışma esasları ile diğer hususlar İçişleri, Bayındırlık ve İskan Bakanlıklarının görüşleri alınarak Milli Eğitim Bakanlığı'nca çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir (Değişik: 17.10.1996-4199/40 md.).

### **Okul, radyo ve televizyonlarda trafik eğitimi**

**MADDE 125-** Milli Eğitim Bakanlığı'nca, ilköğretim ve ortaöğretim okullarında ders programlarına eğitim amacı ile zorunlu uygulamalı trafik ve ilk yardım dersleri konulur. Bu dersler için valilik ve kaymakamlıkça yüksek öğrenim görmüş emniyet görevlileri görevlendirilebilir (Değişik: 17.10.1996-4199/41 md.).

Üniversite ve yüksekokullar ile lise ve dengi okullarda, zorunlu trafik, ilk yardım ve motor derslerinden başarılı olanlar, sürücü kurslarında bu derslerden Milli Eğitim Bakanlığı'nca çıkarılacak yönetmelikteki esaslara göre sınava girmek kaydıyla muaf tutulabilir (Değişik: 17.10.1996-4199/41 md.).

Türkiye Cumhuriyeti sınırları içinde yayın yapan ulusal, bölgesel, yerel radyo ve televizyonlar, 3984 sayılı Radyo ve Televizyonların Kuruluş ve Yayınları Hakkında Kanun'un 4 üncü maddesinin, 1 inci fıkrasının (p) bendi gereğince yapacakları haftalık eğitim programlarının en az 30 dakikasını trafik eğitimi ile ilgili programlara ayırmak zorundadırlar. Bu fıkra hükümlerine uymayan ulusal, bölgesel, yerel radyo ve televizyonlar hakkında 13.04.1994 tarih ve 3984 sayılı Radyo ve Televizyonların Kuruluş ve Yayınları Hakkında Kanun hükümleri uygulanır (Değişik: 17.10.1996-4199/41 md./Değişik: 25.05.1997-4262/4 md.).

Silahlı Kuvvetler bünyesindeki birlik ve er eğitimi merkezlerine eğitim amacı ile yeteri kadar trafik dersi konulması Genelkurmay Başkanlığı'nca düzenlenir.

## **ONBİRİNCİ KISIM**

### **Çeşitli Hükümler**

### **Olağanüstü hallerde ve savaşta karayolunda trafiğin düzenlenmesi ve denetimi**

**MADDE 126-** Olağanüstü hallerde ve savaşta karayolunun kullanılması, trafiğin düzenlenmesi ve yönetimi esasları Genelkurmay Başkanlığı'nın görüşü alınarak yönetmelikte gösterilir.

Barışta, bu düzenleme ve yönetimi denemek için yapılacak manevra ve tatbikatlarda Genelkurmay Başkanlığı'nın istemi üzerine özel uygulamalar yapılabilir.

**MADDE 127-** (Mülga: 18.01.1985-KHK 245/16 md.)

### **Terk edilen, hasara uğrayan veya uzun süre park edilen araçlar**

**MADDE 128-** Yolu kullananları uzun süre etkileyecek şekilde park edilmiş, terk edilmiş veya hasara uğramış araçların kaldırılıp götürülmesine trafik zabıtası yetkilidir.

### **Trafik hizmetleri geliştirme fonu**

**MADDE 129-** (Mülga: 21.02.2001-4629/6-g)

### **İlgili bakanlık ve kuruluşlarla işbirliğini sağlama**

**MADDE 130-** Bu Kanunun uygulanmasında trafik hizmetleri açısından İçişleri Bakanlığı ile işbirliği içinde çalışması gereken ilgili bakanlık ve kuruluşlarla belediyelerin görev, yetki ve sorumluluklarının esasları, işbirliğini sağlayacak biçimde yönetmelikle düzenlenir.

### **Kağıtların ve plakaların basım ve dağıtımı ile ilgili gelirden pay ayrılması**

**MADDE 131-** (Değişik: 19.04.1989-3538/2 md.) Trafik şube veya bürolarında ve Milli Eğitim Bakanlığı'nca açılma izni verilmiş motorlu taşıt sürücüleri kurslarında, iş sahipleri ve kursiyerlerce verilmesi ve kullanılması lüzumlu basılı kağıtlarla, plakaların cins ve neveleri İçişleri Bakanlığı ile Bayındırlık Bakanlığı'nca tespit edilir.

Basılı kağıtlar ile plakalar, Türkiye Şoförler ve Otomobilciler Federasyonu'nca bastırılır ve maliyetleri nazari itibaren alınmak suretiyle İçişleri Bakanlığı ile Bayındırlık ve İskan Bakanlığı ve Türkiye Şoförler ve Otomobilciler Federasyonu'nca birlikte tespit edilecek bedel mukabilinde, il merkezlerinde veya kuruluşu bulunan ilçelerde, adı geçen federasyonca İçişleri Bakanlığı'nın tespit edeceği esaslara göre verilir.

Basılı kağıtlar ve plakaların tespit edilen bedel üzerinden satışının federasyona sağladığı net gelirin % 60'ı, her yıl şubat ayı sonuna kadar İçişleri Bakanlığı Merkez Saymanlığı hesabına yatırılır. Yatırılan bu miktarlar, Emniyet Genel Müdürlüğü hizmetlerinde kullanılmak üzere, Maliye Bakanlığınca bir yandan bütçeye özel gelir, diğer yandan Emniyet Genel Müdürlüğü bütçesinde mevcut tertiplere ödenek yada açılacak özel tertiplere özel ödenek kaydedilir. Ad ve/veya soyad veya tescil edilmiş ticari unvan ihtiva eden plaka satışlarından elde edilen gelirler ile emniyet hizmetleri karşılığında tahsil edilmeleri Maliye Bakanlığınca uygun görülen diğer hizmet gelirleri hakkında da bu fıkra hükümleri uygulanır. (Değişik: 21.02.2001-4629/6-g)

Basılı kağıtlardan, 210 sayılı Değerli Kağıtlar Kanunu kapsamına giren sürücü belgeleri Maliye Bakanlığı'nın görüşü alınarak Emniyet Genel Müdürlüğü'nce bastırılır. Sürücü belgelerinin değerli kağıt bedeli Emniyet Genel Müdürlüğü'nce Maliye Bakanlığı'na ödenir.

Sürücü Belgelerinin bedeli dışında kalan hizmet ve malzemenin karşılığı olan ücretler, İçişleri Bakanlığı ile Bayındırlık ve İskan Bakanlığı ve Türkiye Şoförler ve Otomobilciler Federasyonu'nca birlikte tespit edilir. Sürücü belgelerinin verilmesi ve yenilenmesi hizmetlerinden elde edilen gelirin tamamı Türk Polis Teşkilatı Güçlendirme Vakfı'na aittir. Buna dair usul ve esaslar ile diğer hususlar İçişleri Bakanlığı'nca belirlenir.

### **Bilgi işlem merkezinin faaliyeti**

**MADDE 132-** Araçların, sürücülerin ve trafik suçu işleyenlerin sicilleri bunlara ait hukuki ve teknik değişiklikler ile diğer gerekli ve istatistiki bilgilere ait kayıtlar ve hizmetler Emniyet Genel Müdürlüğü bünyesindeki Bilgi İşlem Merkezi tarafından tutulur ve yürütülür.

### **Araçların trafiğe çıkarılmalarında kısıtlama ve yasaklamalar**

**MADDE 133-** Trafiğin ve karayolu yapısının büyük ölçüde etkilendiği karayollarında ikili ve çok taraflı anlaşma hükümleri saklı kalmak üzere, uluslararası transit ve yurt içi taşımalar belirli gün ve saatlerde kısıtlanabilir veya yasaklanabilir.

Kısıtlama ve yasaklamalar Bayındırlık, Gümrük ve Tekel ve Ulaştırma Bakanlıklarının görüşü alınarak İçişleri Bakanlığı'nca tespit ve ilan edildikten sonra uygulanır.

### **Okul geçidi grevlisi**

**MADDE 134-** Okul geçitlerinde, trafik zabıtasınca verilmiş belgesi bulunan ve özel kıyafet veya işaret taşıyan kişiler, görev sırasında trafik yönetimi açısından görevli kişilerin yetkilerine sahiptir.

Okul geçitlerinde görevli olarak çalışabileceklerde aranacak nitelikler, bunların hangi şartlarda, zaman ve sürelerle görev yapacakları, kıyafetleri veya taşıyacakları işaretler ile diğer hususlar yönetmelikte belirtilir.

Okul geçidi görevlisinin talimatına uymayanlar hakkında, duyuru üzerine trafik zabıtasınca eylemine uyan madde hükmüne göre işlem yapılır.

### **Yönetmelikler**

**MADDE 135-** Bu Kanunla ilgili Karayolları Trafik Yönetmeliği, ilgili bakanlıkların görüşü alınmak suretiyle İçişleri Bakanlığı'nın koordinatörlüğünde, Bayındırlık ve Ulaştırma Bakanlıklarınca müştereken, bu Kanunda çıkarılması öngörülen diğer yönetmelikler ilgili bakanlıklarca kanunun yayımı tarihinden itibaren bir yıl içinde çıkarılır ve Resmi Gazete'de yayımlanır.

## **ONİKİNCİ KISIM**

### **Ek Maddeler ve Geçici Hükümler**

#### **Ticari taşıt kullanma belgesi**

**EK MADDE 1-** (Mülga: 10.05.2006-5495/4 md.)

#### **Araçların tescil edildikleri amacın dışında kullanılması**

**EK MADDE 2-** (Ek: 17.10.1996-4199/43 md./Değişik: 25.05.1997-4262/4 md.) Araçlarını motorlu araç tescil ve trafik belgesinde gösterilen maksadın dışında kullananlar ile sürülmesine izin veren araç sahipleri 416,00 YTL para cezası ile cezalandırılırlar.

Ayrıca araç 15 gün süre ile trafikten men edilir.

#### **Trafik suçlarına ilişkin cezalar**

**EK MADDE 3-** (Ek: 17.10.1996-4199/43 md./Değişik: 25.05.1997-4262/5 md.) 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunundaki fiiller için her takvim her takvim yılı başından geçerli olmak üzere önceki yılda uygulanan mutlak ceza tutarları, o yıl için Vergi Usul Kanunu hükümleri uyarınca tespit ve ilan olunan yeniden değerlendirme oranında arttırılır.

Bu suretle hesaplanacak ceza tutarlarında 100.000 liraya kadar olan kesirler dikkate alınmaz.

Bu Kanun hükümlerine göre faillere uygulanan hafif para cezaları tecil edilemez.

Bir fiil 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununun idari para cezasını gerektiren muhtelif yasaklarını ihlal eder nitelikte ise faile, en ağır idari para cezası uygulanır.

#### **Trafik kazalarına karışan otobüs firmalarının adlarının teşhiri**

**EK MADDE 4-** (Ek: 17.10.1996-4199/43 md.) Karayollarında yolcu taşımacılığı yapan otobüs ve benzeri taşıtların karışmış olduğu ölümlü trafik kazası sonuçlarının, kusurlu araç veya araçları kullanan sürücü ve araca ait plaka numaraları ile birlikte otobüs firmasının unvanının, televizyon ve basın organları aracılığı ile kamuoyuna görüntülü ve yazılı olarak kusur oranlarından söz edilmeksizin ilanı, sırrın ifşası ve ticari itibarın ihlali sayılmaz.

**EK MADDE 5-** (Ek: 17.10.1996-4199/43 md.) Araçlarını ticari amaçla kullanmak üzere tescil ettirmek isteyen araç sahipleri yönetmelikte belirtilen şartlara uymak, bilgi ve belgeleri sağlamak zorundadırlar.

#### **Fahri trafik müfettişliği**

**EK MADDE 6-** (Ek: 17.10.1996-4199/43 md.) Sürücülerin trafik kurallarına uyup uymadığını denetlemekle sorumlu olan yetkililere yardımcı olmak üzere Karayolu Trafik Güvenliği Kurulu'nca önerilen ve Karayolu Trafik Güvenliği Üst Kurulu'nca uygun görülen kişilere, valilerce "fahri trafik müfettişliği" görevi verilir.

Fahri trafik müfettişleri; 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun suç saydığı fiilleri işleyenler hakkında işlem yapılması amacıyla, Emniyet Genel Müdürlüğü'nce kendilerine verilen tutanağı düzenlemek ve bunları aracın tescilli olduğu trafik kuruluşuna gönderilmek üzere en geç bir hafta içerisinde herhangi bir trafik kuruluşuna teslim etmek zorundadırlar.

Fahri trafik müfettişleri, İçişleri Bakanlığı'nın belirleyeceği esas ve usullere göre eğitime tabi tutulabilirler.

Bu hizmet fahri ve ücretsizdir.

Görevini kötüye kullandığı tespit edilen fahri trafik müfettişleri iki aydan altı aya kadar hafif hapis cezası ile cezalandırılırlar. Yargılamaları tabi oldukları esaslara göre yapılır.

Ayrıca belgeleri iptal edilir.

Fahri trafik müfettişlerinin yetki ve sorumlulukları ile diğer usul ve esaslar İçişleri Bakanlığı'nca çıkarılacak yönetmelikte belirlenir.

**EK MADDE 7-** (Ek: 17.10.1996-4199/43 md.) Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte Emniyet Genel Müdürlüğü, Trafik Uygulama ve Denetleme Dairesi Başkanlığı, Trafik Planlama ve Destek Dairesi Başkanlığı ve Trafik Eğitim ve Araştırma Dairesi Başkanlığı kurulur. Yeni kurulan bu daire başkanlıkları trafik hizmetlerinden sorumlu Genel Müdür Yardımcısına bağlı olarak görev yapar.

Bu daire başkanlıklarına ve Kriminal Polis Laboratuvarları Daire Başkanlığı ile Trafik Araştırma Merkezi'ne ilişkin ekli listede yer alan kadrolar ihdas edilerek 14.12.1983 tarih ve 190 sayılı Kanun Hükmündeki Kararnameye ekli Emniyet Genel Müdürlüğü Merkez Teşkilatı'na ait (1) sayılı cetvele eklenmiş ve Trafik Dairesi Başkanlığı kadrosu iptal edilmiştir.

#### **Sigortalılar bilgi merkezi**

**EK MADDE 8-** (Ek: 17.10.1996-4199/43 md.) Türkiye Sigorta ve Reasürans Şirketleri Birliği nezdinde, zorunlu mali sorumluluk sigortası yaptıranlar ile sigorta yaptırılan araçlara ait bilgilerin tutulacağı bir bilgi merkezi oluşturulur.

Sigorta şirketlerince gönderilecek bu bilgilerin kapsamı ile gönderme sürelerine, bu bilgilerden sigorta şirketleri ile sigorta eksperlerinin yararlanmasına ve derlenecek istatistiklerin yayımlanmasına ilişkin usul ve esaslar Hazine Müsteşarlığı'nın uygun görüşü alınarak Türkiye Sigorta ve Reasürans Şirketleri Birliği'nce belirlenir.

Birlik, elde ettiği bilgileri, trafikten men edilecek araçların tespitinde kullanmak üzere İçişleri Bakanlığı'nın emrine hazır tutar veya gerekli gördüğü birimlerine iletir.

Sigorta şirketleri, sigortasını yaptırmamış işletenleri tespit amacıyla zorunlu mali sorumluluk sigortası poliçeleri ile ilgili olarak İçişleri Bakanlığı'nca istenilecek bilgileri vermek zorundadırlar.

Bu maddeye aykırı hareket eden sigorta şirketleri hakkında 101 inci maddedeki cezalar uygulanır.

**EK MADDE 9-** (Ek: 17.10.1996-4199/43 md.) Tutanakların tutulması sırasında uyulacak esas ve usuller, tarafların haklarının eşitlik ilkesine uygun şekilde korunmasını esas alan, İçişleri Bakanlığı'nca çıkarılacak yönetmelikte düzenlenir.

**EK MADDE 10-** (Ek: 17.10.1996-4199/43 md.) Karayollarının yapım, bakım ve işletmesinden sorumlu olan tüm kamu ve özel kuruluşların projelerini yapan ve uygulayan yetkili ve sorumlu kişiler, çağdaş ilim ve teknik esaslarına uymak ve uygulamak konusunda, Karayolu Trafik Güvenliği Kurulu'nun önerilerini kuruluş kanunlarına uygun olacak şekilde değerlendirmek zorundadırlar.

**EK MADDE 11-** (Ek: 17.10.1996-4199/43 md.) Bu Kanunun 114 üncü maddesinin 1 inci fıkrasında belirtilen suç veya ceza tutanağını tanzim ile görevlendirilenlerin ika edecekleri suçlardan Türk Ceza Kanunu'nun 181, 209, 211, 212, 228, 240 ıncı maddelerinde yazılı fiilleri yapanlar hakkında belirtilen maddelerde geçen cezalar yarı nispetinde artırılarak hükmolunur ve bu suçları işleyenlerin meslekle ilişkileri kesilir.

**EK MADDE 12-** Konaklama yerleri ve belediye mücavir alanları hariç olmak üzere, otoyollarda ve Devlet karayollarında yapılacak ve açılacak yapı ve tesislerde alkollü içki satılmasına izin verilmez (Değişik: 08.01.2003-4785/5 md.).

**EK MADDE 13-** (Ek: 08.03.2000-4550/3 md.) Bu Kanunda yazılı suçlardan 48 inci maddede gösterilen “alkollü araç kullanmak” suçunu birinci ve ikinci defasında işlemek, 51 inci maddenin üçüncü fıkrasında geçen “bir yıl içinde hız sınırını 5 defa ihlal etmek”, 118 inci maddenin ikinci ve üçüncü fıkralarında yazılı “100 ceza puanını doldurmak” suçlarından birinin tespiti halinde, sürücü belgelerinin geçici olarak geri alınması işlemlerine bu Kanunun 6 ncı maddesinde sayılan trafik görevlileri yetkilidir.

**EK MADDE 14-** (Ek:21.04.2005-5335) Buluntu olması nedeniyle veya bu Kanun hükümleri gereğince trafikten men edilerek alıkonulan, ancak sahipleri tarafından altı ay içinde teslim alınmayan veya aranmayan araçlar Hazinece satılarak, bedelleri emanet hesabına alınır. Bu araçların maliklerinden adresi bilinenlere, satışından önce tebligat yapılır.

Satıldığı tarihten itibaren beş yıl içinde müracaat halinde emanet hesabındaki bedeller, işlemler sırasında yapılan masraflar düşüldükten sonra ilgililerine iade edilir. Beş yıl içinde herhangi bir müracaatın olmaması halinde söz konusu bedeller Hazineye irat kaydedilir.

### **Geçici Hükümler**

**GEÇİCİ MADDE 1-** 6085 Sayılı Karayolları Trafik Kanunu’na ve bu Kanuna göre verilen araçlara ait belgelerle şoför ehliyetnameleri ve sürücü belgelerinin değiştirilip yenilenmesi, bilgi işlem merkezi hizmete konulduktan sonra yönetmelikte belirtilen usul, esas ve şartlara göre yapılır. Bu işlemlere İçişleri Bakanlığı’nın tespit ve ilan edeceği tarihte başlanır ve iki yıl içinde tamamlanır.

Bu değiştirme ve yenilemeler harca tabi değildir.

İki yıllık süre sonunda değiştirilmeyen, araçlara ait belgelerle şoför ehliyetnameleri ve sürücü belgeleri, değiştirilinceye kadar geçersiz sayılır.

Geçersiz belgelerle araç kullanılması veya aracın trafiğe çıkarılması halinde şoför ve sürücüler araç kullanmaktan ve bu araçlar trafikten men edilir.

**GEÇİCİ MADDE 2-** 6085 Sayılı Karayolları Trafik Kanunu’na göre verilmiş olan şoför ehliyetnameleri değiştirilinceye kadar;

a) Amatör ve profesyonel şoför ehliyetnamesi sahipleri bu Kanunun 38 inci maddesinde belirtilen (B) sınıfı sürücü belgesi ile kullanılan araçları,

b) Ağır vasıta ehliyetname sahipleri ise bu Kanuna göre;

(C) ve (D) sınıfı sürücü belgesi ile kullanılan araçları ve en az iki yıllık ağır vasıta ehliyetnamesi sahibi olmak şartıyla da (E) sınıfı sürücü belgesi ile kullanılan araçları,

Kullanabilirler.

**GEÇİCİ MADDE 3-** Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce edinilmiş ve çeşitli nedenlerle tescili yapılmamış tarımda kullanılan lastik tekerlekli traktörlerin tescili, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten başlayarak bir yıl içinde, tescil için başvuruların aracın sahibi olduklarını kanıtlayan bir belge vermeleri şartı ile yapılır.

Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce satışı yapılmış olan araçların trafikte ve vergi kaydında maliki olarak görünen eski sahipleri, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten bir yıl içinde, noterlikçe düzenlenen satış belgesi ile trafik bürosuna başvurduklarında, yeni malikin de beraber başvurusu veya muvafakati aranmaksızın trafik kaydı ve trafiğin duyurusu ile de vergi kaydı yeni maliki adına devir edilir. Satışlar zincirleme devam etmiş ise bu işlemlerde ayrıca zincirleme devam edebilir.

Bu şekilde yapılan tescillerde taşıt alım vergisinin alıcı tarafından ödenmemiş olması halinde işlemi yapan tescil memurları 1318 sayılı Finansman Kanunu’nun 10’uncu maddesine göre sorumlu tutulmazlar.

**GEÇİCİ MADDE 4-** 6085 Sayılı Karayolları Trafik Kanunu gereğince işleme konan para cezalarının takip ve sonuçlandırılmasına bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra da anılan kanun hükümlerine göre devam olunur.

**GEÇİCİ MADDE 5-** Bu Kanunun 42 nci maddesinin birinci fıkrası uyarınca sınavların trafik zabıtasınca yapılmasına, Kanunun yayımı tarihinden itibaren en geç bir ay içinde başlanır. Sınavların trafik zabıtasınca yapılmasına başlanıncaya kadar 6085 sayılı Kanun uyarınca görev yapmakta olan sınav komisyonlarının görev ve yetkileri devam eder.

Sürücü belgesi alacakların sınavlarının 42 nci maddeye göre sürücü kurslarında yapılmasına ve sürücü adaylarından 41 inci maddenin (c) fıkrası gereğince herhangi bir sürücü kursunu başarı ile bitirdiklerini belgeleyen sertifika istenmesine, 01.01.1987 tarihinde başlanır (Ek fıkralar: 18.01.1985-KHK 245/15 md./Değişik: 28.03.1985-3176/15 md.).

42 nci maddenin (a) bendi hükümlerine göre sürücülerin sınavlarının sürücü kurslarında yapılmasına ve sürücü adaylarından sertifika istenmesine başlanacağı tarihe kadar, 6085 sayılı Kanuna göre şoför ehliyetnamesi ve bu Kanuna göre de, sürücü belgesi alacak olanların sınavları aşağıdaki esaslara göre trafik zabıtası personeli tarafından;

1. Bu Kanunun ilgili maddelerinin yürürlük tarihine kadar 6085 sayılı Kanuna göre çıkarılmış bulunan yönetmelikteki esas ve usullere göre,

2. Bu Kanunun ilgili maddelerinin yürürlük tarihinden itibaren ise sürücü sınavları 42 nci maddenin (c) fıkrası hükümleri gereğince çıkarılan yönetmelikte belirtilen esas ve usullere göre, Yapılır.

**GEÇİCİ MADDE 6-** Taksimetrelerin hangi il ve ilçelerde hangi tarihten itibaren, takoğrafların, öncelikle hangi cins araçlarda hangi tarihten itibaren kullanılacağına ilişkin esaslar yönetmelikte gösterilir.

**GEÇİCİ MADDE 7-** (Ek: 18.11.1986-3321/2 md.) Kamu kurum ve kuruluşlarınca bu Kanunun yürürlük tarihinden önce yük naklettirmek amacıyla yapılan mukavelelerle ilgili fiyat farkı dahil her türlü düzenleme yapmaya Ekonomik İşler Yüksek Koordinasyon Kurulu yetkilidir.

**GEÇİCİ MADDE 8-** (Ek: 03.11.1988-3493/56 md.) Şoför ehliyetnameleri ve sürücü belgeleri değiştirilip yenileninceye ve sürücü sicillerine ait kayıtlar Bilgi İşlem Merkezi'ne aktarıncaya kadar, bu Kanunun 118 inci maddesinde öngörülen ceza puanı uygulaması, Emniyet Genel Müdürlüğü'nün birimleri tarafından, Yönetmelikte gösterilen usul ve esaslara göre yapılır.

Ceza puanı uygulamasına İçişleri Bakanlığı'nın tespit ve ilan edeceği tarihte başlanır.

**GEÇİCİ MADDE 9-** (Ek: 17.10.1996-4199/46 md.) Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce edinilmiş ve çeşitli sebeplerle tescili yapılmamış olan tarımda kullanılan lastik tekerlekli traktörler ile varsa bunlara ait römork ve yarı römorklar ile motorlu bisiklet ve motosikletlerin tescil işlemleri bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bir yıl içinde tamamlanır. Bu süre gerektiğinde İçişleri Bakanlığı'nca bir yıla kadar uzatılabilir.

**GEÇİCİ MADDE 10-** (Ek: 17.10.1996-4199/46 md.) Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce satışı yapılmış olan araçların trafikte ve vergi kaydında malik olarak görülen eski sahiplerinin, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bir yıl içinde noterlikçe düzenlenen satış belgesi ile trafik şube veya bürolarına müracaatları halinde, önceki malik adına olan kayıt ve tescil işlemi silinerek son malik adına kayıt ve tescil işlemi yapılır. Ayrıca bu işlem, ilgili vergi dairesine bildirilir.

**GEÇİCİ MADDE 11-** (Ek: 17.10.1996-4199/46 md.) 2918 Sayılı Kanunun bu Kanunla değiştirilen hükümlerinde öngörülen yönetmelikler, kanunla görev verilen bakanlık veya kuruluşlarca, diğer yönetmelikler ilgili bakanlıkların görüşü alınarak İçişleri Bakanlığı'nca, bu Kanunun yayımı tarihinden itibaren 6 ay içerisinde çıkarılır.

Bu Kanunun 108 inci maddesinde sözü edilen yönetmelik bu Kanunun yayımlandığı tarihten itibaren 6 ay içinde yürürlüğe konulur. Bu Yönetmelik yürürlüğe girinceye kadar, garanti fonu uygulamasına ilişkin yürürlükte bulunan yönetmelik hükümlerinin uygulanmasına devam olunur.

**GEÇİCİ MADDE 12-** (Ek: 17.10.1996-4199/46 md.) Emniyet Genel Müdürlüğü'nün teşkilat ve kuruluşu, bu Kanun esaslarına göre yeniden düzenleninceye ve bu düzenleme gereğince genel hükümlere göre yeni kadro tespit ve ihdas edilinceye kadar, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte uygulanmakta olan mevcut kadroların kullanılmasına devam olunur.

**GEÇİCİ MADDE 13-** (Ek: 17.10.1996-4199/46 md.) Bu Kanun ile yapılan yeni düzenleme sebebi ile kadro ve unvanları değişmeyenler yeni kadrolarına atanmış sayılırlar. Kadro ve görev unvanları değişenler veya kaldırılanlar yeni bir kadroya atanıncaya kadar durumlarına uygun işlerde görevlendirilirler ve eski kadrolarına ait aylık, ek gösterge ve her türlü hakları yeni görevlerinde kaldıkları sürece şahıslarına bağlı olarak saklı tutulur.

**GEÇİCİ MADDE 14-** (Ek: 17.10.1996-4199/46 md.) Emniyet Genel Müdürlüğü, teşkilatını en geç 6 ay içinde bu Kanuna uygun hale getirir.

**GEÇİCİ MADDE 15-** (Ek: 17.10.1996-4199/46 md.) Bu Kanunun yayımından başlayan ilk iki aylık sürede, Türkiye Cumhuriyeti sınırları içinde yayın yapan ulusal, bölgesel, yerel radyo ve televizyonlar, 3984 sayılı Radyo ve Televizyonların Kuruluş ve Yayınları Hakkında Kanun'un 4 üncü maddesinin, 1 inci fıkrasının (p) bendi gereğince yapacakları haftalık eğitim programlarının en az 2 saatini bu Kanunun getirdiği değişikliklerin tanıtımına ayırmak zorundadırlar.

**GEÇİCİ MADDE 16-** (Ek: 25.05.1997-4262/geçici 1 md./Değişik: 08.03.2000-4550/4 md.) 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununun 41 inci maddesinin 4199 sayılı Kanunla değişik (b) bendinde öngörülen A1, A2, B, C, D ve E sınıfı sürücü belgesi alacak olanlarda aranan en az ortaokul veya sekiz yıllık temel eğitimi bitirmiş bulunmaları şartı, 31.12.2004 tarihine kadar aranmaz. İlkokul mezunu olmaları yeterli sayılır.

**GEÇİCİ MADDE 17-** Kanunun ek 12 nci maddesi kapsamına giren ve daha önce yapılmış veya açılmış yapı ve tesislerde bu Kanunun yayımı tarihinden itibaren bir yıl içinde ek 12 nci maddede belirtilen yükümlülükler yerine getirilir. (Ek: 08.01.2003-4785/5 md.)

**GEÇİCİ MADDE 18-** Araç muayenesi ile ilgili olarak Karayolları Genel Müdürlüğüne verilen hizmet, yetkilendirilen gerçek veya tüzel kişilerce faaliyete geçirilinceye kadar devam eder. Karayolları Genel Müdürlüğü tarafından yapılan muayeneler için 35 inci maddede belirtilen muayene ücreti ile bu ücretin genel katma değer vergisi oranı kadar fazlasından oluşan tutar, Teknik Muayene Harcı olarak vergi dairelerince tahsil edilir. Bu harç hakkında 492 sayılı Harçlar Kanunu hükümleri uygulanır. (Ek: 16.07.2004-5228/47 md.)

**GEÇİCİ MADDE 19 – (İlave: 10.05.2006-5495/5 md.) Araçların ağırlık kontrollerini yapmak veya yaptırmak ve aykırı görülen hususlar ile ilgili olarak Karayolları Genel Müdürlüğüne verilen hizmet, Ulaştırma Bakanlığınca veya yetkilendirilen gerçek veya tüzel kişilerce yapılmak üzere faaliyete geçirilinceye kadar devam eder."**

**GEÇİCİ MADDE 20-** (İlave: (5537/05.07.2006/26219) 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununun 41 inci maddesinin (b) bendinde öngörülen A1,A2,B,C,D ve E sınıfı sürücü belgesi alacak olanlardan aranan en az ortaokul ve veya sekiz yıllık temel eğitimi bitirmiş bulunmaları şartı, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren beş yıl süreyle aranmaz. İlkokul mezunu olmaları yeterli sayılır.

**EK GEÇİCİ MADDE-** Trafik hizmetlerinin yurt sathında yürütülmesi için gerekli personel, araç ve gereçler Emniyet Genel Müdürlüğünce 2 yıl içinde sağlanır (27.08.1991-3759/2 md.).

**GEÇİCİ MADDE 3-** 1.1.2005 tarihinden önce tebliğ edilen trafik ceza tutanaklarına 2918 sayılı Kanunun bu Kanunla değişmeden önceki 115 inci maddesi hükmü uygulanır. (Ek: 16.07.2004-5228/60 md.)

## **ONÜÇÜNCÜ KISIM**

### **Kaldırılan Hükümler, Yürürlük ve Yürütme**

#### **Yürürlükten kaldırılan ve uygulanmayan hükümler**

**MADDE 136-** (Değişik:17.10.1996-4199/47 md.) 765 sayılı Türk Ceza Kanunu'na 3506 sayılı kanunla eklenen ek maddeler ile bu maddelerde değişiklik yapan diğer kanunlardaki para cezalarının hesaplanmasına ilişkin hükümler 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun suç saydığı fiilleri işleyenler hakkında uygulanmaz.

2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'ndaki eylemler için öngörülen cezalar yürürlükten kaldırılmış olup, 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'ndaki eylemlere bu Kanunla eklenen Ek 3 üncü madde hükümleri uygulanır.

2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 5/b-3, 7/c ve 39/c-4, 42/c maddeleri ile 765 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun Ek 2 nci maddesine 3756 sayılı Kanunla eklenen ikinci fıkrası yürürlükten kaldırılmıştır.

#### **Yürürlük**

**MADDE 137-** Bu Kanunun;

- a) 42 nci maddesinin birinci fıkrası ile 51, 68, 135 ve Geçici 5 inci maddeleri yayımı tarihinde,
- b) 118 ve 132 nci maddeleri, bilgi işlem merkezi faaliyete başladıktan ve geçici 1 inci maddesindeki işlemler tamamlandıktan sonra,
- c) Diğer maddeleri de bu Kanunun yayımı tarihinden 20 ay sonra (Değişik: 16.10.1984-3058/2 md.),

Yürürlüğe girer.

#### **Yürütme**

**MADDE 138-** Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

## **18.10.1983 TARİHLİ VE 2918 SAYILI KARAYOLLARI TRAFİK KANUNUNA ÇEŞİTLİ TARİHLERDEKİ KANUNLAR İLE EKLENEN GEÇİCİ MADDELER**

#### **1) 28.03.1988 Tarihli ve 3176 Sayılı Kanunun Geçici Maddesi**

**GEÇİCİ MADDE-** 02.02.1984 Tarihli ve 2977 sayılı İdari Usul ve İşlemlerin Yeniden Düzenlenmesi ile ilgili Yetki Kanunu ile Bakanlar Kuruluna verilen Kanun Hükmünde Kararname çıkarma yetkisi, 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu için adı geçen Kanunla verilen süre bitimine kadar geçerlidir.

#### **2) 25.06.1988 Tarihli ve 330 Sayılı KHK'nın Geçici Maddesi**

**GEÇİCİ MADDE-** Bu Kanun Hükmünde Kararnamenin yürürlük tarihine kadar tescili yapılmamış olan motorlu bisiklet ve motosikletlerin tescili, iki yıl içinde müracaat etmek ve aracın sahibi olduğunu belgelemek şartı ile yapılır.

Bu şekilde yapılan tescillerde taşıt alım vergisinin alıcı tarafından ödenmemiş olması halinde, işlemi yapan tescil memurları 1318 sayılı Finansman Kanunu'nun 10 uncu maddesine göre sorumlu tutulmazlar.

Bu maddenin uygulanmasına dair usul ve esaslar İçişleri Bakanlığı'nca belirlenir.

### **3) 03.11.1988 Tarihli ve 3493 Sayılı Kanunun Geçici Maddesi**

**GEÇİCİ MADDE-** Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce 6831, 1475, 2918 ve 2926 sayılı Kanun hükümlerine muhalefetten açılan ve devam eden davalardan, kanunların değiştirilen hükümlerine göre mahkemelerin görev alanı dışına çıkarılan suçlarla ilgili olanlar hakkında görevsizlik kararı verilir, varsa tutuklular derhal tahliye edilir. Kararın bir örneği ve tutanak ilgisine göre mahallin en büyük mülki amirine, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Bölge Müdürüne, Bağ-Kur İl Müdürüne, İl Emniyet Müdürlüğüne veya İlçe Emniyet Amirliğine veya Orman Bölge Şefliğine gönderilir.

Bu makamlar, evrakın ilgilileri hakkında tutanaklarında yazılı suçlarının Kanunun değişikliğinden önceki cezalarından sadece para cezasının asgari haddini uygulamak suretiyle karar verirler. Verilecek para cezasından, aynı suçtan dolayı tutuklu kalınan süreler 647 sayılı Cezaların İnfazı Hakkında Kanun'un 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının birinci bendinde kabahatler için gösterilen asgari hadde göre hesap edilerek mahsup edilir. Para cezaları 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre tahsil olunur.

Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce 6831, 1475, 2918 ve 2926 sayılı Kanunların değiştirilen hükümlerine göre mahkemelerin görev alanı dışına çıkarılan suçlardan dolayı kesinleşmiş ve henüz yerine getirilmemiş mahkumiyet kararlarının sadece para cezasına ilişkin kısımları infaz olunur ve hükümlü olanlar ise derhal tahliye edilir. İnfaz edilecek para cezasından, aynı suçtan dolayı tutuklu ve hükümlü kalınan süreler 647 sayılı Cezaların İnfazı Hakkında Kanun'un 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının birinci bendinde kabahatler için gösterilen asgari hadde göre hesap edilerek mahsup edilir.

### **4) 19.04.1989 Tarihli ve 3538 Sayılı Kanunun Geçici Maddeleri**

**GEÇİCİ MADDE 1-** 2918 Sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun yürürlüğe girdiği tarihten önce edinilmiş ve çeşitli sebeplerle tescili yapılmamış olan tarımda kullanılan lastik tekerlekli traktörler ile varsa bunlara ait römorkların tescil işlemleri bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bir yıl içinde tamamlanır. Bu süre gerektiğinde İçişleri Bakanlığı'nca bir yıla kadar uzatılabilir.

**GEÇİCİ MADDE 2-** 2918 Sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun yürürlüğe girdiği tarihten önce satışı yapılmış olan araçların trafikte ve vergi kaydında maliki olarak görünen eski sahipleri, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren iki yıl içinde, noterlikçe düzenlenen satış belgesi ile trafik bürosuna başvurduklarında, yeni maliki adına, beraber başvurusu veya muvafakati aranmaksızın trafik kaydı ve trafiğin duyurusu ile de vergi kaydı devir edilir. Satışlar, zincirleme devam etmiş ise bu işlemler de aynen zincirleme devam eder.

Bu şekilde yapılan tescillerde taşıt alım vergisinin alıcı tarafından ödenmemiş olması halinde işlemi yapan tescil memurları 1318 sayılı Finansman Kanunu'nun 9 uncu maddesine göre sorumlu tutulmazlar.

### **5) 31.10.1990 Tarihli ve 3672 Sayılı Kanunun Geçici Maddesi**

**GEÇİCİ MADDE-** Bu Kanunun yürürlük tarihine kadar tescili yapılmamış olan motorlu bisiklet ve motosikletlerin tescili, iki yıl içinde müracaat etmek ve aracın sahibi olduğunu belgelemek şartı ile yapılır.

Bu şekilde yapılan tescillerde taşıt alım vergisinin alıcı tarafından ödenmemiş olması halinde, işlemi yapan tescil memurları 1318 sayılı Finansman Kanunu'nun 10 uncu maddesine göre sorumlu tutulmazlar.

Bu maddenin uygulanmasına dair usul ve esaslar İçişleri Bakanlığı'nca belirlenir.

**GEÇİCİ MADDE 1-** (İlave: 10.05.2006-5495/5 md.) Bu Kanunda geçen "Türk Lirası" ibaresi karşılığında, uygulamada 28/1/2004 tarihli ve 5083 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Devletinin Para Birimi Hakkında Kanun hükümlerine göre ülkede tedavülde bulunan para "Yeni Türk Lirası" olarak adlandırıldığı sürece bu ibare kullanılır.

**1 SAYILI LİSTE**  
**(1) SAYILI CETVEL**  
**(Değişik:17.10.1996-4199)**

**KURUMU : EMNİYET GENEL MÜDÜRLÜĞÜ**  
**TEŞKİLATI : MERKEZ**

**İHDAS EDİLEN KADROLAR**

**SERBEST TUTULAN**  
**KADRO KADRO**

**SINIFI: ÜNVANI : DERECESİ: ADEDİ: ADEDİ: TOPLAM:**

E.H.S	Trafik Uygulama ve Denetleme Dairesi Başkanı	1	1	1
E.H.S	Trafik Planlama ve Destek Dairesi Başkanı	1	1	1
E.H.S	Trafik Eğitim ve Araştırma Dairesi Başkanı	1	1	1
E.H.S	Daire Başkan Yardımcısı	1	6	6
E.H.S	Şube Müdürü	1	12	12
E.H.S	Trafik Araştırma Merkezi Müdürü	1	1	1
E.H.S	Kriminal Laboratuvar Müdürü	1	20	20
T.H.S	Mühendis	2	4	4
T.H.S	Mühendis	5	5	5
T.H.S	Şehir Plancısı	2	1	1
T.H.S	Şehir Plancısı	5	4	4
T.H.S	Matematikçi	2	1	1
T.H.S	Matematikçi	5	3	3
T.H.S	İstatistik Uzmanı	6	3	3
S.H.S	Psikolog	2	1	1
S.H.S	Psikolog	5	5	5
S.H.S	Sosyolog	2	1	1
S.H.S	Sosyolog	5	5	5
G.İ.H	Programcı	2	1	1
G.İ.H	Programcı	6	5	5
G.İ.H	Mütercim	6	<u>3</u>	<u>3</u>
	TOPLAM		84	84

**1 SAYILI LİSTE**  
**(1) SAYILI CETVEL**

**KURUMU : EMNİYET GENEL MÜDÜRLÜĞÜ**  
**TEŞKİLATI : MERKEZ**

**İPTAL EDİLMESİ UYGUN GÖRÜLEN KADROLAR**

		SERBEST	TUTULAN		
		KADRO	KADRO		
<u>SINIFI:</u>	<u>ÜNVANI</u>	<u>DERECESİ:</u>	<u>ADEDİ:</u>	<u>ADEDİ:</u>	<u>TOPLAM:</u>
E.H.S	Trafik Dairesi Başkanı		1	1	1